

KARLSTADS UNIVERSITETS

ÅRSREDOVISNING 2014

KAU.SE

Diarienummer: C2015/95

Redaktör: Magnus Byman

Tryck & layout: Universitetstryckeriet, Karlstads universitet, 2015

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Rektor har ordet	6
Studentkåren har ordet	7
Organisation	8
Sammanfattning	9

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Efterfrågan på program och kurser	12
Utbildningsvolymerna	15
Redovisning av utbildningsuppdraget	18
Inaktiva studenter	20
Examina på grundnivå och avancerad nivå	21
Kvalitetsarbete inom utbildningsverksamheterna	23
Bedömningar och avvägningar avseende utbildningsutbudet	25
Samhällets behov av utbildning	27
Lärarytelse	29
Internationellt studentutbyte	30
Intäkter och kostnader för utbildning	32
Samverkan inom utbildningsområdet	35

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Utbildning på forskarnivå	38
Forskarexamina	40
Forskningsvolymerna	41
Kvalitetsarbete inom forskningsverksamheterna	44
Vetenskapliga publikationer	45
Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå	46
Innovationskontoret Fyrklövern	50
Samverkan inom forskningsverksamheterna	52

PERSONAL OCH EKONOMI

Personalstruktur	56
Kompetensförsörjning	59
Ekonomisk redovisning	61
Resultaträkning	64
Balansräkning tillgångar	65
Balansräkning kapital och skulder	66
Anslagsredovisning	67
Noter till resultaträkning	68
Noter till balansräkning	71
Tilläggsupplysningar	75
Prestationsmått	76
Redovisning av takbelopp	78

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

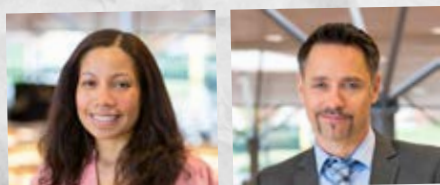
Intern styrning och kontroll	80
Väsentliga uppgifter	82
Universitetsstyrelsen 2014, uppdrag och ersättningar	84
Styrelsens underskrifter	85

VERKSAMHETSÅRET

2014

HIPP HIPP HURRA FÖR ÅRETS ALUMNER

Utmärkelsen Årets alumner delas ut till en man och en kvinna som har studerat på universitet och i sitt yrkesliv har ett förhållningssätt som går väl i linje med universitets devis att våga vara vis. 2014 års alumner var Marilyn Josefson och Johnny Sjöström. Marilyn Josefson är diplomat, statsvetare och sociolog. Idag arbetar hon på Europeiska utrikestjänsten i Bryssel, EEAS. Johnny Sjöström är doktor i materialteknik och vd för Uddeholm.

11 084 STUDENTER

Vid den årliga studenträkningen den 6 november fanns det 11 084 studenter registrerade vid Karlstads universitet. Detta är 140 färre än vid motsvarande tidpunkt 2013.

MÅNGA FÖRSTAHANDSSÖKANDE

Inför de båda terminsstarterna 2014 hade nästan 7 200 personer en programutbildning vid Karlstads universitet som sitt förstahandsval. För femte året i rad överträffades därmed den tidigare toppnoteringen.

UNIVERSITETETS FÖRSTA STUDY POINT

Under våren initierades konceptet Karlstad University Study Point. Det är en form av internationellt samarbete och engagemang, etablerat på en plats i världen som är särskilt intressant för universitetets verksamhet. Först ut var Dharamsala i Indien.

PSYKOLOGPROGRAMMET TILL KARLSTAD

Universitetskanslersämbetet gav i slutet av september klartecken för Karlstads universitet att utbilda psykologer. Det nya psykologprogrammet **startar hösten 2015** och intresset förväntas vara stort, eftersom det råder brist på psykologer i landet.

VÄRMLÄNSKT BERÄTTANDE I WASHINGTON DC

I slutet av maj gästade Musikhögskolan Ingesund och Region Värmland den svenska ambassaden i Washington DC för att uppmärksamma en av Värmlands mest kända berättare: Selma Lagerlöf.

UNIVERSITETET I ALMEDALEN

När det var dags för det politiska Sverige att mötas i Almedalen 2014 var Karlstads universitet representerat. På plats var bland andra Curt Hagquist, professor i folkhälsovetenskap, som var inbjuden för att presentera aktuell forskning om ungdomars psykiska hälsa och kopplingen till skolprestationer. En annan talare var Niklas Jakobsson, forskare i nationalekonomi på Handelshögskolan.

ELDKONST

På kvällen den 12 december var det dags för 2014 års upplaga av Eldkonst. I år hämtade studenterna inspirationen från Trollkarlens hatt - 100 år med Tove Jansson. Det blev ett möte mellan dans, musik, ljus och eld och en minnesvärd kväll för de 3 000 besökarna.

AVVECKLING AV ORAL HÄLSA OCH BIOMEDICIN

Under 2014 fattade universitetet beslut om att avveckla ämnena oral hälsa och biomedicin, inklusive tandhygienistprogrammet och det biovetenskapliga programmet, fram till år 2017.

LJUNGBERGSFONDEN FORTSATTE MILJONSATSNING

Värmland är en av tre prioriterade huvudregioner för stiftelsen Erik Johan Ljungbergs utbildningsfond. Karlstads universitet beviljades **mer än 10 miljoner kronor** för perioden 2015-2017. Fonden har i flera år samarbetat med Karlstads universitet i syfte att stimulera intresset för teknik och naturvetenskap. Barnens universitet, en föreläsningsserie för barn i åldrarna 8-12 år, är en av många populära aktiviteter som finansieras med hjälp av fonden.

HANDELSHÖGSKOLAN FIRADE

5 ÅR

Som det ska vara på ett femårskalas firades Handelshögskolans dag med ballonger och godis. Drygt 200 studenter, medarbetare och samverkanspartners samlades i Aula Magna för att ta del av de fem år som gått sedan invigningen.

Foto: Linn Malmén

AKADEMISK HÖGTID MED ENERGI

Akademisk högtid, den 19 september, var den dag då forskarna hyllades. Som vanligt blev det ett både högtidligt och festligt firande. Fyra professorer och 35 doktorer välkomnades och hedersmedalj samt stipendium delades ut.

STÅTLIG OCH FESTLIG NYINVIGNING AV MUSIKHÖGSKOLAN INGESUND

Musikhögskolan Ingesund invigde sina nya lokaler med högklassig musik. Med bästa möjliga tekniska förutsättningar presenterades skolans tre musikaliska inriktningar för publiken. Studenter och lärare stod för större delen av programmet, med gäster som folkmusikern Sofia Karlsson och jazzstjärnan Rigmor Gustafsson, båda tidigare studenter på musikhögskolan.

REKTOR HAR ORDET

Jag har nu varit rektor vid Karlstads universitet i tre år. Under den tiden har vi planlagt och tagit många steg i den strategiska riktning vi stakat ut. Även 2014 har varit ett år i den riktningen, och vi kan blicka tillbaka på ett spännande utvecklingsarbete. Samtidigt har vi också, framförallt på utbildningssidan, tvingats att fatta tuffa beslut.

Vi har arbetat hårt med att se över våra utbildningar, för att få ett utbud som är nogga övervägt, hållbart och robust. Arbetet inleddes för ett par år sedan med en genomgripande utbildningsöversyn, och under 2014 har vi planerat och utvecklat vårt framtida utbud.

De första Bildat!-kurserna ges i vår. Det är en satsning på utbildningar med ett tydligt bildningsperspektiv som efterfrågas av akademi, studenter och samhälle. Vi har under året sökt och beviljats examensrätt i psykologi och gläds nu över att hösten 2015 starta vårt psykologprogram. Dessutom har vi nyligen ansökt om examensrätt på konstnärlig grund. Vi har under 2014 arbetat fram en strategi och handlingsplan för blended learning som vi nu ska realisera. Vi har inrättat konceptet Framgångsrika studier, för att hjälpa studenterna att göra det bästa möjliga av sina studier. Vi har stärkt våra internationella kontakter i olika delar av världen.

Utveckling förutsätter prioriteringar och vägval. Av ekonomiska skäl har vi tvingats avveckla ämnena oral hälsa och biomedicin, med start under 2015. Detta innebär att utbildningar till biomedicinsk analytiker, receptarie och tandhygienist kommer att försvinna från lärosätet, vilket är särskilt beklagligt då det handlar om yrkeskategorier som efterfrågas i samhället. Inom områdena hälsa, naturvetenskap och teknik har vi istället valt att, i enlighet med utbildningsdepartementets prioriteringar, lägga resurserna på utbildningar till sjuksköterska och specialistsjuksköterska, lärare inom naturvetenskap, matematik och teknik samt ingenjör.

Prioritering är också helt avgörande för vår forskning, eftersom våra anslagsmedel inte räcker till allt vi vill och skulle kunna förverkliga. Därför är jag nöjd med våra strategiska satsningar, som 2014 resulterat i starten för starka och excel-lenta grupper, för internationella postdoktorer och på lektors- och professorsstöd. Jag är nöjd med att vi lägger till pusselbitar som hur kompetensutvecklingstid används och en mer förutsägbar modell för fördelning av fakultetsmedel. Jag är övertygad om att våra satsningar på sikt kommer att leda till mer och ännu bättre forskning, tydligare forskningsanknytning i

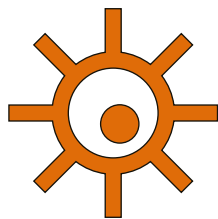
utbildningen, fler professorer i grundutbildningen, fler forskningsaktiva lärare och mer externa medel. Att vi kan utvecklas och attraherar mer externa medel visas inte minst av de satsningar som KK-stiftelsen har gjort på oss under året. Det bådar gott.

När jag, nu i halvlek av min ämbetsperiod, blickar tillbaka på de tre år som gått ser jag hur vi har slitit hårt, hur vi har vridit och vänt på stort och smått och hur vi har ansträngt oss i med- och motgång. Och jag ser att vi kommit en bra bit på den väg som vår strategi pekar ut. Den vägen fortsätter vi på 2015.

Åsa Bergenheim
Rektor vid Karlstads
universitet

KARLSTAD STUDENTKÅR

STUDENTKÅREN HAR ORDET

Karlstad Studentkår är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation verksam vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkårs huvudsakliga syfte är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen samt förutsättningarna för studier vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkår grundades 1967 och är medlem i Sveriges förenade studentkårer (SFS).

ÅRET SOM GÅTT

Det närmar sig femårsdagen av kårobligatoriets avskaffande och det märks av på studentkårens organisation. Arbetsuppgifter, fokusområden och uppdragets omfattning kvarstår medan organisationen blir mer och mer ansträngd och håller på att hitta sin bästa form. Ett bra samarbete med Karlstads universitet såväl som Karlstad kommun har gjort att vi hittills tagit oss igenom de utmaningar vi stött på.

UTBILDNINGSPÅRÅG

Nysatsningar på utbildningsområden och en ansträngd ekonomi har lett till stora förändringar i Karlstads universitets utbildningsutbud. Ett par utbildningar har lagts ner medan nya examensrätter har kommit till. Förändringar är spännande samtidigt som de är skakiga och har lett till en del oro hos berörda studentgrupper. Studentkåren vill därför mer än vanligt poängtera att en välfungerande dialog med studenterna och studentinflytandet blir extra viktigt under en stor förändringsprocess.

Dokumentation och undersökningar gjorda av Karlstad Studentkår visar att studenterna under en

period nu upplevt att det behövs krafttag och satsningar på pedagogisk kompetens bland undervisande personal. Det är något som universitetet också uppmärksammat under 2014 och vi ser fram emot framsteg på området under 2015.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STUDIER

Karlstads universitet är ett växande universitet som hela tiden utvecklas. Det innebär att studenterans miljöer behöver växa och utvecklas i takt med universitetets ambitioner. Under 2014 har Musikhögskolan Ingesund fått en ny aula och studiemiljön på campus i Karlstad håller på att fräschas upp och anpassas till studenternas behov. Detta ser vi väldigt positivt på och vill skicka med en uppmuntran att fortsätta beakta studenternas behov i relation till universitetets satsningar.

Lisa Knutsen

Ordförande, Karlstad Studentkår, 2014/2015

ORGANISATION

Karlstads universitet är organiserat i två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd samt Centrala stödfunktioner. Tillsammans omfattar verksamheterna 1 200 anställda och 16 000 studenter.

UNIVERSITETSSTYRELSE

Verksamheten vid Karlstads universitet styrs av regler och uppdrag från riksdag och regering. Högsta beslutande organ vid lärosätet är universitetsstyrelsen. Regeringen utser ledamöterna, som kommer från den akademiska världen, näringsliv och offentliga organisationer. I styrelsen sitter också ledamöter utsedda av Karlstad Studentkår samt tre lärarrepresentanter. Personalorganisationerna vid lärosätet utser representanter med närvaro- och yttranderätt.

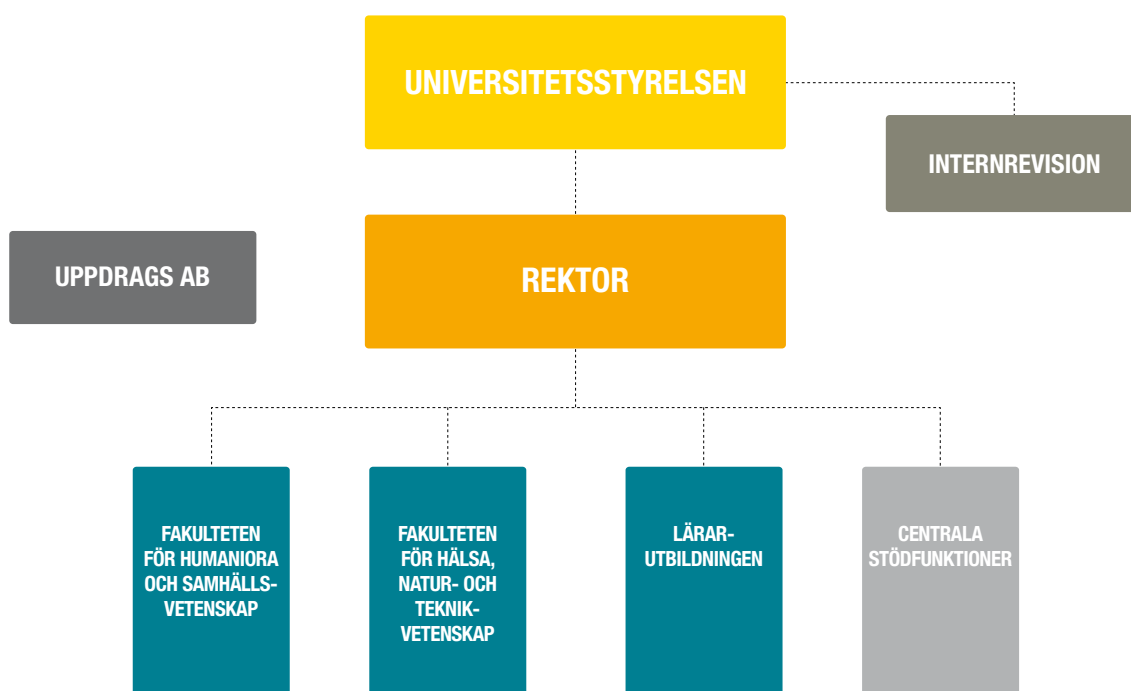
UNIVERSITETSLEDNING

Direkt under styrelsen finns rektor och prorektor som arbetar på uppdrag av styrelsen. Rektor har därtill utsett en vicerektor med särskilt ansvar för näringslivskontakter samt en vicerektor med särskilt ansvar för kvalitetsfrågor. I rektorsgruppen ingår också universitetsdirektören. Rektor utser fakulteternas och lärarutbildningens dekaner som är ansvariga för verksamheterna och ordförande i respektive fakultetsnämnd.

FAKULTETER OCH STÖDFUNKTIONER

Utbildnings- och forskningsverksamheterna vid Karlstads universitet organiseras i två fakulteter. Dessa ansvarar för utbildning, forskning och samverkan med omvärlden. De två fakultetsnämnderna ansvarar för att utbildning och forskning håller hög kvalitet. Vid lärosätet finns också en lärarutbildningsnämnd med motsvarande ansvarsområden för lärarutbildningen.

Centrala stödfunktioner har till uppgift att ge service till universitetets övriga verksamhet. Stödfunktionerna arbetar också med uppdrag från och rapportering till Utbildningsdepartementet och andra externa instanser. Sedan 2014 ingår Universitetsbiblioteket som en del av Centrala stödfunktioner. Universitetsbiblioteket är ett offentligt vetenskapligt bibliotek och som sådant en central arbetsplats för studenter och personal. Biblioteket ansvarar även för universitetets förlag, Karlstad University Press.

SAMMANFATTNING

Karlstads universitet har haft en god ekonomisk utveckling under år 2014. Efter två år av underskott kan lärosätet redovisa ett positivt verksamhetsutfall på 7 miljoner kronor. Till detta kommer ett överskott från Karlstads universitets uppdrags AB som uppgår till 3,1 miljoner kronor. Universitetets samlade myndighetskapital var vid årets slut 127 miljoner kronor, vilket motsvarar 13 procent av de totala kostnaderna.

Verksamhetens intäkter uppgick år 2014 till 1 006 miljoner kronor, medan kostnaderna var 999 miljoner kronor. Resultaten för universitetets anslagsfinansierade verksamheter var +1,4 miljoner kronor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive +6 miljoner kronor för forskning och forskarutbildning. Anledningarna till det förbättrade ekonomiska utfallet är flera, men framförallt är det anslagsintäkterna som ökat samtidigt som kostnadsutvecklingen varit återhållsam.

Under 2014 har Karlstads universitet fortsatt att utveckla utbildningsutbudet. Efter att ha genomfört en systematisk översyn av hela utbudet under 2013, har år 2014 inneburit utveckling genom ansökningar om nya examensrätter. Lärosätet beviljades under året rätt att utfärda psykologexamen och har ansökt om examensrätt på konstnärlig grund.

Antalet sökande till universitetets olika program och kurser har ökat och i ett nationellt perspektiv blir lärosätets utbildningar alltmer populära. Inför de båda terminsstarterna 2014 hade nästan 7 200 personer en programutbildning vid Karlstads universitet som sitt förstahandsval.

Den samlade utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå minskade något under 2014. Totalt motsvarande registreringarna 8 426 helårsstudenter, varav det anslagsfinansierade uppdraget omfattade 8 019 helårsstudenter. Den minskade studentvolymen följer en planerad anpassning till takbeloppet. Trots minskningen är utbildningsverksamheten fortfarande större än tilldelat anslag och under 2014 överproducerade universitetet utbildning för 16,3 miljoner kronor.

Utbildningen på grundnivå och avancerad nivå kännetecknas av programutbildningar av professionskaraktär. Andelen programstudenter har ökat över tid och uppgick år 2014 till mer än tre fjärdedelar av studentvolymen. Andelen studenter på fristående kurser har i motsvarande grad minskat, och sedan 2003 har volymerna inom denna utbild-

ningsform gått ner med nära 40 procent. Samtidigt har också distributionsformerna ändrats, och en växande andel av undervisningen sker via distans.

Forskningen vid Karlstads universitet är en mångfacetterad verksamhet med både bredd och djup. Verksamheten organiseras inom forskarutbildningsämnena som därtill samverkar i särskilda forskargrupper och profilområden. Totalt var omkring 300 personer antagna till forskarstudier vid universitetet under 2014, och deras samlade forskningsaktivitet motsvarade knappt 150 heltidsekvivalenter. Under år 2014 avlades 41 doktorsexamina och 10 licentiatexamina, vilket är en ökning jämfört med året dessförinnan.

Den totala forskningsverksamheten vid lärosätet motsvarade 294 heltidsekvivalenter, vilket innebär en nedgång med 6 årsverken sedan föregående år. Bland de forskande personalkategorierna står doktorander för ungefär hälften av volymen, följda av lektorer och professorer.

Intäkterna av externa forskningsmedel minskade under 2014. Bidrag och övriga externa intäkter uppgick 2014 till 41 procent av forskningsintäkterna, att jämföra med 43 procent år 2013. Totalt uppgick forskningsintäkterna till närmare 338 miljoner kronor.

Universitetet har kommit relativt väl ut vid den kvalitetsbaserade omfördelningen av forskningsanslag. Framförallt märks en tydlig resultatförbättring angående så kallad citeringsgrad. Efter att vid varje tidigare mätning ha uppvisat den lägsta citeringsnivån bland de nya universiteten har Karlstad nu den högsta och är ett av de lärosäten i landet som förbättrat sin position mest. Indikatorerna externa medel och antal publikationer har inte utvecklats i samma takt.

I november 2014 fanns totalt 1 194 personer anställda vid Karlstads universitet. Uttryckt i heltidsekvivalenter uppgick personalstyrkan till 996, vilket är en minskning motsvarande 9 heltidstjänster jämfört med samma månad året innan. Könsfördelningen bland personalen är jämn på övergripande nivå, men nedbrutet på olika personalkategorier och vetenskapsområden är skillnaderna i vissa fall relativt stora. Av antalet heltidsekvivalenter utgjorde lärare och annan undervisande och forskande personal 659 stycken. Av universitets lärare var i november 60 procent disputerade, vilket är en ökning med 4 procentenheter jämfört med året dessförinnan.

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ
OCH AVANCERAD NIVÅ

EFTERFRÅGAN PÅ PROGRAM OCH KURSER

Intresset för högre utbildning är rekordstort i Sverige. Inför höstterminen 2014 sökte omkring 135 000 personer, utan tidigare högskolestudier, till utbildningar vid landets universitet och högskolor. Det är en ökning med nära 1 procent jämfört med föregående höst, och i jämförelse med hösten 2008 är ökningen på nationell nivå över 40 procent.

SÖKANDE TILL PROGRAM OCH KURSER

Karlstads universitet kan de senaste åren uppvisa en kraftig ökning i antal sökande. Detta gäller såväl utbildningsprogram som fristående kurser. Mellan höstterminerna 2008 och 2014 har exempelvis antalet inhemska sökande utan tidigare högskoleerfarenhet ökat från 6 200 till drygt 15 000, vilket är en uppgång med över 140 procent.

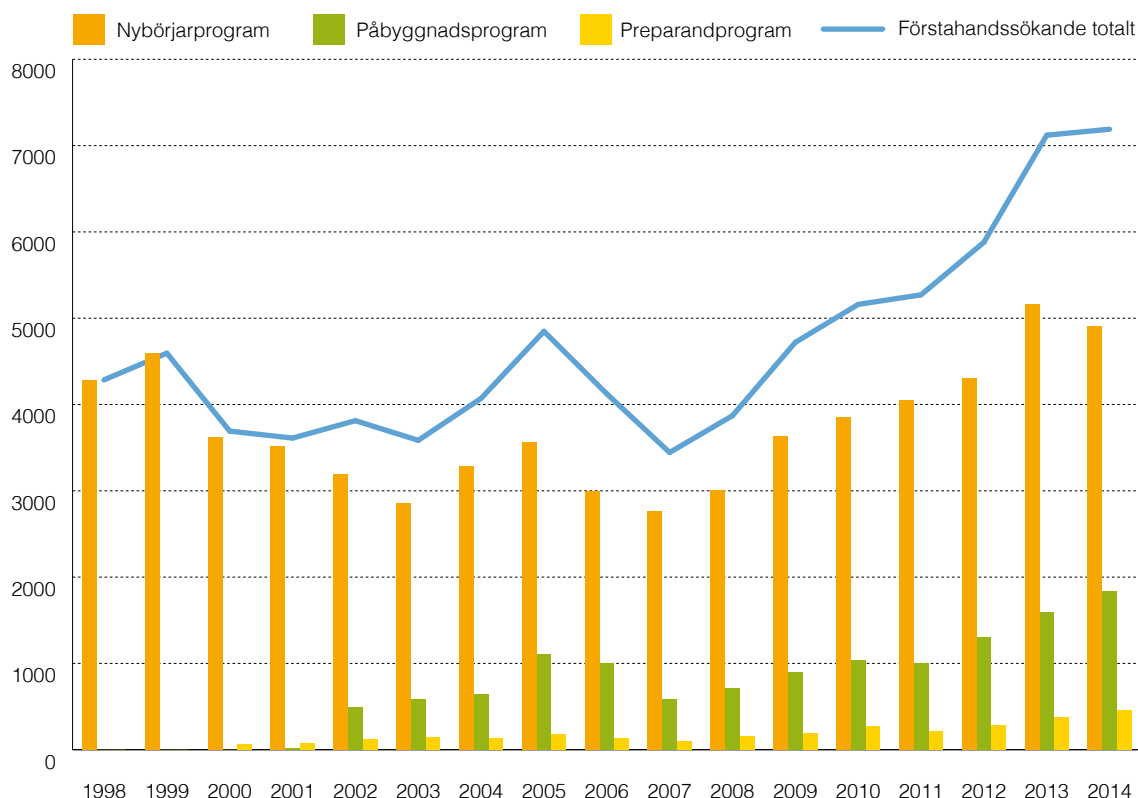
FÖRSTAHANDSSÖKANDE TILL PROGRAMUTBILDNINGAR

Den förbättrade efterfrågan framgår också tydligt av nedanstående diagram som visar antalet inhemska förstahandssökande till utbildningsprogram vid Karlstads universitet under perioden 1998–2014. Samtliga förstahandssökande med svenskt person

nummer är här inkluderade, oavsett om de tidigare bedrivit högskolestudier eller inte. Statistiken omfattar dessutom både vårtermins- och höstterminsstarter.

För utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare i högskolan minskade antalet förstahandssökande med 255 personer (-5 %), och de uppgick därmed till 4 900 sökande. Nedgången hängde helt samman med att den ursprungligen planerade höstterminsstarten av förskolläraryrket på distans framflyttats till vårterminen 2015.

Programutbildningar av påbyggnadskaraktär, vilka förutsätter tidigare högskolestudier eller motsvarande kompetens, ökade samtidigt med knappt 250 första-

Antalet förstahandssökande till universitetets programutbildningar 1998-2014.

handssökande (+15 %) till totalt 1 800 sökande. Uppgången förklaras främst av ett tydligt ökat intresse för den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU).

Universitetets preparandutbildningar (bastermin och basår) har stadigt blivit allt populärare. Under år 2014 hade 455 personer denna typ av program som sitt förstahandsval. Detta var 82 fler än året dessförinnan (+22 %) och nästan tre gånger så många som år 2008.

Inför de båda terminsstarterna 2014 hade nästan 7 200 personer en programutbildning vid Karlstads universitet som sitt förstahandsval. Detta var 70 fler än året innan (+1 %), och för femte året i rad överträffades därmed den tidigare toppnoteringen. I förhållande till år 2008 har antalet förstahandssökande ökat med över 3 300 personer eller 86 procent.

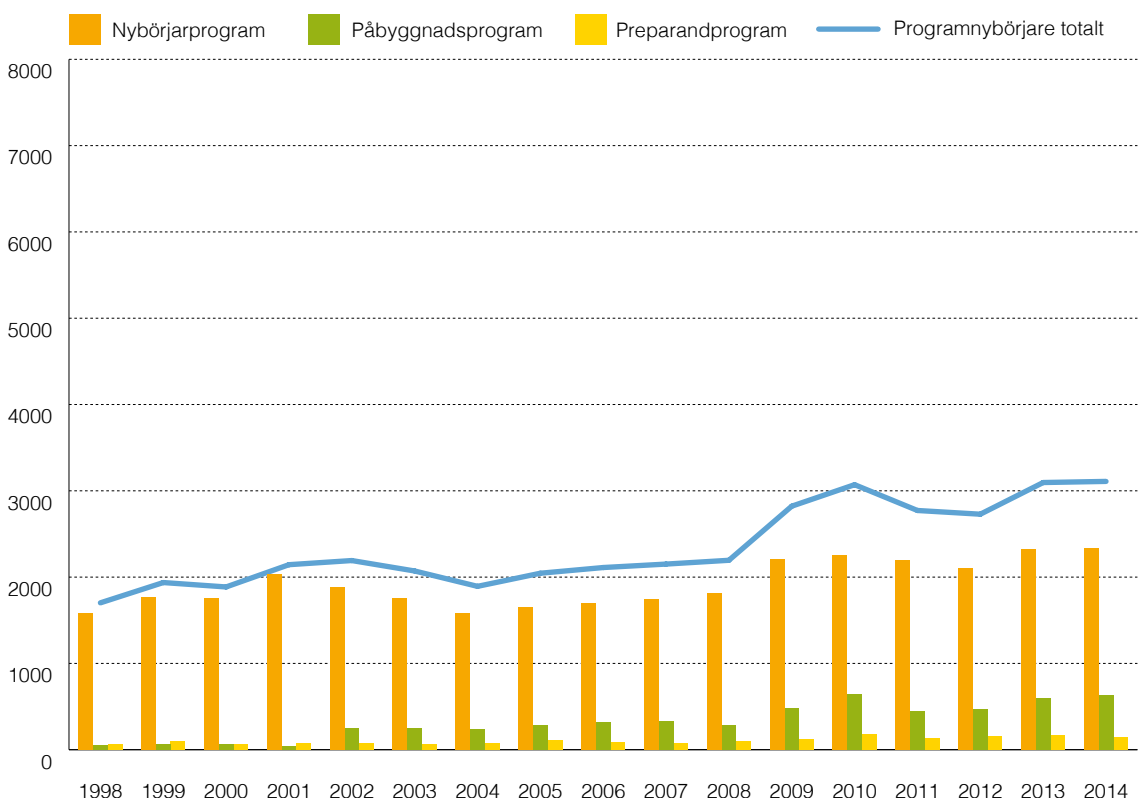
SÖKTRYCK PÅ PROGRAM

Ett mått på utbildningarnas attraktivitet är söktrycket, det vill säga antalet förstahandssökande per antagen student. Utifrån ett nationellt perspektiv hävdar sig Karlstads universitet väl när det gäller lärarutbildningen trots att den framflyttade starten av förskollärläroprogrammet på distans fört med sig en tillfällig tillbakagång även i detta avseende. Inför höstterminen 2014 hade universitetet efter det andra urvalet 1,9 sökande per antagen, vilket var en förhållandevis hög notering bland landets större lärarutbildningar. Särskilt stort var söktrycket till förskollärläroprogram-

met på campus (2,3) och inriktningarna till grundlärare (2,1), där Karlstad hade det högsta söktrycket i landet. Värt att notera är att de höga nivåerna i första hand beror på en stark efterfrågan och inte på låga antagningstal. Trots det reducerade utbudet var det endast fyra lärosäten (Malmö högskola samt universitetet i Stockholm, Göteborg och Linköping) som antog fler lärarstudenter än Karlstads universitet.

När det gäller övriga professionsutbildningar redovisade socionomprogrammet ett söktryck (5,4) som inte bara är högt i förhållande till universitetets övriga utbildningar utan också ligger klart över genomsnittet för landets socionomutbildningar. Det höga söktrycket beror dock i detta fall inte bara på att programmet generellt sett är ett av de mest populära i landet, utan också på att Karlstads universitet antog klart färre studenter än övriga lärosäten med denna utbildning. Även tandhygienistprogrammet hade ett mycket högt söktryck (4,3). Bland de sju lärosäten som erbjuder detta program var det bara Karolinska institutet som hade fler förstahandssökande, men kvoten hölls samtidigt tillbaka av att inget annat lärosäte antog så många studenter som Karlstad.

För övriga yrkesprogram hade universitetet ett söktryck som antingen låg i närheten av eller under genomsnittet för riket. Utbildningarna till högskoleingenjör och sjuksköterska kan hänföras till den

Antal programnybörjare vid Karlstads universitet 1998-2014.

första kategorin, medan utbildningarna till civilekonom och civilingenjör understeg den genomsnittliga nivån med tydlig marginal.

Den del av programutbudet som leder till generella examina skiljer sig ofta mellan de olika lärosätena. Söktrycket bestäms därmed inte bara av hur attraktivt lärosätet är, utan även av profilskapande särdrag hos utbildningsprogrammen, som kan vara ännu mer avgörande. Det går därför inte att dra alltför långtgående slutsatser i fråga om generella program. Väljer man ändå att jämföra söktrycket för hela programutbudet, såväl yrkesutbildningar som generella utbildningar, under höstterminen 2014 finner man att Karlstads universitet med ett utfall på 1,7 förstahandssökande per antagen student ligger tydligt under det genomsnittliga värdet för landets alla lärosäten på 2,3.

NYBÖRJARE PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Antalet studenter som verkligen bestämmer sig för att börja studera vid högskolan, det vill säga de registrerade nybörjarna, är en annan värdemätare på lärosätets attraktionskraft. Under år 2014 påbörjade drygt 3 100 studenter en programutbildning vid Karlstads universitet, vilket är något fler än året innan. Ökningen kan i första hand härledas till den kompletterande pedagogiska utbildningen, som med hjälp av ett riktat bidrag från regeringen ökade intaget. Denna ökning kom därmed att kompensera bortfallet av nybörjare på forskolläroprogrammet på distans.

Samtidigt finns också begränsningar för hur många studenter som kan tas emot. Lärosätets takbelopp anger det maximala utrymmet för hur mycket utbildning som finansieras med det statliga utbildningsanslaget. Nedgången under 2012 var en direkt effekt av att en tvåårig anslagsförstärkning i väsentliga delar upphörde, och nedgången förstärktes ytterligare av de omfördelningar mellan lärosäten som samtidigt började genomföras för att bland annat möjliggöra nationella satsningar på läkar- och civilingenjörsutbildningar.

Det fortsatta arbetet med att anpassa utbildningsvolymerna till den sänkta takbeloppsnivån präglades dock av en tydlig ambition att värna om programutbudet. Under 2013 återgick därför antagningen i flera fall till de volymer som gällt tidigare, och denna nivå bibehölls även under 2014.

Sedan lång tid tillbaka är könsfördelningen ojämn bland programnybörjarna. År 2014 var kvinnornas

andel 61 procent och männens 39 procent. Karlstads universitet avviker inte från det nationella mönstret med stor kvinnodominans på yrkesexamensprogram inom vård och omsorg samt på lärarprogram mot tidigare år, och en majoritet av män på flertalet av ingenjörsutbildningarna. Förändringar i utbildningsutbudets eller studentpopulationens sammansättning, som exempelvis upphörandet av en lärarutbildning mot fritidshem eller införandet av studieavgifter för internationella studenter, har samtidigt påverkat fördelningen mellan män och kvinnor på ett märkbart sätt.

INTERNATIONELLA PROGRAMSTUDENTER

Utöver sökande till universitetets programutbildningar vid den nationella antagningsomgången tillkommer sökande bland annat vid den separata antagningsomgång som särskilt vänder sig till studenter från andra länder. Sedan höstterminen 2011, då anmälnings- och studieavgifter infördes för sökande utanför EU/EES-området, har efterfrågan varit ytterst låg. Inför höstterminen 2014 hade endast 67 förstahandssökande anmält sig till universitetets internationella masterutbildningar, vilket är nästan 2 200 färre än rekordnivån från år 2010.

Sedan behörigheten blivit prövad kunde 29 sökande antas, och vid terminsstarten återstod 14 internationella avgiftsbefriade programstudenter och 3 betalstudenter. Antalet internationella programnybörjare är därmed cirka 200 färre än toppnoteringen under år 2010.

NYBÖRJARE TILL FRISTÅENDE KURSER

Enligt Statistiska Centralbyrån hade nästan 2 800 inhemska sökande utan tidigare högskolestudier anmält sig till en fristående kurs vid Karlstads universitet inför höstterminen 2014. Detta var ett femtiotal fler än året dessförinnan, och ökningstakten (+2 %) är något lägre än den genomsnittliga för landet (+2,4 %). Jämfört med 2008 är dock utvecklingen för Karlstads universitet klart bättre än för högskolesektorn som helhet (+138 %, jfr +45 %).

Uppgången fick däremot inte något genomslag avseende antalet antagna studenter. Knappt 500 nya studenter antogs inför höstterminsstarten 2014. Jämfört med 2013 innebär detta ingen förändring, men det är samtidigt tydligt färre än under åren 2009-2011. Nästan två tredjedelar av de antagna var kvinnor.

UTBILDNINGSVOLYMER

Under år 2014 uppgick den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet till 8 426 helårsstudenter, varav 8 019 ingick i det anslagsfinansierade uppdraget.

ANTAL HELÅRSSTUDENTER

Utbildningsvolymerna vid Karlstads universitet minskade under 2014 för tredje året i rad. Jämfört med år 2011, som är det år då utbildningen vid lärosätet hittills varit störst, är minskningen knappt 9 procent.

Denna trend kan framför allt hänföras till en minskad omfattning på den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten, men en mindre del härrör även från uppdragsutbildningar. Omfattningen av den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten avgörs i sin tur främst av storleken på lärosätets takbelopp, och de minskade utbildningsvolymerna hänger därmed nära samman med takbeloppets utveckling. För år 2014 är kan minskningen delvis också hänföras till förflyttningen av programstarten för förskolläraryrket på distans från höstterminen 2014 till vårterminen 2015, eftersom detta program utgör ett av lärosätets volymmässigt största.

Under 2014 har det minskade anslagsfinansierade uppdraget delvis kompenseras av ett utökad bidragsfinansierat uppdrag. Eftersom dessa uppdrag är begränsade såväl till specifika utbildningar som till en viss period är det svårt att avgöra hur detta kan påverka de samlade utbildningsvolymerna på lång sikt.

Merparten av lärosätets utbildningsvolym härrör från utbildningsprogram. Av de 8 426 helårsstudenterna utgör 6 470 programstudenter, varav 6 161 inom anslagsfinansierad verksamhet. Tendensen är att andelen programstudenter ökar över tid. För övergången mellan 2013 och 2014 innebär detta att inte bara andelen, utan också det faktiska antalet programstudenter har ökat med nära 200 helårsstudenter inom den anslagsfinansierade verksamheten.

Det är därmed istället bland fristående kurser som den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten minskar. Minskningen är en del av ett långvarigt omställningsarbete, som delvis har sin grund i det minskande anslagsfinansierade uppdraget, men också i en medveten omfördelning av utbildningsutbudet mot programutbildningar för att möta samhällets behov och efterfrågan.

Utöver den anslags- och bidragsfinansierade utbildningsverksamheten bedriver även lärosätet olika typer av uppdragsutbildningar. Denna verksamhet har på senare år minskat något, och volymen uppgick under 2014 till 249 helårsstudenter. Den enskilt största utbildningen inom uppdragsverksamheten är rektorsutbildningen, som ensam står för

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå, antal helårsstudenter, hst.

	2010	2011	2012	2013	2014
Anslags-/bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	8 716	8 799	8 241	8 106	8 019
Vidareutbildning av lärare (VAL)	35	94	109	97	80
Verksamhetsintegrerat ämnesläraryrke					17
Extra utbildningsplatser inom KPU					60
Delsumma	8 752	8 893	8 349	8 204	8 176
Betalstudenter					
		6	12	6	2
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	132	75	59	78	70
Förskolelyftet	37	35	5	8	8
Rektorsutbildning	60	100	126	117	103
Uppdragsutbildning	109	133	85	91	68
Delsumma	337	344	275	295	249
TOTALT ANTAL HELÅRSSTUDENTER	9 089	9 244	8 636	8 506	8 426
Förändring i procent	+6,7	+1,7	-6,6	-1,5	-0,9

103 av helårsstudenterna. Även merparten av de övriga uppdragsutbildningarna är knutna till skolväsendet, genom lärarlyftet och förskolelyftet.

Könsfördelningen bland helårsstudenterna vid Karlstads universitet är ojämn, där antalet helårsstudenter hänförliga till kvinnor uppgick till 5 354, medan motsvarande siffra för män var 3 073.

ANTAL HELÅRSPRESTATIONER OCH PRESTATIONSGRAD

Totalt omfattade studieresultaten för studenterna vid Karlstads universitet 6 934 helårsprestationer under 2014, vilket är 2 procent lägre än föregående år. Poängproduktionen minskade något mer än studentvolymen såväl på totalnivå som inom den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten. Prestationsgraden (helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter) minskade därmed även något under 2014, efter en längre period av förhållandevis stadig tillväxt.

Minskningen kan delvis hänföras till förändrade administrativa rutiner, där exempelvis många helårsprestationer för en volymmässigt omfattande kurs på 60 högskolepoäng inom musik inte kommer att registreras förrän under 2015. Prestationsgrad är även överlag ett måttvärde som tenderar att variera över tid, dels på grund av varierande prestationsförmåga mellan studentkullar, dels på grund av fördelningen av studentvolymerna mellan olika kurser och kurs typer. Prestationsgraden varierar betydligt mellan studieämnen, kurs taster och undervisningsformer, där exempelvis distansutbildningar har lägre prestationsgrad än campusutbildningar. Detta beror i sin tur bland annat på att distansstudenter ofta i högre utsträckning än campusstudenter arbetar vid

sidan av sina studier, vilket kan göra det svårare för dem att fullgöra sina kursfordringar inom ordinarie tidsramar.

Den högsta prestationsgraden återfinns inom uppdragsutbildningar, med 97,2 procent. Prestationsgraden inom det statliga uppdraget är något lägre, med 81,8 procent. Den höga prestationsgraden inom uppdragsutbildningarna är till viss del sammankopplad med fördröjda prestationer från tidigare år, då exempelvis Förskolelyftet har uppnått en prestationsgrad på så mycket som 138 procent. Tendensen är överlag att prestationsgraderna ökar när utbildningsvolymerna minskar och vice versa, på grund av den naturliga fördröjningen mellan kursregistreringar och studieresultat.

Prestationsgraden skiljer sig åt mellan män och kvinnor, där kvinnor har den högre prestationsgraden på 85 procent, medan män har den lägre på 77 procent. I likhet med antalet helårsstudenter står därmed kvinnorna för merparten av antalet helårsprestationer, med 4 576 mot männens 2 359.

ANTAL INDIVIDER

Det är inte helt enkelt att tydligt fastställa hur många individer som har studerat vid lärosätet under året, eftersom det beror på vilken avgränsning man väljer för populationen. Antalet kan därför med fördel relateras till de båda andra volymmåtten, alltså i helårsstudenter och helårsprestationer. För kalenderåret 2014 rör det sig om totalt 18 716 individer som på ett eller annat sätt bidragit till antalet helårsstudenter eller helårsprestationer. Om man endast räknar med de studenter som har bidragit till utfallet för helårsstudenter blir antalet 18 023. Om man gör

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå, antal helårsprestationer, hpr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Anslags-/bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	7 065	7 351	6 871	6 803	6 621
Vidareutbildning av lärare (VAL)	13	36	66	62	46
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram					3
Extra utbildningsplatser inom KPU					21
Delsumma	7 078	7 387	6 937	6 865	6 691
Betalstudenter					
		3	10	6	2
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	127	91	39	59	66
Förskolelyftet	23	35	19	3	11
Rektorsutbildning	42	51	110	61	106
Uppdragsutbildning	95	114	79	75	59
Delsumma	287	292	247	199	242
TOTALT ANTAL HELÅRSPRESTATIONER	7 373	7 681	7 194	7 070	6 934
Prestationsgrad inom det statliga uppdraget	81,0%	83,5%	83,4%	83,9%	81,8%

den omvända uteslutningen och endast räknar de studenter som har bidragit med helårsprestationer blir antalet 14 340.

Fördelningen av individer mellan fristående kurser och programutbildningar är inte identisk med fördelningen av helårsstudenter mellan dessa två. Medan tre fjärdedelar av helårsstudenterna återfinns inom programutbildningar gäller detsamma bara strax över hälften av individerna, där förhållandet är 10 038 av de 18 716 personerna. Detta beror på att få av de som läser fristående kurser är heltidsstudenter vid Karlstads universitet, i jämförelse med de studenter som läser programutbildningar.

Av de totalt 18 716 individerna som studerat vid Karlstads universitet under 2014 är 12 134 kvinnor, vilket motsvarar nära 65 procent. Det finns inga större skillnader i könsfördelning mellan programutbildningar och fristående kurser, men däremot finns en markant skillnad mellan undervisningsformer. Inom distansutbildningar är 71 procent kvinnor, medan motsvarande andel för campusutbildningar är 60.

Skillnaden är även stor mellan olika utbildningar; exempelvis är en fjärdedel av antalet studenter vid ingenjörsutbildningarna kvinnor och motsvarande andel inom lärarutbildningarna är tre fjärdedelar. Ett likartat mönster kan även återfinnas vid en grov uppdelning av utbildningarna efter ämnesområde, där kvinnorna är överrepresenterade inom hälsa, vård och omsorg samt samhällsvetenskap, medan männen är överrepresenterade inom naturvetenskap.

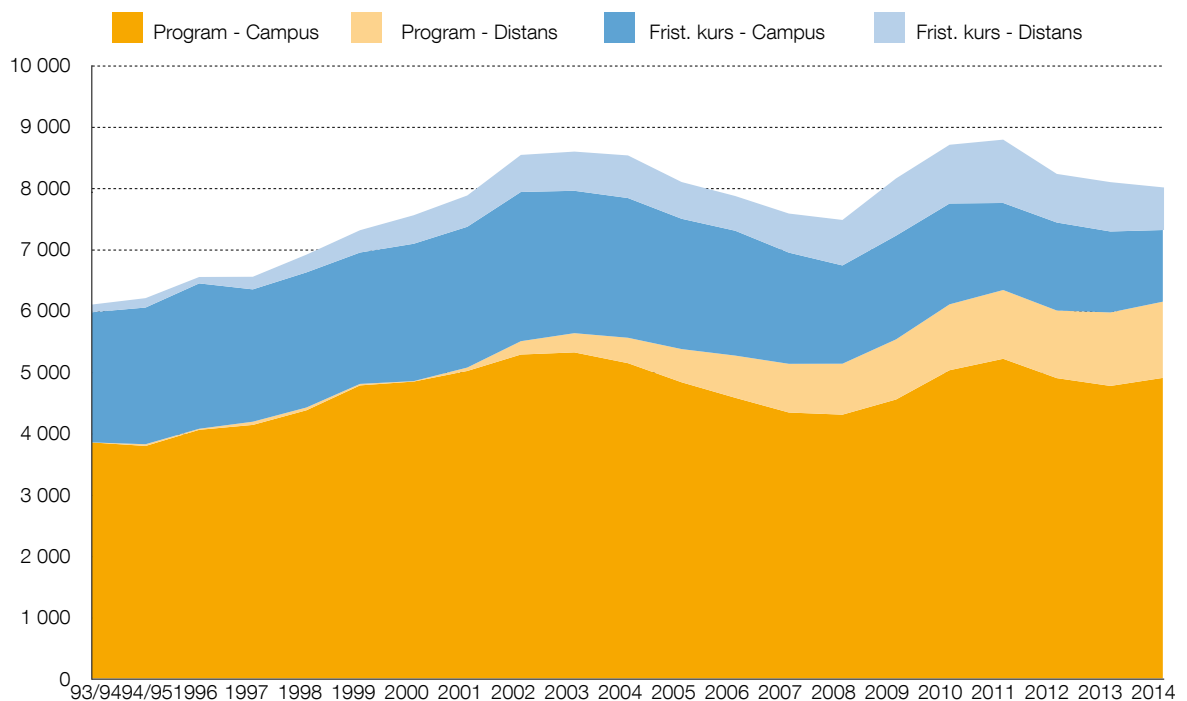
UNDERVISNINGSFORMER

Karlstads universitet erbjuder distansutbildningar i flera olika former, såväl bland programmen som bland de fristående kurserna. Detta inkluderar helt nätbaserade utbildningar, utbildningar via lokala lärcentra och utbildningar där närträffar varvas med nätbaserade distansmoment.

Under år 2014 uppgick den totala studentvolymen vid lärosätets distansutbildningar till 2 309 helårsstudenter, som tillsammans bidrog med 1 734 helårsprestationer. Dessa genererades av totalt 8 620 individer, varav 6 112 var kvinnor och 2 508 var män. Den förhållandevis stora skillnaden mellan antalet helårsstudenter och antalet individer kan delvis förklaras med att en majoritet av lärosätets distansutbildningar bedrivs på delfart. Av de 2 309 helårsstudenterna återfanns 965 inom helfartsutbildningar, och bland dessa fanns 2 226 individer.

Totalt bidrog distansutbildningarna under 2014 med cirka 27 procent av universitetets samlade utbildningsvolym uttryckt i helårsstudenter. Inom den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten var motsvarande andel cirka 24 procent, och bland uppdragsutbildningarna var andelen så hög som 88 procent. Andelen distansutbildningar är även väsentligt högre bland fristående kurser än bland programutbildningarna, med 39 procent gentemot 24 procent.

Distansutbildning är särskilt vanlig som undervisningsform inom lärarutbildningen, där exempelvis inriktningarna mot tidigare år har omfattande utbildning via lärcentra. Inom ämneslärarprogrammet erbjuds blended learning, där campusundervisning och distansundervisning blandas med varandra.

Volymen av anslagsfinansierad utbildning 1993-2014 uttryckt i helårsstudenter.

REDOVISNING AV UTBILDNINGSUPPDRAGET

Karlstads universitet kan för kalenderåret 2014 redovisa helårsstudenter och helårsprestationer inom anslagsfinansierad utbildningsverksamhet på grundnivå och avancerad nivå till ett värde av 597,3 miljoner kronor. Detta inkluderar ersättning för helårsprestationer från december 2013 som inte kom med vid avräkningen för föregående år.

ANSLAGSAVRÄKNING

Med ett takbelopp på 581 miljoner kronor och en total produktion till ett värde av 597,3 miljoner kronor har Karlstads universitet överproducerat för 16,3 miljoner kronor under året, och lärosätet har nu överproducerat sex år i följd. Totalt kan ett lärosäte överföra överproduktion till ett värde av tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår, och för Karlstads universitet innebär detta att det värdet av den sparade överproduktionen 2014 får uppgå till maximalt 58,1 miljoner kronor.

Sedan 2013 har universitetet en sparad överproduktion motsvarande 56,6 miljoner kronor. Ytterligare 1,5 miljoner kronor kan därmed tillföras till den sparade överproduktionen under 2014 för att nå gränsen på 58,1 miljoner kronor. Detta innebär

att Karlstads universitet har haft en ofinansierad överproduktion motsvarande 14,8 miljoner kronor i anslagsvärde under 2014. Lärosätet kan inte få någon ersättning för denna produktion utan regeringens särskilda medgivande.

BEGRÄNSNING INOM KONSTNÄRLIGT UTBILDNINGSMRÅDE

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 avseende universitet och högskolor anges att Karlstads universitet högst får avräkna 140 helårsstudenter respektive helårsprestationer inom det konstnärliga utbildningsområdet musik. Överskjutande antal får avräknas inom utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, teknik eller naturvetenskap.

Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr.

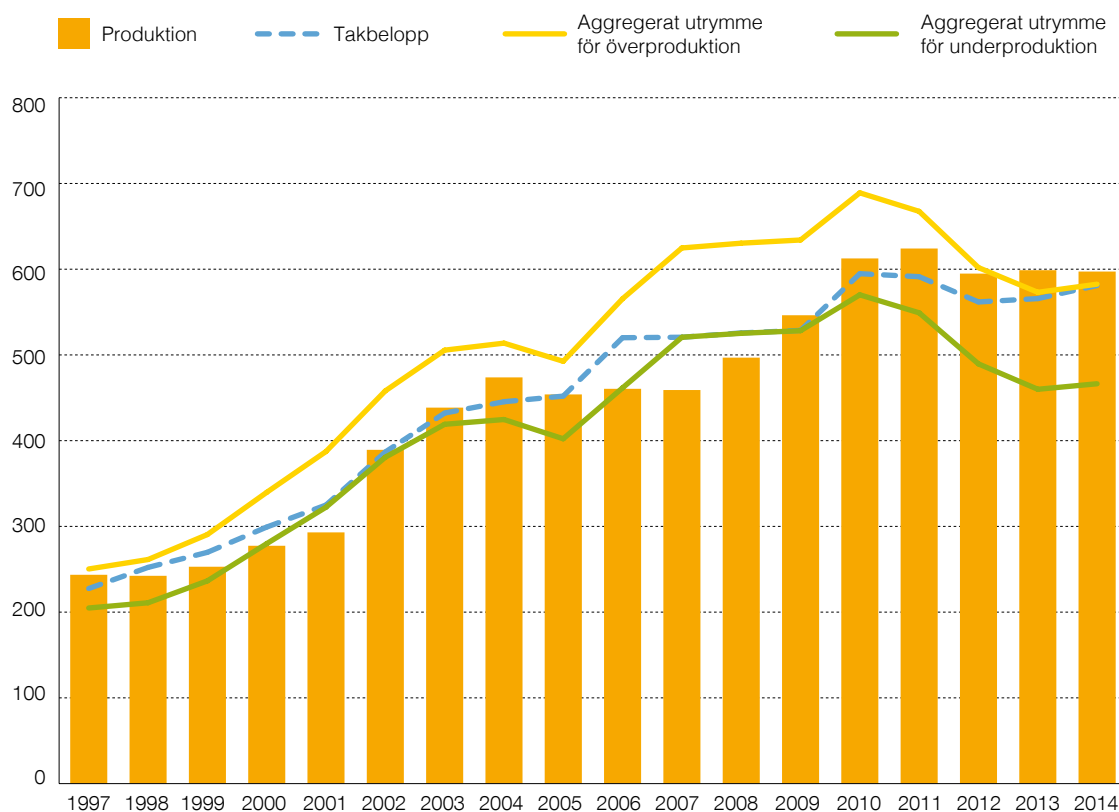
	2010	2011	2012	2013	2014
Årets produktion					
Takbelopp enligt regleringsbrev	594 676	591 229	561 762	565 693	580 991
Värdet av helårsstudenter och helårsprestationer	612 500	624 381	594 851	598 787	597 272
Årets över- eller underproduktion	17 824	33 152	33 089	33 094	16 281
Sparad underproduktion					
Maximal storlek på outnyttjat takbelopp (anslagssparande)*	59 468	59 123	56 176	56 569	58 099
Anslagssparande från föregående år	34 881	17 057	0	0	0
Utnyttjat anslagssparande under innevarande år	-17 824	-17 057	0	0	0
Sparad överproduktion					
Maximal storlek på sparad överproduktion*	59 468	59 123	56 176	56 569	58 099
Sparad överproduktion från föregående år	0	0	16 095	49 184	56 569
Tillförsel till sparad överproduktion under innevarande år		16 095	33 089	7 385	1 530
Ofinansierad överproduktion				-25 709	-14 751
Överproduktion i procent av takbeloppet	3,00%	5,60%	5,90%	5,90%	2,80%

* Maximal storlek på den del av outnyttjat takbelopp respektive överproduktion som lärosätet får föra med sig till efterföljande budgetår uppgår till 10 procent av lärosätets takbelopp.

Under 2014 motsvarade lärosätets anslagsfinansierade produktion inom musikområdet 239 helårsstudenter och 199 helårsprestationer. De delar av denna produktion som överstiger den angivna begränsningen har istället avräknats mot det naturvetenskapliga utbildningsområdet.

INGENJÖRER OCH SJUKSKÖTERS KOR

I regleringsbrevet till universitet och högskolor anges att vissa yrkesutbildningar ska särredovisas. Det gäller då uppgifter för de senaste tre åren avseende antal programnybörjare, helårsstudenter och examinerade. De utbildningar som är aktuella för Karlstads universitets del är civilingenjör, högskoleingenjör, sjuksköterska och specialistsjuksköterska.

Lärosätets utbildningsproduktion i förhållande till takbelopp och möjligheter att spara överproduktion eller anslag.

Uppgifter för vissa utbildningar, 2012-2014.

	2012			2013			2014		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Civilingenjör*									
Programnybörjare	46	121	167	40	133	173	45	123	168
Helårsstudenter	120	286	406	129	313	442	139	338	477
Examinerade	9	18	27	10	36	46	16	32	48
Högskoleingenjör									
Programnybörjare	36	158	194	45	140	185	37	160	197
Helårsstudenter	84	400	485	91	368	459	104	348	452
Examinerade	19	72	91	26	87	113	26	98	124
Sjuksköterska									
Programnybörjare	131	25	156	158	22	180	157	30	187
Helårsstudenter	369	57	427	370	53	423	399	65	464
Examinerade	97	18	115	130	21	151	112	13	125
Specialistsjuksköterska									
Programnybörjare	69	15	84	90	14	104	109	14	123
Helårsstudenter	82	6	88	81	10	90	79	12	91
Examinerade	53	4	57	76	9	85	67	8	75

* Inkl. påbyggnadsprogram mot civilingenjörsexamen.

INAKTIVA STUDENTER

I regleringsbrevet för universitet och högskolor anges att lärosätena ska redovisa antal helårsstudenter som varit registrerade på kurser under höstterminen 2013 och som inte tagit några poäng på dessa inom två terminer.

Under höstterminen 2013 hade Karlstads universitet anslagsgrundande kursregistreringar motsvarande 3 857 helårsstudenter. Vid uppföljning av studenternas prestationer finner man att 556 helårsstudenter inte har några registrerade poäng på dessa kurser vare sig under höstterminen 2013 eller vårterminen 2014 (d.v.s. under perioden 1 juli 2013 till 30 juni 2014). Enligt utbildningsdepartementets definition har således 14,4 procent av studentvolymen hösten 2013 inte tagit poäng inom två terminer.

Universitetskanslersämbetet, som bland annat har i uppdrag att utveckla lärosätenas uppföljningsmetoder, anser att departementets definition av inaktiva studenter i viss mån är missvisande (Effektivitetsanalys 2013/1: Studieaktivitet mätt i högskolepoäng). Att en kursregistrering inte motsvaras av en prestation behöver inte nödvändigtvis innebära att studenten varit inaktiv. Studenten kan exempelvis ha deltagit i undervisningen, men inte närvarat vid eller klarat av examinationen.

Lärosätena inom Ladokkonsortiet delar Universitetskanslersämbetets synsätt, och har därför kommit överens om en kompletterande definition av inaktiva studenter. Exempelvis bör underkända resultat, noll-

poängsresultat och anmälda sena avbrott bedömas som aktivitet från studentens sida, och alltså inte räknas som kursregistrering utan aktivitet. Utifrån Ladokkonsortiets beräkningsmetod blir i stället 332 helårsstudenter utan aktivitet, vilket motsvarar 8,6 procent av Karlstads universitets anslagsfinansierade studentvolym för höstterminen 2013.

I jämförelse med höstterminen 2012 har andelen inaktiva studenter minskat något. Vid beräkning enligt departementets metod har andelen minskat med 0,8 procentenheter och enligt Ladokkonsortiets metod med 0,1 procentenheter.

Statistiken avseende inaktiva studenter vid Karlstads universitet visar stor skillnad mellan könen. Oavsett vilken beräkningsmetod som används är det en större andel män än kvinnor som har kursregistreringar utan resultat. Det finns också variationer som tycks bero på om studierna bedrivs på hel- eller halvfart, inom ett program eller som fristående kurs, samt på campus eller distans. Enligt Ladokkonsortiets beräkningsmodell låg till exempel programstudenternas genomsnittliga inaktivitetsgrad på 5,5 procent, medan motsvarande värde för studenter på fristående kurser var 17,5 procent.

Inaktiva studenter, hst och andel.

	HÖSTTERMINEN 2012			HÖSTTERMINEN 2013		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Antal i anslagsfinansierad utbildning	2 495	1 395	3 889	2 450	1 407	3 857
Antal inaktiva enl. departementets modell	337	255	592	306	251	556
Andel inaktiva enl. departementets modell	13,5%	18,3%	15,2%	12,5%	17,8%	14,4%
Antal inaktiva enl. Ladoks modell	198	142	340	189	143	332
Andel inaktiva enl. Ladoks modell	7,9%	10,2%	8,7%	7,7%	10,2%	8,6%

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Under kalenderåret 2014 utfärdade Karlstads universitet 1 981 examina på grundnivå och avancerad nivå. Jämfört med år 2013 är detta en minskning med 49 examina (-2 %). Av de utfärdade examensbevisen avsåg 960 en generell examen och 1 021 en yrkesexamen. Sett över den senaste femårsperioden är det de generella examina som ökat mest, och då framförallt kandidatexamina.

GENERELLA EXAMINA

Generella examina innefattar högskole- och kandidatexamina på grundnivå samt magister- och masterexamina på avancerad nivå. Under kalenderåret 2014 utfärdade lärosätet sammanlagt 960 generella examina, vilket är 11 fler än år 2013 och det högsta antalet någonsin. Kvinnor stod för 612 av de utfärdade generella examina, vilket motsvarar en andel om 64 procent.

Högskoleexamen är den minst sökta av de generella examina, och har så varit under många år. Under de senaste tre åren har dock antalet varit högre och år 2014 utfärdades 37 högskoleexamina. Det vanligaste huvudområdet var hälsofrämjande arbete, som stod för mer än hälften av årets utfärdade högskoleexamina.

Kandidatexamen är den vanligaste av de generella examina, och under år 2014 utfärdade universitet 626 kandidatexamina. Detta är en liten ökning jämfört med år 2013 (+9 examina, +1 %). De samhällsvetenskapliga ämnena dominerar statistiken för kandidatexamen, och de populäraste huvudområdena var företagsekonomi (154 examina), arbetsvetenskap (82 examina) samt medie- och kommunikationsvetenskap (55 examina).

Antalet utfärdade magisterexamina uppgick år 2014 till totalt 241. Detta är 8 fler än under år 2013 (+3 %). Det mest frekventa huvudområdet för magisterexamen var omvårdnad (75 examina) följt av företagsekonomi (44 examina) och projektledning (32 examina).

Under år 2014 utfärdades 56 masterexamina, vilket var 7 färre än året dessförinnan (-11 %). Det vanligaste huvudområdet var företagsekonomi (17 examina) följt av elektroteknik (11 examina) och psykologi (7 examina).

YRKESEXAMINA

En yrkesexamen är en examen med en viss yrkesinriktning och för att kunna ta ut en sådan måste studenten i normalfallet följa ett visst utbildningspro-

gram. En anledning till att det finns yrkesexamina är att vissa yrken kräver en specifik kompetens. Under kalenderåret 2014 utfärdade Karlstads universitet sammanlagt 1 021 yrkesexamina, vilket är 60 färre än året dessförinnan (-6 %). Kvinnor är i stor majoritet och svarar för 721 av dessa examina (71 %).

Av de yrkesexamina som lärosätet utfärdade år 2014 var nästan hälften olika lärarexamina. Jämfört med år 2013 har antalet minskat från 528 till 497 (-31 examina, -6 %). Minskningen beror på färre examina med inriktningar mot tidigare år (-81 examina, -24 %) och färre musklärare (-8 examina, -30 %), medan utvecklingen däremot var positiv för examensinriktningar mot senare år (+58 examina, +37 %).

Inom vårdområdet utfärdades sammanlagt 348 yrkesexamina under år 2014, vilket var 46 färre än året dessförinnan (-12 %). Exempelvis har antalet socionomexamina minskat med 32 och antalet sjuksköterskeexamina med 26. Däremot har antalet tandhygienist- och receptarieexamina ökat med 20 respektive 13.

Under år 2014 utfärdades sammanlagt 172 ingenjörsexamina. Detta var 13 fler än året dessförinnan (+8 %). Antalet högskoleingenjörsexamina ökade från 113 till 124 (+10 %), och antalet civilingenjörsexamina ökade från 46 till 48 (+4 %). Energi- och miljöteknik var den vanligaste examensinriktningen bland såväl högskoleingenjör- som civilingenjörsexamina.

I april 2011 fick Karlstads universitet rätt att utfärda civilekonomexamen och den nya civilekonomutbildningen startade höstterminen 2012. Under år 2014 blev de första studenterna klara med sin utbildning och fyra civilekonomexamina har utfärdats.

EXAMINERADE STUDENTER

Av de totalt 1 981 utfärdade examensbevisen svarade kvinnor för 1 333. Detta motsvarar 67 procent, vilket är en något lägre andel jämfört med år 2013. Kvinnor är i majoritet inom samtliga examens kategorier med undantag av masterexa-

men, civilekonomexamen, civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen. Inga män tog ut examen 2014 mot receptarie respektive tandhygienist.

Antalet personer som tog ut en examen vid Karlstads universitet år 2014 uppgick till 1 810. Det

förekommer alltså att samma individ begär ut mer än ett examensbevis under ett kalenderår. Exempelvis har 73 studenter samtidigt tagit ut en specialistsjuksköterskeexamen och en magisterexamen i ämnet omvårdnad.

Examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå år 2010-2014.

EXAMINA	2010	2011	2012	2013	2014
Generella examina					
Högskoleexamen	10	19	37	36	37
Kandidatexamen	366	508	513	617	626
Magisterexamen	248	286	221	233	241
Masterexamen	35	70	81	63	56
Summa generella examina	659	883	852	949	960
Yrkesexamina					
Biomedicinsk analytikerexamen	14	10	11	26	17
Civilekonomexamen			0	0	4
Civilingenjörsexamen	19	27	27	46	48
Högskoleingenjörsexamen	88	77	91	113	124
Lärarexamina	493	617	507	528	497
Receptarieexamen	10	6	4	7	20
Sjuksköterskeexamen	123	139	115	151	125
Social omsorgsexamen	11	3	1	2	0
Socionomexamen	88	110	99	96	64
Specialistsjuksköterskeexamen	82	128	57	85	75
Tandhygienistexamen	44	36	51	27	47
Summa yrkesexamina	972	1 153	963	1 081	1 021
EXAMINA TOTALT	1 631	2 036	1 815	2 030	1 981

KVALITETSARBETE INOM UTBILDNINGSVERKSAMHETERNA

Karlstads universitet har två utgångspunkter för sitt kvalitetsarbete: externt genom Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar, och internt genom modellen för kvalitetssäkring och kvalitetsarbete avseende utbildning och forskning.

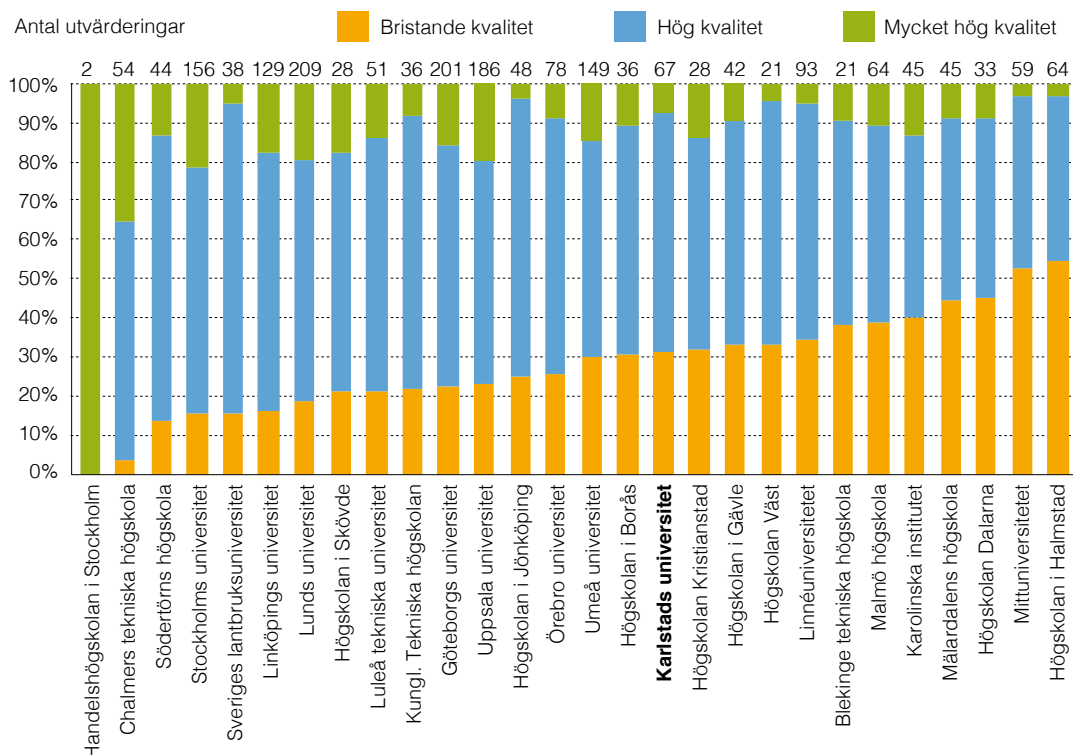
EXTERNA UTVÄRDERINGAR

Utfallet av Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar har varit blandat för Karlstads universitet. Totalt har 67 av lärosätets utbildningar utvärderats, varav 21 har erhållit omdömet bristande kvalitet. Detta motsvarar 31 procent, vilket ligger relativt nära såväl medelvärde som median för samtliga lärosäten med fler än 500 utfärdade examina per år. Bland dessa lärosäten intar Karlstads universitet plats 17 av 28 i en rangordning där den som har lägst andel omdömen om bristande kvalitet intar förstaplatsen.

Vad gäller omdömen om mycket hög kvalitet har Karlstads universitet klarat sig något sämre än många andra lärosäten, och placerar sig en bit under såväl medelvärde som median för lärosäten med fler än 500 utfärdade examina per år. Totalt har 5 av universitetets utbildningar bedömts med mycket hög kvalitet, vilket motsvarar cirka 7 procent av de utbildningar som har utvärderats. Detta placerar Karlstads universitet på plats 22 av 28 i en rangordning där

den som har högst andel omdömen om mycket hög kvalitet intar förstaplatsen. De utbildningar vid Karlstads universitet som bedömts med omdömet mycket hög kvalitet har alla haft förhållandevis små studentvolymmer, med totalt 25 examina under 2012 fördelade på de fem berörda utbildningarna.

Karlstads universitet har tagit fasta på utvärderingsresultaten och bedrivit ett kraftfullt utvecklingsarbete dels för att åtgärda de brister som påträffats vid enskilda utbildningar, dels ta vara på de styrkor som identifierats vid de utbildningar som bedömts vara av mycket hög kvalitet. Av de utbildningar som hittills har omvärderats efter att ha erhållit ett omdöme om bristande kvalitet har 12 av 13 givits ett nytt omdöme om hög kvalitet, medan en utbildning har lagts ned. Universitetet har även analyserat utvärderingsresultaten på övergripande nivå för att tillvarata de slutsatser som kan dras.

Resultat per lärosäte i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar 2011-2014.

INTERN KVALITETSMODELL

Karlstads universitet har sedan 2013 en vicerektor med särskilt ansvar för kvalitetsfrågor. Under dennes ledning har en gemensam modell för kvalitetsgranskning av lärosätets verksamhet utformats. Lärosätets avsikt är att modellen ska vara fullt implementerad under 2015. Den interna kvalitetsmodellen kompletterar de externa utvärderingarnas resultatfokus genom att framförallt fokusera på inflöde och process.

Modellen vilar på fyra pelare: kvalitetssäkring, utvärdering och uppföljning, lärande samt kunskaps- och informationsutbyten. Vid varje pelare finns aktiviteter som ägnas specifikt åt utbildningsfrågor.

Inom kvalitetssäkring rör det sig exempelvis om nyckeltalsdrivna beslut om utbildningsutbud, där utbudet planeras utifrån samhällets och arbetsmarknadens behov, lärosätets kapacitet, interna och externa utvärderingsresultat samt ekonomiska förutsättningar. För denna punkt sammanställer Karlstads universitet bland annat statistik om etableringsgraden på arbetsmarknaden för varje utbildningsalumn, för att avgöra hur utbildningsvolymerna förhåller sig gentemot den praktiska efterfrågan som finns för denna typ av arbetskraft hos arbetsgivarna. Bedömningar om lärosätets kapacitet orienteras framförallt utifrån kompetens och tillgänglighet hos lärarpersonal, och utbildningens förankring hos den forskande miljön. I de ekonomiska förutsättningarna

ingår bedömningar om sökandetryck och genomströmning, som även bidrar med ytterligare indikationer om samhällets behov respektive utbildningarnas utvecklingspotential.

Pelaren om utvärdering och uppföljning innehåller kursvärderingar, kursanalyser samt program- och huvudområdesuppföljningar som involverar såväl ytterligare nyckeltalsuppföljning som student- och alumnenkäter.

Pelaren för lärande fokuserar på lärarpersonalens kompetensutveckling och pedagogiska meritering. I detta ingår även högskolepedagogiska konferenser på olika verksamhetsnivåer.

När det gäller kunskaps- och informationsutbyten är syftet att upprätta och säkerställa överblickbarhet, standardisering och horisontell kommunikation. Detta yttrar sig bland annat i en reviderad struktur för publicering av styrdokument, tydligare rollbeskrivningar, upprättandet av en samlad statistikfunktion och utökningar av dialog mellan olika delar av verksamheten.

För modellens genomförande har en särskild årscykel upprättats, där konkreta aktiviteter såsom enkätutskick, prognos- och analystillfällen och uppföljningsdialoger planerats in vid bestämda tidpunkter under året. Aktiviteterna inom varje pelare löper parallellt med varandra för att åstadkomma ett helhetsgrepp om kvalitetsarbetet vid varje utbildning som lärosätet tillhandahåller.

De fyra pelarna i universitetets gemensamma kvalitetsmodell, och de komponenter som ingår i varje pelare.

BEDÖMNINGAR OCH AVVÄGNINGAR AVSEENDE UTBILDNINGSBUDGET

Innehållsmässigt prioriterar lärosätet olika programutbildningar, vilket har inneburit att de fristående kurserna har blivit färre. Andelen traditionella campusutbildningar har minskat, medan kurser och program som ges helt eller delvis på distans ökat i omfattning.

BEDÖMNINGAR OCH PRIORITERINGAR

Storleksmässigt domineras lärosätets utbildningsutbud av fyra områden av professionskaraktär: Handelshögskolans utbildningar, ingenjörsutbildningar, vårdutbildningar (inklusive socionom) samt lärarutbildningar. Dessa områden utgör sedan lång tid tillbaka en stor del av universitetets programutbud, idag motsvarande cirka två tredjedelar av utbildningsverksamheten mätt i helårsstudenter. Lärosätets bedömning är att dessa utbildningsprogram fortsatt är eftertraktade och har ytterligare tillväxtpotential. Därmed är det främst inom dessa sektorer som universitetet planerar för nya utbildningar. Denna prioritering bedöms överensstämma med nationella prioriteringar, då riktade platser från regeringen de senaste åren tilldelats inom sådana områden.

Under år 2013 genomförde Karlstads universitet den första av återkommande egeninitierade översyner av utbildningsutbudet. Samtliga program och kurser granskades utifrån kvalitet, studentefterfrågan, samhällsrelevans, strategisk betydelse för lärosätet samt interna förutsättningar. Översynen resulterade i ett modifierat utbud av kurser och program och inför höstterminen 2014 fanns 147 färre alternativ att söka till än föregående höst.

Under år 2014 har arbetet fokuserat på vidareutveckling av utbildningsutbudet utifrån resultatet av översynen. Till stor del har arbetet koncentrerats till ansökan om nya examensrätter samt utveckling av utbildningar som uppfyller de krav som ställdes i översynen. Hösten 2014 beviljades Karlstads universitet examensrätt för psykologprogram och i slutet av året lämnades en ansökan om examen på konstnärlig grund in för bedömning till Universitetskanslersämbetet. Ett arbete har även inletts för att ansöka om examensrätt för ett juristprogram. Därutöver har ett reviderat högskoleingenjörsprogram med inriktning elektroteknik utarbetats för att starta hösten 2015.

Universitetet har under 2014 fattat beslut om avveckling av ämnena oral hälsa och biomedicin med tillhörande utbildningsprogram. Beslutet är en följd

av ekonomiska prioriteringar, snarare än en del av den ordinarie utbildningsöversynen. I valet av åtgärd har behovet av att inte göra nedskärningar inom de utbildningar som prioriterats i nationella satsningar varit vägledande. Tandhygienist är dessutom en av de utbildningar som bedömts ha bristande kvalitet av Universitetskanslersämbetet.

BEHOVSANALYSER

Det främsta ledet i lärosätets behovsanalyser för utbildningsutbudet återfinns i den nya kvalitetsmodellen, som innehåller bedömningar om samhällets behov, studenternas efterfrågan och ett antal interna kvalitetsindikatorer.

Arbetsmarknadens efterfrågan på akademisk kompetens bedöms överlag vara stark. Detta gäller även specifikt flera av de sektorer som omfattas av utbildningar vid Karlstads universitet. Enligt Arbetsförmedlingen arbetsmarknadsprognos för 2015 råder det exempelvis brist på sjuk- och specialistsjuksköterskor, vissa lärarkategorier samt ingenjörer inom teknik och data.

Specifikt för närområdet gäller att antalet arbetslösa i Värmlands län minskar, samtidigt som efterfrågan på arbetskraft inom privat och offentlig sektor förväntas öka. Värmland är dock präglad av en exportberoende industri med mer dämpade förväntningar än andra näringar. Samtidigt som samsättningen i industrin utvecklas i lägre takt, finns svårigheter att rekrytera personal till de bristyrken som nämns ovan.

Lärosätets antagningsomgångar har på senare år präglats av ett ökat antal sökande. Stora avgångskullar från gymnasiet har varit en gynnsam förutsättning, men även efter att de största ungdomskullarna har lämnat gymnasiets avgångsklasser fortsätter intresset för studier vid Karlstads universitet att vara högt.

AVVÄGNINGAR MELLAN PROGRAM OCH KURSER

För att möta ett minskat anslagstak samt skapa ett utbildningsutbud som är mer robust över tid, har Karlstads universitet valt att minska antalet fristående

de kurser. Istället har programutbildningarnas volym ökat, inte minst för de samhällsvetenskapliga och tekniska programmen.

Volymmässigt stora programutbildningar finns inom sektorerna hälsa och vård, ekonomi, teknik samt lärande. Den sistnämnda sektorn är den enskilt största, och sammantaget omfattar lärarprogrammen 20 procent av lärosätets anslagsfinansierade utbildning. Lärarprogrammen har också prioriterats både ekonomiskt och strategiskt under senare år.

Kalenderåret 2014 omfattade de fristående kurserna 1 858 av lärosätets 8 019 helårsstudenter. Det är en minskning med 265 helårsstudenter (-12 %) sedan år 2013 och hela 1 180 helårsstudenter (-39 %) sedan år 2002, då volymen av fristående kurser var som störst.

För att upprätthålla ett utbud av fristående kurser har Karlstads universitet under 2014 arbetat med lanseringen av konceptet "Bildat!". Lärosätet har identifierat ett antal kurser av bildningskaraktär, och de två första har utvecklats och genomförs från och med 2015.

AVVÄGNINGAR MELLAN CAMPUS OCH DISTANS

Under de senaste tio åren har distansutbildning ökat i popularitet och Karlstads universitet har genomfört satsningar för att tillvarata denna utveckling. År 2014 utgjorde undervisningsformen nästan en fjärdedel av lärosätets anslagsfinansierade utbildningsvolym med en volym på 1 936 helårsstudenter. Av distansutbildningarna var en tredjedel fristående kurser och en tredjedel olika lärarprogram. I den återstående tredjedelen återfinns bland annat utbildningar mot tandhygienist, specialistsjuksköterska och projektledare.

För att fortsatt tillvarata studenternas intresse och de möjligheter som erbjuds av ny teknik, genomför Karlstads universitet med start 2015 en satsning på blended learning. Bedömningen är att efterfrågan av utbildning som kan utnyttja fördelarna av både distansutbildning och campusutbildning kommer att öka.

KARLSTADS UNIVERSITET STARTAR PSYKOLOGPROGRAM

Universitetskanslersämbetet har gett klartecken för Karlstads universitet att utbilda psykologer. Det nya psykologprogrammet startar hösten 2015, och intresset förväntas vara stort. Värmland tillhör de regioner där tillgången till legitimerade psykologer är lägst i Sverige. Psykologutbildningen är ett femårigt program som, tillsammans med praktisk tjänstgöring, krävs för legitimation som psykolog.

– Att Karlstads universitet nu får möjlighet att utfärda psykologexamen är mycket glädjande för såväl regionen som hela landet, eftersom det råder stor brist på psykologer, säger rektor Åsa Bergenheim.

Psykologprogrammet kommer att ha en profil mot hälsa, livskvalitet och hållbarhet. Profilen kommer att ge studenterna kompetens som är användbar även inom andra områden än de traditionellt kliniska, till exempel ledarskap, samhällsplanering och utbildning.

– Intresset för psykologi är stort hos studenterna och programmet är efterlängtat. Vi ser även beskedet från Universitetskanslersämbetet som kvitto på ett framgångsrikt kvalitetsarbete, säger Arto Hiltunen, professor i psykologi och ämnets företrädare.

SAMHÄLLET'S BEHOV AV UTBILDNING

Karlstads universitet arbetar för att säkerställa att lärosätets utbildningsverksamhet ligger i linje med samhällets behov. I detta arbete delar lärosätet in behoven i två grupper: arbetsmarknadens behov och samhällets bildningsbehov.

Tidigare har arbetet bestått av behovsprövade bedömningar och analyser, exempelvis alumnundersökningar där studenternas arbetsmarknadsställning och allmänna nytta av utbildningen har undersökts. Framgent kommer arbetet även att hänga nära samman med universitetets nya kvalitetsmodell, där bedömningar och nyckeltal som beskriver arbetsmarknad och bildningsbehov ingår i beslutsmodellen för utbildningsutbudet.

ARBETSMARKNADENS BEHOV

För att undersöka hur Karlstads universitet har kunnat möta arbetsmarknadens behov används bland annat statistik om arbetsmarknadsställningen bland lärosätets alumner. Utvärderingen görs med hjälp av Ladokkonsortiets analysverktyg "Bak- och framgrund". Detta verktyg innehåller uppgifter från ett antal olika register och drivs i samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB).

Databasen är ett totalregister, som därmed innehåller uppgifter om samtliga individer som har förekommit i universitets- och högskoleregistret under en given period. Databasen uppdateras årligen, och innehåller för närvarande uppgifter som täcker perioden mellan 1993 och 2013. På grund av eftersläpning för vissa variabler finns dock fullständig statistik endast tillgänglig för examenskullar fram till och med 2011.

Överlag gäller att lärosätets utbildningsutbud tycks ligga väl i linje med arbetsmarknadens behov. Sett över perioden 2007-2011 har cirka 79 procent av lärosätets alumner varit etablerade på arbetsmarknaden ett år efter att de har tagit sina examina. Till denna grupp räknas då enbart de som enligt SCB-definitionen bedöms som fullt etablerade, och de som exempelvis räknas som svagt etablerade på arbetsmarknaden tillkommer alltså utöver dessa. Nivån har varit stabil över tid, och varierat med cirka en och en halv procentenhet mellan de år som ingår i perioden.

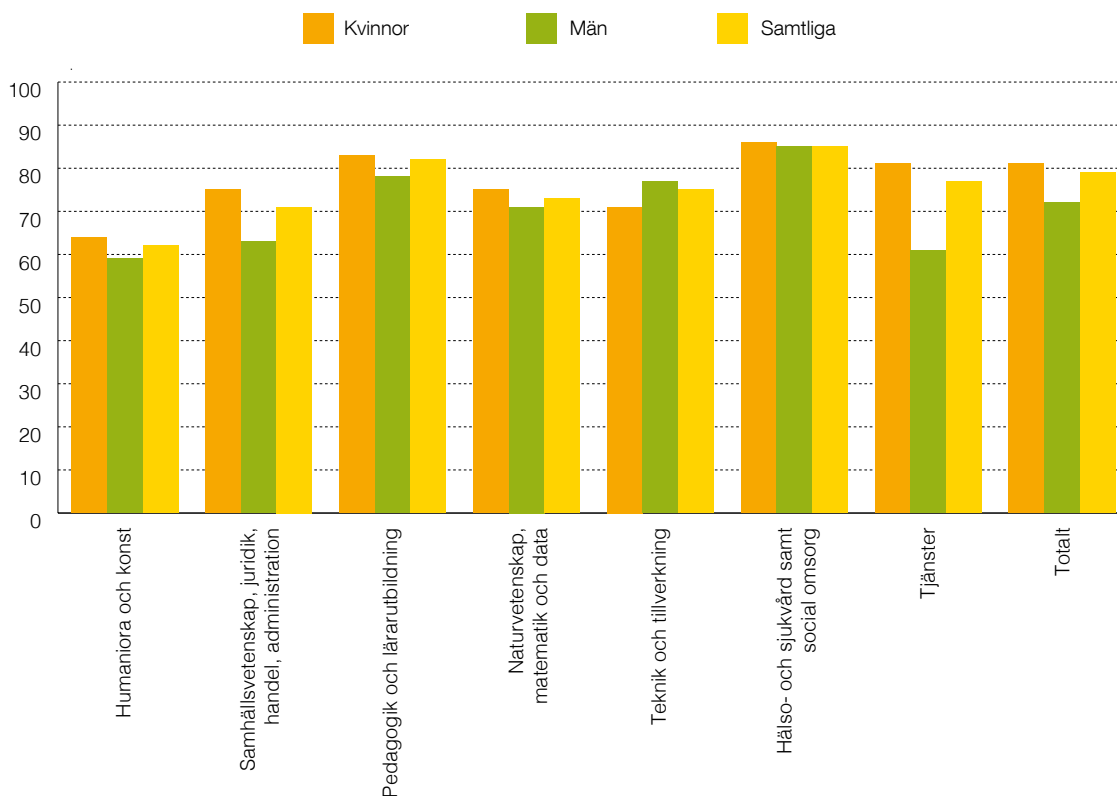
När det gäller alumnernas etablering på arbetsmarknaden finns en tydlig könsskillnad. För kvinnor-

na uppgår etableringsgraden till 81 procent sett över hela perioden, medan den uppgår till 72 procent för männen. Skillnaden har varierat något över tid, från cirka 6 procentenheter år 2009 till cirka 13 procentenheter år 2010.

Skillnaderna mellan könen kan till övervägande del hänföras till att fördelningen av examina mellan olika ämnesområden har varit olika bland kvinnor och män under perioden. Kvinnor har exempelvis i markant högre grad än män tagit examina inom SUN-områdena "pedagogik och lärarutbildning" respektive "hälso- och sjukvård samt social omsorg". Dessa två områden har relativt sett höga etableringsgrader i jämförelse med övriga ämnesområden. Männen har å andra sidan i högre grad än kvinnorna tagit examina inom exempelvis "naturvetenskap, matematik och data", som omvänt har en relativt låg etableringsgrad.

Inom ämnesområdena är skillnaderna mellan könen ofta inte lika markanta. Inom området "hälso- och sjukvård samt social omsorg" är exempelvis etableringsgraden för kvinnor 86 procent sett över hela perioden, medan motsvarande nivå för män är 85 procent.

Det finns även vissa ämnesområden som utmärks av stora skillnader mellan könen. Ett sådant är "samhällsvetenskap, juridik, handel och administration", där skillnaden uppgår till cirka 12 procentenheter. Även där är dock skillnaden hänförlig till olika utbildningsval inom kategorin. Ett annat område som i tämligen hög grad sticker ut är "tjänster", med en bred flora av utbildningar, som dock har låga alumnvolym. Vidare nedbrytning orsakar därmed tolkningssvårigheter, men ett tydligt mönster är att kvinnor och män även här i stor utsträckning väljer att utbilda sig inom olika ämnesområden, och att detta sedan får genomslag i deras respektive etableringsgrader.

Etableringsgrad ett år efter examen från Karlstads universitet 2007-2011 per ämnesområde och kön.

SAMHÄLLET'S BILDNINGSBEHOV

För att tillgodose samhällets mer allmänna behov av bildning, som inte nödvändigtvis är kopplat till identifierade behov från arbetsgivarnas sida, tillsatte universitetet under 2013 en särskild granskningsgrupp som skulle identifiera, utveckla, samordna och marknadsföra fristående kurser av bildningskaraktär. I utvecklingsprocessen ingår även en granskning av kursernas vetenskapliga och pedagogiska kvalitet innan klartecken för implementering ges.

Granskningsgruppen har under 2014 fastställt en process för att utse bildningskurser, där kursförslag lämnas från ämnesnivå till dekan för individuell granskning. Kurserna granskas därefter av en universitetsgemensam referensgrupp, som lämnar förslag till rektor för fastställande.

Arbetet har nu nått implementeringsstadiet, och de första kurserna som hålls inom ramen för konceptet Bildat! har utvecklats och fastställts under 2014, med de första kurstillfällena satta till våren 2015. Den ena av dessa kurser behandlar moralfilosofi, och omfattar 7,5 högskolepoäng. Kursen diskuterar moralfrågornas historiska rötter, och presenterar såväl olika perspektiv på moral som fenomen, som hur

olika moraluppfattningar kan ställas mot varandra.

För att maximera tillgängligheten hålls kursen på halvfart under kvällstid. Vid universitets- och högskolerådets sammanställning av sökandestatistik för vårterminen 2015 hade kursen fått 14 sökande.

Den andra av kurserna behandlar klimatfrågor, och omfattar även denna 7,5 högskolepoäng. Denna kurs diskuterar såväl orsaker till som konsekvenser av klimatförändringar. I detta ingår även frågor om hur människan kan påverka klimatförändringar, och om hur människan kan anpassa sig till de förändringar som ändå sker. Kursen ges på kvartsfart, och undervisning sker delvis via en webbplattform och delvis via campusträffar på kvällstid. Vid universitets- och högskolerådets sammanställning av sökandestatistik för vårterminen 2015 hade även denna kurs fått 14 sökande.

Utvecklingen och planeringen av utbudet av bildningskurser för höstterminen 2015 inleddes även detta under slutet av 2014, och bildat-konceptet är med detta planerat att vara satt i full drift under det kommande året.

LÄRARUTBILDNING

Vid Karlstads universitet sker dimensioneringen av lärarutbildningens olika program och programinriktningar utifrån analyser av arbetsmarknadens behov och studenternas efterfrågan. Samtidigt beaktas eventuella direktiv från riksdag och regering avseende utbildningsutbudet samt lärosätets möjligheter att genomföra utbildningarna med bibehållen kvalitet.

DIMENSIONERING AV LÄRARPROGRAM

Enligt de flesta prognoser kommer behovet av utbildade lärare i den närmaste framtiden att vara stort inom nästan samtliga lärarkategorier.

Efterfrågan av förskollärare väntas framgent vara stor, och för att svara upp mot arbetsmarknadens behov har antalet utbildningsplatser stadigt utökats. Intresset för förskollärarutbildningen är fortsatt stort mätt i antal förstahandssökande. En av framgångsfaktorerna är programmets satsning på distansutbildningar vid etablerade kommunala lärcentra. Dessa lärcentra bidrar också med behovsinventering, marknadsföring och rekrytering av studerande. I syfte att möjliggöra studiestart även till vårterminerna, beslutade lärosätet om ett vårintag med start 2015, vilket har lockat över 700 förstahandssökande till 100 platser.

Intresset för grundlärarprogrammets inriktningar fortsätter också att växa, inte minst inriktningen mot årskurserna 4-6. En förklaring kan vara aktiv marknadsföring via distansutbildningarnas lärcentra, och sammantaget har antalet förstahandssökande nästan fördubblats sedan starten år 2011.

När det handlar om ämneslärarprogrammet kan man inte bortse från det svaga intresset för vissa ämnesinriktningar. Detta gäller till exempel matematik, naturvetenskap och moderna språk. Under år 2014 aviserade regeringen en kommande revidering av ämneslärarutbildningens inriktningar mot årskurserna 7-9. I avvaktan på beslut stängdes nämnda inriktningar tillfälligt, men de sökande blev personligen inbjudna till studier inom motsvarande gymnasieinriktningar. Denna insats slog väl ut, och antalet registrerade studerande på ämneslärarprogrammet ökade jämfört med året innan.

Karlstads universitet är aktivt i ambitionen att locka studerande inom naturvetenskapliga och tekniska ämnen till ämneslärarprogrammet. Detta gäller inte minst till den korta kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU), där universitetet tack vare det starka söktrycket tilldelades ett utökat uppdrag motsvarande 60 helårsstudenter under 2014. Departementsbeslutet kom sent i december 2013, men trots detta lyckades lärosätet fylla en stor del av platserna

redan till vårterminen 2014. Sammantaget har universitetet under året fullgjort det utökade uppdraget med studerande inom naturvetenskap och teknik.

Behovet av lärare inom gymnasieskolans yrkesprogram är stort, och för att bidra med behöriga lärare erbjuder Karlstads universitet antagning till yrkeslärarprogrammet såväl vår- som hösttermin. Lärarutbildningen är sedan flera år tillbaka också en part i projektet "Vidareutbildning av lärare" (VAL), och inom projektets ram utbildas en stor del yrkeslärare.

VÄGLEDNING INOM LÄRARUTBILDNINGEN

Karlstads universitet informerar och vägleder lärarstudenter både individuellt och i grupp. Detta gäller såväl presumtiva sökande som de studenter som redan läser på något av de olika lärarprogrammen.

Den individuella vägledningen berör exempelvis examensordningens krav för olika lärarkategorier, behörighetsvillkor för olika inriktningar och ämnen samt planläggning av de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen. Den individuella studieplaneringen görs av studenten tillsammans med studievägledare och läggs upp i en särskild lokal databas.

Lärarutbildningen har specifika informationsinsatser kopplade till planeringen av studenternas programstudier. Den grupp av studenter som läser mot en ämneslärarexamen informeras av studie- och karriärvägledare inom lärarutbildningen om möjliga ämneskombinationer utifrån bland annat perspektiv vad gäller den lokala, regionala och nationella arbetsmarknaden.

En gång per år arrangeras också en arbetsmarknadsdag på universitetet med representanter bland annat från den kommunala skolverksamheten. Då informeras studenterna om det aktuella arbetsmarknadsläget och om prognoser angående framtida behov.

Den kompletterande pedagogiska utbildningen, som omfattar 90 högskolepoäng, tar stora resurser i anspråk vad gäller vägledning. Det handlar exempelvis om att kunna ge förhandsbesked om huruvida ämnespoäng är tillräckliga och inom rätt område för att kunna antas till programmet.

INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Verksamhetsåret 2014 registrerades totalt 335 inresande studenter vid Karlstads universitet. Bland universitetets egna studenter fanns 182 personer som valde att bedriva sina studier vid ett utländskt lärosäte. Kvinnliga studenter är i klar majoritet både när det gäller in- och utresande studenter (58 % resp. 68 % kvinnor).

UTBYTESSTUDENTER VIA PROGRAM OCH AVTAL

Karlstads universitet deltar i ett antal olika nätverk och program för internationella studentutbyten. Det handlar dels om organiserade utbytesprogram, såsom Erasmus LLP (Lifelong Learning Programme)/ Erasmus+, Nordplus, Linnaeus-Palme och ISEP. Dels handlar det också om utbytesavtal som Karlstads universitet ingått direkt med ett antal utländska lärosäten utanför EU, EES och Schweiz.

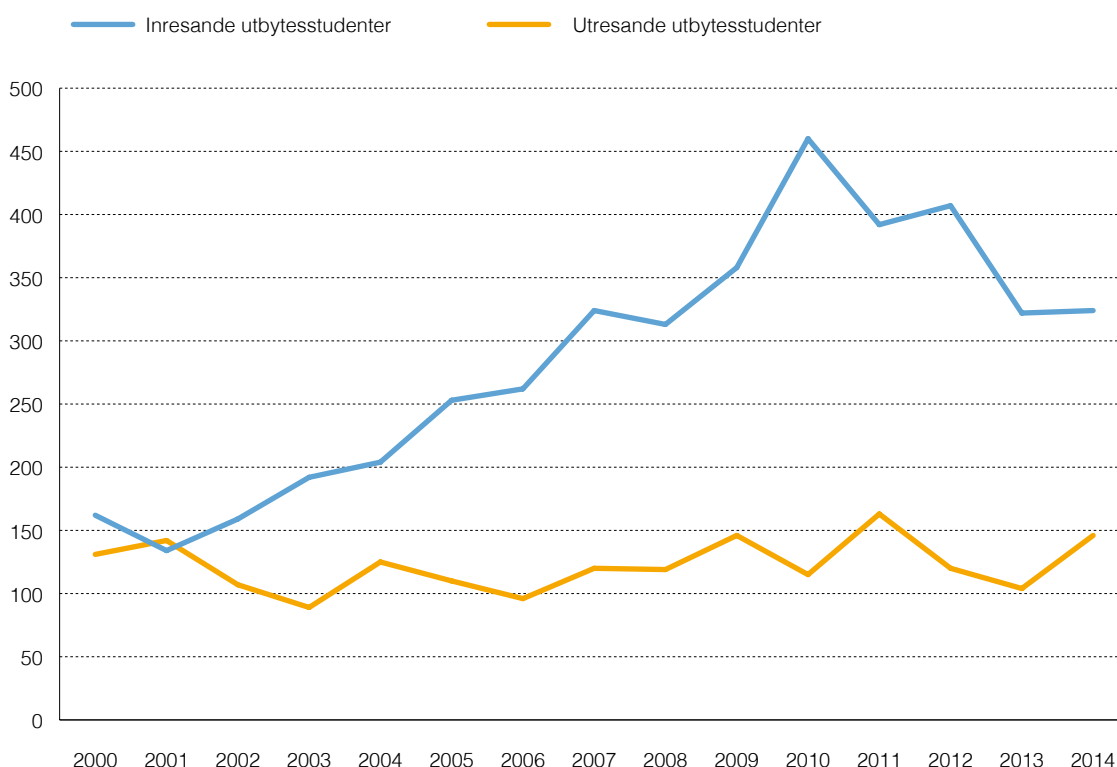
Under år 2014 fanns totalt 324 inresande utbytesstudenter, medan antalet utresande utbytesstudenter uppgick till 146. Jämfört med år 2013 har den internationella studentrörligheten ökat. Antalet inresande utbytesstudenter har ökat med 2 (+1 %), medan antalet utresande utbytesstudenter ökade med 42 (+40 %).

De europeiska utbytesprogrammen Erasmus LLP/ Erasmus+ spelar en dominerande roll när det gäller rekrytering av inresande studenter, medan detta

program hittills varit mindre intressant för utresande studenter. År 2014 registrerades 244 Erasmus-studenter på utbyte vid Karlstads universitet (75 % av den totala andelen inresande utbytesstudenter). Bland de utresande studenterna var det endast 37 som registrerades på utbyte inom ramen för detta utbytesprogram (25 % av den totala andelen utresande utbytesstudenter).

STUDIEAVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Alltsedan anmälnings- och studieavgifterna infördes för så kallade tredjelandsstudenter (studenter med medborgarskap utanför EU, EES eller Schweiz) har Karlstads universitet tagit emot få sådana studenter. Höstterminen 2014 var det en enda avgiftsfinansierad student som påbörjade programstudier vid universitet. Utöver det fanns under år 2014 tre studenter finansierade via Svenska Institutets stipendium som valde att studera vid Karlstads universitet.

Antal in- respektive utresande utbytesstudenter sedan början av 2000-talet.

Karlstads universitet har under 2014 inte använt sig av den nya möjligheten till separat antagning av studieavgiftsskyldiga internationella studenter.

Flertalet av de avgiftsskyldiga freemoverstudenterna är registrerade på engelskspråkiga magister- eller masterprogram. Av de studenter som kommer utanför utbytesavtalen deltar sju studenter i uppdragsutbildning eller beställd utbildning. Karlstads universitet för ingen statistik avseende studenters medborgarskap, men en stor andel av tredjelandsstudenterna förefaller komma från olika asiatiska länder.

DEN STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS PÅVERKAN PÅ ÖVRIG VERKSAMHET

Studieavgiftsreformen har påverkat Karlstads universitet på flera sätt. Reformen har medfört att väsentligt färre tredjelandsstudenter börjat vid Karlstads universitet vilket påverkar både campus och förutsättningarna för undervisningen. Detta innebär minskade möjligheter till internationella kontakter och erfarenheter för lärosätets övriga studenter.

Ett minskat antal utländska studenter påverkar sannolikt även det framtida utbildningsutbudets inriktning och dimensionering. Detta berör exempelvis de engelskspråkiga programmen på avancerad nivå, där utländska studenter tidigare varit en mycket viktig målgrupp.

Att universitetet nu kräver studieavgifter för tredjelandsstudenter ställer andra krav på universitetet när det gäller marknadsföring och rekrytering av den här gruppen studenter, vilket är något som universitetet idag inte arbetar med i särskilt stor utsträckning.

Nya arbetssätt som rör antagning, fakturahantering och registrering för den här gruppen har universitetet sedan tidigare redan anpassat sig till.

ORGANISERADE STUDENTUTBYTEN MED TREDJELAND

Inresande studenter som deltar i utbildning inom ramen för ett utbytesprogram eller utbytesavtal är enligt regelverket inte avgiftsskyldiga. Karlstads universitet genomför varje år organiserade studentutbyten med lärosäten utanför EU, EES och Schweiz.

Under år 2014 hade Karlstads universitet 113 studenter registrerade på delar av sin utbildning vid ett utländskt lärosäte genom avtal med tredjeland. Motsvarande siffra för antalet inresande utbytesstudenter var 72. Under året har således fler studenter rest ut inom den här kategorin av utbyten än vad universitetet har tagit emot. Jämfört med 2013 har universitetet ökat studentmobiliteten både in och ut med dessa regioner. Att fler av universitetets egna studenter läst inom avtal med tredjeland under året har jämnat ut balansen något i jämförelse med föregående år.

SAMARBETE MED MYNDIGHETER

Enligt förordningen om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor ska beslutet om avgiftsstatus baseras på medborgarskap alternativt uppehållstillstånd. I de fall då Karlstads universitet haft direktkontakter med Migrationsverket rörande dessa frågor har samarbetet fungerat tillfredsställande. Ett gott samarbete har även präglat universitetets kontakter med Universitets- och högskolerådet, liksom med övriga statliga myndigheter som berörs av studieavgiftsreformen.

FYRA STUDENTER BLEV DE FÖRSTA AV SVEN N. STENBÄCKS STIPENDIATER

Värmlandsbördige Sven N. Stenbäck, numera bosatt i Monaco, donerade 2014 en halv miljon kronor för att stötta meriterade studenter och andra prioriterade projekt vid universitetet.

Stipendierna kunde sökas av studenter på grundnivå och avancerad nivå. Fyra studenter - Alexander Gaute, Linnea Eriksson, José Sánchez och Hampus Larsson - tilldelades stipendierna och fick därigenom ekonomiska möjligheter till uppsatsarbete i religion i Indien, examensarbete i Australien, en masterutbildning i spansk-amerikansk litteratur i Spanien och en internationell dansutbildning.

- Vi är väldigt glada för den här donationen. Tack vare den har vi kunnat göra skillnad för några av våra studenter och ge dem något extra som inte ryms i vår ordinarie verksamhet. De som nu är utsedda är toppstudenter som blir ambassadörer för Karlstads universitet, säger rektor Åsa Bergenheim.

Donationen har också använts för att finansiera delar av den nya konsertflygeln på Musikhögskolan Ingesund. Därigenom möjliggörs att studenter i sin utbildning kan använda instrument av absolut världsklass.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING

Det ekonomiska resultatet år 2014 för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (exkl. uppdragsutbildning) är positivt, med ett överskott på 1,4 miljoner kronor. Detta är en resultatförbättring med cirka 7,4 miljoner kronor jämfört med år 2013.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Karlstads universitets intäkter till utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick år 2014 till totalt 628,6 miljoner kronor. Detta är en ökning med 20 miljoner kronor (+3,3 %) jämfört med år 2013. Anslagsintäkterna ökade med 16 miljoner kronor jämfört med 2013, vilket till största delen beror på kompensation för pris- och löneomräkning (+11,6 mnkr) samt satsningar på förskolläro-, sjuksköterske- och ingenjörsutbildningar.

Den övriga finansieringen ökade med 4,1 miljoner kronor mot föregående år (+9,3 %). Dessa intäkter

utgörs av bidrags-, avgifts- och ränteintäkter om sammanlagt 48 miljoner kronor. Ökningen beror på att ersättning (4,7 mnkr) för extraplatser gällande kompletterande pedagogisk utbildning erhöles som bidrag. Ränteintäkterna minskade med 0,9 miljoner kronor till följd av ändrade räntenivåer hos Riksbanken.

De sammanlagda kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 627,2 miljoner kronor. Jämfört med år 2013 är detta en ökning om knappt 13 miljoner kronor (+2 %). Ökningen är hän-

Resultaträkning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter					
Anslag	612 170	605 946	560 351	564 157	580 247
Avgifter	17 981	20 015	21 216	17 816	17 108
Bidrag	24 383	28 645	27 244	24 666	30 355
Räntor	1 196	2 773	2 143	1 714	850
SUMMA INTÄKTER	655 730	657 379	610 954	608 353	628 560
Kostnader					
Personal	402 930	417 748	417 858	408 465	421 217
Lokaler	85 892	90 968	91 206	92 743	92 574
Övrig drift	104 970	105 843	98 753	91 964	92 904
Räntor	428	1 961	1 463	988	610
Avskrivningar	25 003	24 108	22 176	20 262	19 899
SUMMA KOSTNADER	619 223	640 628	631 456	614 421	627 204
Verksamhetsutfall	36 507	16 751	-20 502	-6 068	1 356
Transfereringar					
Erhållna medel	6 598	6 949	6 084	5 594	5 456
Lämnade bidrag	-6 598	-6 949	-6 084	-5 594	-5 456
KAPITALFÖRÄNDRING	36 507	16 751	-20 502	-6 068	1 356

förbar till personalkostnader samt övrig drift. Övriga kostnadsposter har istället minskat och räntekostnadens minskning återspeglar den låga räntenivån.

Den ökning av personalkostnaderna som finns inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå hör samman med den årliga lönerrevisionen samt förändrad personalsammansättning. En analys av personalsammansättningen omvandlat till heltidsekvivalenter visar en ökning av antalet universitetslektorer och en minskning av antalet universitetsadjunkter. Antalet heltidsekvivalenter totalt uppvisar dock ingen förändring mot förra året.

SAMFINANSIERING AV UTBILDNINGSVERSAMHET

Karlstads universitet har under 2014 använt 2,9 miljoner kronor av anslagsmedel för samfinansiering av bidragsfinansierad utbildningsverksamhet. Andelen anslag som används i samverkan med externa finansiärer för att finansiera utvecklingsprojekt inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå har därmed minskat.

Behovet av samfinansiering beror på typ av projekt och vilka finansiärerna är. Under 2014 har en större del av bidragsintäkterna avsett full ersättning för studenter inom kompletterande lärarutbildning, vilket förklarar en del av minskningen. Behovet av samfinansiering har också minskat då stödverksamhetens andel av totala kostnader har reducerats mellan åren.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSUTBILDNING

Uppdragsutbildning, som särredovisas på egen verksamhetsgren, uppvisar ett litet underskott år 2014. Intäkterna har efter den kraftiga ökningen år 2013 minskat med 0,6 miljoner kronor (-1,5 %), och de uppgick år 2014 till 39,5 miljoner kronor. Den största enskilda uppdragsgivaren var Statens skolverk, som stod för sammanlagt 22 miljoner kronor. Detta utgör en minskning med 2 miljoner kronor jämfört med förra året. Det största projektet är rektorsut-

Samfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Samfinansiering	3 489	5 524	2 670	3 231	2 945
Andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	13%	16%	9%	12%	9%

Resultaträkning för uppdragsverksamhet på grundnivå och avancerad nivå, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	23 084	30 099	32 614	40 039	39 454
Bidrag	8	21	0	158	0
Räntor	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	23 092	30 120	32 614	40 197	39 454
Kostnader					
Personal	17 194	21 783	24 918	29 156	28 563
Lokaler	1 863	2 584	2 433	2 456	2 364
Övrig drift	3 849	5 423	5 184	8 172	8 288
Räntor	0	0	0	0	-9
Avskrivningar	160	239	232	332	380
SUMMA KOSTNADER	23 065	30 030	32 767	40 115	39 586
Verksamhetsutfall	26	90	-153	81	-132
Resultat, andelar i dotterbolag	2 600	2 500	680	-1 440	3 185
KAPITALFÖRÄNDRING	2 626	2 590	527	-1 359	3 053

bildningen, med en omsättning på drygt 16 miljoner kronor. Liksom tidigare år är personalkostnaderna den största kostnadsposten.

Resultatandelar från dotterbolag, Karlstads universitets uppdrags AB samt Karlstad University holding AB, uppgick år 2014 till 3,2 miljoner kronor. Det positiva resultatet beror främst på att stora projekt som löpt över flera år har avslutats och resultatavräknats under 2014.

INTÄKTER AV ALLA UPPDRAG INOM UTBILDNING

År 2014 var Karlstads universitets totala intäkter för uppdrag inom utbildningsområdet 46,5 miljoner kronor. Förutom ordinarie uppdragsutbildningar inkluderas här även ersättningar för exempelvis kortare föredrag, studiedagar samt konsultuppdrag. Jämfört med år 2013 är uppdragsintäkterna oförändrade.

KOSTNAD PER HELÅRSSTUDENT OCH HELÅRSPRESTATION

Ur sammanställningen "Väsentliga uppgifter" har uppgifter om utbildning på grundnivå och avancerad nivå för perioden 2010-2014 hämtats avseende total

kostnad per helårsstudent och helårsprestation. I underlaget 2014 ingår även studenter och kostnader inom kompletterande pedagogisk utbildning. För år 2014 redovisar Karlstads universitet utifrån detta en genomsnittlig kostnad på 75 tusen kronor per helårsstudent och 91 tusen kronor per helårsprestation.

Kostnad per helårsstudent har ökat med drygt ett tusen kronor (+2%) vilket till största delen förklaras av högre kompetensnivå inom lärarkåren och årlig lönnerevision. Ökningen av kostnad per helårsprestation förklaras därtill av färre redovisade helårsprestationer.

Den faktiska kostnaden per student varierar dock väldigt mellan olika fakulteter och ämnen. Ersättningsbeloppen är olika för de olika utbildningsområdena, och anslagsintäkten för en fullpresterande helårsstudent vid Karlstads universitet ligger mellan 48 tusen och 205 tusen kronor.

Inför år 2013 genomförde Karlstads universitet en omorganisation av fakulteter och institutioner, vilket har medfört att jämförelser över tid på fakultetsnivå fortfarande är svåra att göra.

Intäkter av all uppdragsutbildning, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter av all uppdragsutbildning	26 601	35 047	36 994	46 397	46 462

Genomsnittlig kostnad per helårsstudent respektive helårsprestation, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Kostnad per helårsstudent	69	70	74	74	75
Kostnad per helårsprestation	85	84	89	88	91

SAMVERKAN INOM UTBILDNINGSSOMRÅDET

Samverkan med näringsliv och organisationer finns inom alla universitetets utbildningsverksamheter. Vanliga former är referensgrupper och yrkeslivs- och branschrepresentanter i programråd. Dessutom förekommer samverkan med arbetsmarknaden genom studiebesök, arbetsmarknadsdagar, gästföreläsare, praktik, examensarbeten, partnerföretag, mentorsprogram och andra kontakter mellan studenter och yrkesverksamma. Karlstads universitet eftersträvar att samtliga program ska innehålla arbetslivsrelaterade inslag. För att samordna detta arbete finns samverkanskoordinatorer för lärosätets olika utbildningsområden.

Nedan följer ett axplock av exempel på samverkansaktiviteter från år 2014 där utbildningen stått i centrum.

HOTSPOT

I februari anordnades 2014 års upplaga av arbetsmarknadsdagen HotSpot, som räknas som en av landets absolut största. Närmare 100 utställare och 5 000 besökande studenter räknades in. En projektgrupp av studenter står för mycket av planeringen och genomförandet av dagen.

KARRIÄRVECKAN

Karlstads universitet anordnar varje år en så kallad Karriärvecka för att ge studenter en bra chans att förbereda den kommande karriären. Under en höstvecka bjöd universitet tillsammans med samverkande studentföreningar på föreläsningar och andra aktiviteter som alla har koppling till arbete och karriär.

UPPDRAGSBÖRSEN

Universitetet tillhandahåller via Uppdragsbörsen en mötesplats på webben mellan studenter och arbetsgivare. Studenterna kan själva lägga in förfrågningar om att få praktikplats, ett uppdrag för examensarbete eller ett extrajobb samt svara på de erbjudanden som arbetsgivare lägger in på webbplatsen.

AKTIVITETER INOM SPECIFIKA UTBILDNINGSSOMRÅDEN

Samverkansgruppen kring IT-utbildningarna vid Karlstads universitet (SNITS) ordnar studiebesök, gästföreläsningar, lunchmöten, mentorsverksamhet, praktikplatser och examensarbeten för IT-studenter. Under 2014 har exempelvis nätverksluncherna lockat 100-talet deltagare vid varje tillfälle och ett nytt mentorsprogram för 30-talet studenter är under uppstart.

Ett annat återkommande forum är Handelsfrukostar där arbetsgivare vid ett flertal tillfällen varje termin bjuds in för att hålla föreläsningar för Handelshögskolans studenter.

Clear River Racing och Formula Student är ett annat exempel på samverkansprojekt. Syftet är att koppla samman teori och praktik. Formula Student är namnet på den tävling som studenter från olika universitet runt om i världen deltar i och bygger ensitsiga formulabilar från grunden och tävlar mot varandra. Clear River Racing är namnet på Karlstads universitets lag i tävlingen. Inom detta lag samarbetar studenter från olika ämnesmiljöer och bygger universitetets tävlingsbidrag. I projektet medverkar flertalet företag och organisationer som samverkanspartner.

VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) utgör en form av samverkan med det omgivande samhället som tar sin utgångspunkt i utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. Verksamhetsförlagd utbildning har en lång tradition inom lärarutbildningen och yrkesutbildningar inom området vård och hälsa, framförallt till sjuksköterska och socionom.

Inom lärarutbildningen är den verksamhetsförlagda utbildningen en självklar del av samverkan med arbetslivet. Under 2014 fick lärarutbildningen vid Karlstads universitet klartecken att delta i regeringens femåriga försök med övningsskolor. Omkring 280 lärarstudenter kommer därmed att göra sin VFU på övningsskolor i Karlstad, Hammarö och Kil.

För lärarutbildningens del är den verksamhetsförlagda delen av utbildningen även förenad med en klassificering under ett eget utbildningsområde. Omfattningen av den verksamhetsförlagda utbildningen inom detta utbildningsområde uppgick under 2014 till 204 helårsstudenter, 192 helårsprestationer och totalt 1 512 individer.

FORSKNING OCH FORSKARBILDNING

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Högskolan i Karlstad fick universitetsstatus år 1999 och det blev därmed också möjligt för lärosätet att bedriva forskarutbildning i egen regi. Under de år som därefter passerat har nästan 750 personer antagits till forskarutbildning vid universitetet. Det statliga forskningsanslagets svaga utveckling och behovet av andra satsningar inom forskningsområdet har inneburit att externa medel successivt fått en allt större betydelse för forskarutbildningens finansiering.

ANTAGNING TILL FORSKARUTBILDNING

Under år 2014 antogs 44 personer, 21 kvinnor och 23 män, till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktors- eller licentiatexamen. Detta är en ökning med två personer jämfört med år 2013, men 34 personer färre än rekordåret 2012. Jämfört med år 2013 har antalet antagna med inriktning mot en licentiatexamen minskat med sex personer medan antalet antagna med inriktning mot en doktorsexamen ökat med åtta personer.

FORSKARSTUDERANDE

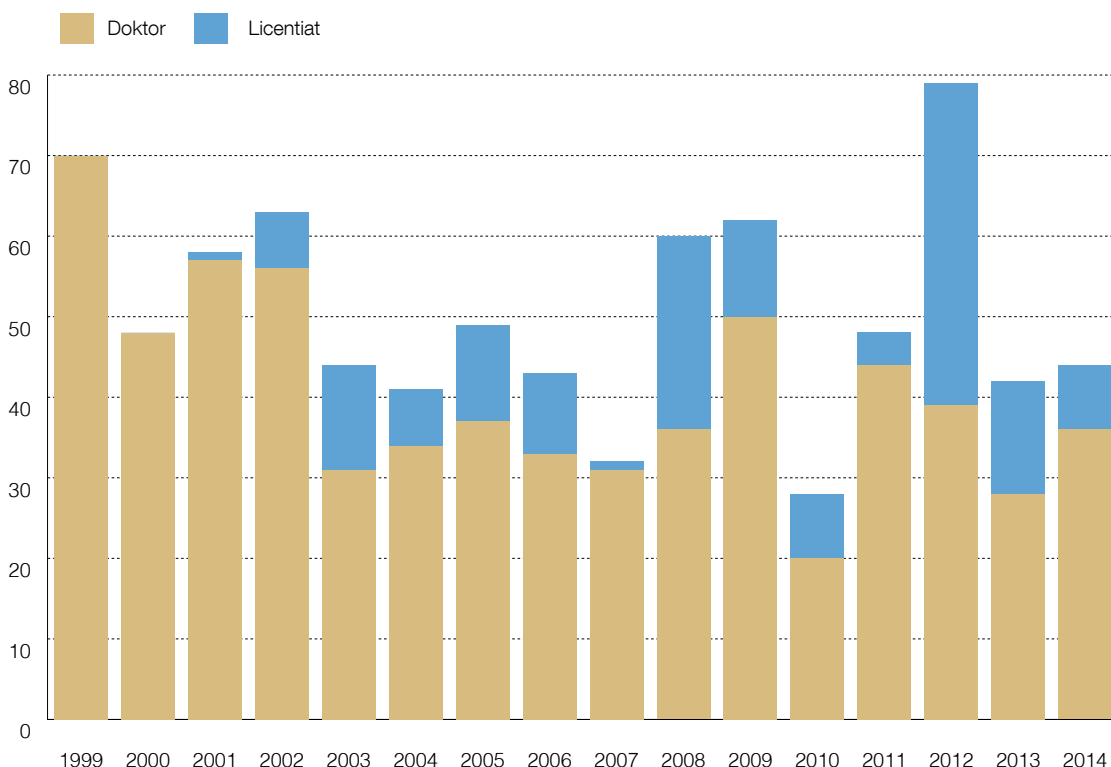
Vid slutet av år 2014 var totalt 292 personer antagna till forskarutbildning vid Karlstads universitet. Jämfört med året dessförinnan var detta 37 forskarstuderande färre, vilket motsvarar en nedgång med 11

procent. Könsfördelningen bland de forskarstuderande var relativt jämn, med 53 procent kvinnor och 47 procent män.

Av de antagna var det 274 personer som under år 2014 aktivt bedrev forskarstudier, om man i likhet med Universitetskanslersämbetet med aktiva avser dem som har rapporterat studera minst 1 procent av heltid. Detta var tre fler än år 2013, vilket innebär att andelen av de forskarstuderande som räknas som aktiva har ökat från 82 procent till 94 procent.

FORSKARUTBILDNINGENS OMFATTNING OCH FINANSIERING

När de forskarstuderandes aktivitet räknas om till heltider uppgick den samlade verksamheten under 2014 till 148 heltidsekvivalenter (hte). Jämfört med 2013 är detta en minskning motsvarande 15 heltidsekvivalenter (-9 %).

Antal antagna till utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet 1999-2014.

Av de aktiva forskarstuderande hade en majoritet en anställning som doktorand eller lärare vid Karlstads universitet. Totalt motsvarade deras arbetsinsatser 97 heltidsekvivalenter, vilket var nästan två tredjedelar av all forskarutbildning. Övriga forskarstuderande hade sin finansiering från andra lärosäten, företag eller hade annan anställning.

Universitetets anslag för forskning och forskarutbildning sätter en naturlig gräns för omfattningen av

den anslagsfinansierade delen av forskarutbildningen. Modellen för kvalitetsbaserad fördelning som introducerades 2008 har inte gynnat de nya universiteten och den anslagsfinansierade forskarutbildningen har sedan dess legat på en relativt stabil nivå. Den externt finansierade forskarutbildningen är klart mer omfattande. Under år 2014 svarade den för drygt 64 procent den forskarutbildning som genomfördes vid Karlstads universitet.

Forskarutbildning vid Karlstads universitet 2014, fördelad på anställnings- och finansieringsformer, antal hte.

ANSTÄLLNINGSFORM	FINANSIERING 2014			TOTALT 2013
	ANSLAGSMEDEL	EXTERNA MEDEL	TOTALT 2014	
Doktorand KAU	47	40	87	94
Lärare KAU	5	4	10	9
Doktorand UoH		6	6	10
Annan anställd UoH		3	3	5
Företagsdoktorand		11	11	9
Annan anställning		27	27	32
Övrigt		4	4	3
TOTALT	53	95	148	163
Förändring mot 2013	-4	-11	-15	
Andel anslagsmedel			36%	35%

KÖNSUTVECKLING STÖRS VID EXPONERING FÖR FTALATER

Exponering för ftalater under tidig graviditet kan kopplas till svenska pojkars könsutveckling - mätt som förkortat avstånd mellan anus och könsorganet, så kallat anogenitalt avstånd.

Detta är den första studien som har undersökt exponering för ftalaten DiNP under graviditeten och funnit ett samband med ett kortare AGD, anogenitalt avstånd hos svenska pojkar vid 21 månaders ålder. Tidigare djurförsök har kopplat DiNP-exponering under graviditeten till kortare AGD hos avkomma. Studier på människor har visat att ett kortare AGD är kopplat till skador på könsorgan hos nyfödda pojkar såväl som till försämrade reproduktionsförmåga och lägre testosteronhalt hos vuxna män. Nya

data visar också att DiNP är en av de vanligaste mjukgörarna i PVC-plast i Sverige och att DiNP-nivåerna hos gravida kvinnor ökar i hela världen eftersom DiNP ersätter DEHP i mjukgjord plast.

- Vi bedömer detta som ett mycket oroande fynd, säger Carl-Gustaf Bornehag, professor i folkhälsovetenskap vid Karlstads universitet och projektledare för SELMA-studien där den aktuella undersökningen har gjorts.

DiNP är idag förbjudet i leksaker till små barn men det tillåtet att användas i många andra material, till exempel som mjukgörare i PVC-mattor. DiNP är också bland de fyra mest använda mjukgörarna i Sverige med en kvantitet över 1 000 ton.

FORSKAREXAMINA

Under kalenderåret 2014 utfärdades 51 forskarexamina vid Karlstads universitet. Jämfört med år 2013 är detta 20 examina fler (+65 %). Av de utfärdade examensbevisen avsåg 41 doktorsexamen och 10 licentiatexamen.

Mer än hälften av de forskarexamina som utfärdades år 2014 hör till det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet. Övriga examina är jämnt fördelade mellan de tre vetenskapsområdena naturvetenskap, teknik respektive medicin.

Skillnaderna mellan könen är relativt stora och varierar dels beroende på examenstyp, dels på vetenskapsområde. Under 2014 var kvinnorna i majoritet bland de som tog ut en doktorsexamen, medan det omvända gällde licentiatexamen. När det gäller vetenskapsområden är kvinnor i majoritet inom

humaniora-samhällsvetenskap och medicin, medan männen är klart fler inom områdena naturvetenskap och teknik.

Sedan universitetsstarten år 1999 har fler än 500 doktors- och licentiatexamen utfärdats vid Karlstads universitet. Totalt rör det sig om 407 personer som avlagt en forskarexamen vid universitetet. Examinationen på forskarnivå är jämnt fördelad mellan män och kvinnor. Av de 501 examina har 255 tagits ut av män och 246 tagits ut av kvinnor.

Antal avlagda forskarexamina per vetenskapsområde 2012-2014.

	2012			2013			2014		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Doktorsexamina									
Humaniora-Samhällsvetenskap	6	6	12	9	2	11	17	6	23
Naturvetenskap	1	1	2	1	2	3	0	6	6
Teknik	1	6	7	4	3	7	1	4	5
Medicin	4	0	4	3	0	3	6	1	7
Delsumma	12	13	25	17	7	24	24	17	41
Licentiatexamen									
Humaniora-Samhällsvetenskap	3	1	4	2	1	3	3	2	5
Naturvetenskap	0	1	1	2	0	2	0	2	2
Teknik	0	4	4	0	0	0	0	2	2
Medicin	0	0	0	1	1	2	1	0	1
Delsumma	3	6	9	5	2	7	4	6	10
TOTALT	15	19	34	22	9	31	28	23	51

FORSKNINGSVOLYMER

Som ett komplement till de ekonomiska beskrivningarna av forskningens intäkter och kostnader har Karlstads universitet sedan 1997 genomfört sammanställningar av lärosätets forsknings- och utvecklingsverksamhet uttryckt i heltidsekvivalenter (hte). Den samlade tidsserien visar att forskningsvolymerna steg kraftigt åren närmast före och efter att Högskolan i Karlstad övergick till att bli Karlstads universitet år 1999. Efter 2004 har nivåerna förefallit förhållandevis stabila, med mindre variationer mellan varje år.

FORSKNINGSVERKSAMHET FÖRDELAD PÅ VETENSKAPSORMÅDEN

På totalnivån visar årets utfall på 294 heltidsekvivalenter, vilket motsvarar en nedgång med 6 årsverken sedan föregående år (-2 %). I praktiken bör detta tolkas som en väsentligen oförändrad nivå. Dels kan skillnaden vara en följd av förändrade administrativa rutiner snarare än ett faktiskt verksamhetsutfall. Dels kan det faktiska verksamhetsutfallet variera något av naturliga skäl, exempelvis beroende på pensionsavgångar, tillsättning av nya tjänster, sjukskrivningar, tjänstledigheter och liknande.

Humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde

Under hela den undersökta perioden har en majoritet av forskningsverksamheten bedrivits inom ämnen tillhörande det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet. Efter en inledande period av tillväxt fram till 2001 har volymerna inom området varit förhållandevis stabila, motsvarande mellan 150 och 160 heltidsekvivalenter. Mellan 2013 och 2014 växte dock området åter kraftigt till 178 heltidsekvivalenter, motsvarande en ökning på 15 procent. Med detta nådde forskningsverksamheten inom humaniora och samhällsvetenskap 60 procent av den totala forskningsverksamheten, vilket är den största andelen sedan millennieskiftet.

Naturvetenskapligt vetenskapsområde

Sett över hela perioden har forskningsvolymerna inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet fyrdubblats. Denna utveckling har tagit form av en närmast ständig tillväxt sedan 1997, vilket dock

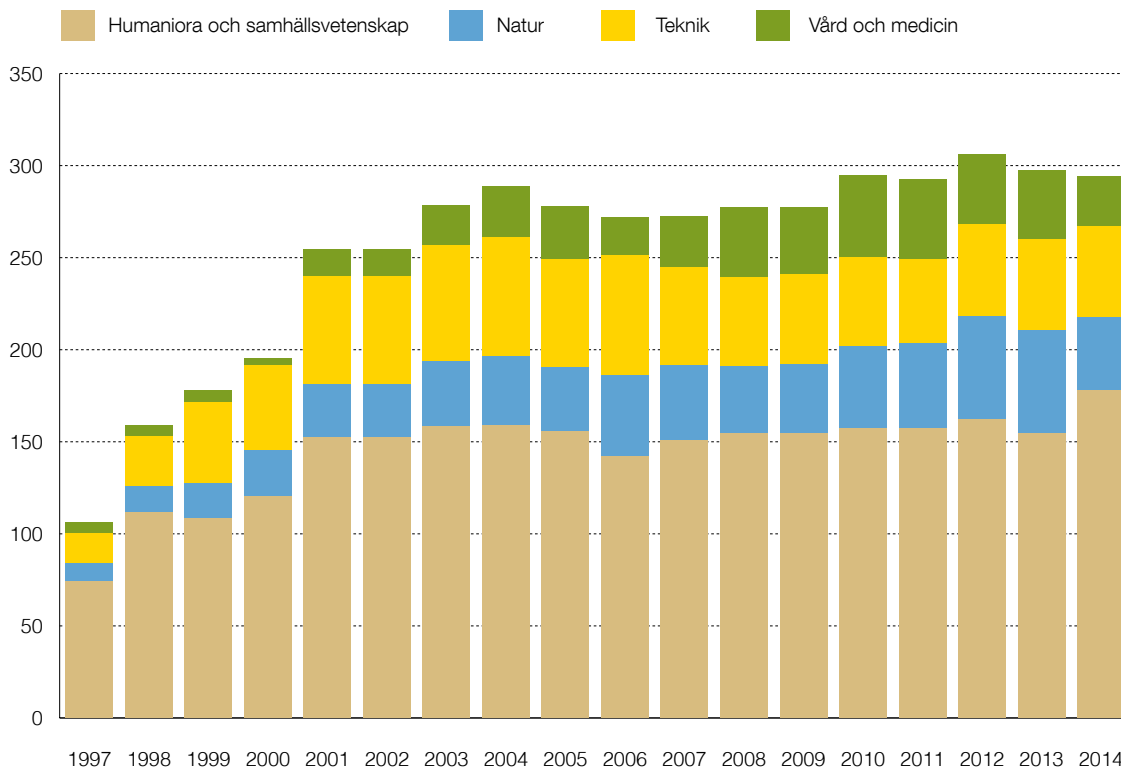
är en trend som bröts i och med 2014. Sedan år 2013 har forskningsvolymerna inom detta område istället minskat med nästan en tredjedel, och cirka 13 procent av den totala forskningsverksamheten bedrivs nu inom naturvetenskap.

Tekniskt vetenskapsområde

Det tekniska vetenskapsområdet har haft en växlande utveckling över tid. Efter en inledande tillväxtperiod mellan 1997 och 2001 stabiliserades nivån fram till 2006, varefter en nedgång följde fram till och med 2011. Efter en återtillväxt under 2012 har områdets forskningsvolym sedan varit stabila under 2013 och 2014. Forskningsverksamhet inom teknik utgjorde 2014 cirka 17 procent av de totala forskningsvolymerna uttryckt i heltidsekvivalenter.

Medicinskt vetenskapsområde

Forskningsverksamhet inom medicin och vård hade en omfattande tillväxtperiod som, med undantag för 2006 och 2009, varade fram till och med 2010. Efter detta stabiliserades volymerna på en nivå där områdets andel av den totala forskningsverksamheten dubblerats över tid. Denna utveckling bröts dock i och med 2014, då det medicinska vetenskapsområdet i likhet med det naturvetenskapliga mötte en relativt kraftig nedgång på nära en tredjedel av sin volym. Det medicinska vetenskapsområdet stod 2014 för cirka 9 procent av den totala forskningsverksamheten vid Karlstads universitet.

Forskningsvolymen 1997-2014 fördelade på vetenskapsområden, antal hte.

FORSKNINGSVERKSAMHET FÖRDELAD PÅ PERSONALKATEGORIER

En alternativ skärning för att beskriva universitetets forskningsverksamhet i termer av heltidsekvivalenter är att ta närmare sikte på olika personalkategorier. Redovisningen utgår då från den typ av personal som svarar för den egentliga forskningsverksamheten, och inkluderar därför endast lärare och forskarstuderande. Totalt kan 88 procent av forskningsverksamheten uttryckt i heltidsekvivalenter hänföras till dessa personalkategorier under 2014, vilket är en ökning med 4 procentenheter sedan 1999, men en nivå som annars har varit tämligen stabil under lång tid.

Professorer

Den andel av forskningsverksamheten som bedrivs av professorer har dubblerats sedan mätseriens start vid 1999, och uppgår under 2014 till cirka 18 procent. Ökningen är hänförlig till en smygande tillväxt över tid, snarare än till något större enskilt trendbrott, och andelen har varit på en stabil nivå sedan 2011. Under 2014 bidrog professorerna med cirka 45 av de heltidsekvivalenter som ingår i den totala forskningsvolymen.

Lektorer och meriteringsanställda

Den andel av den totala forskningsvolymen som lektorer och meriteringsanställda har bidragit med har varit förhållandevis stabil över tid, med en viss nedgång mellan åren 2000 och 2005 följt av en återgång till ursprungliga nivåer för alla år därefter. Även forskningsvolymerna uttryckt i antal heltidsekvivalenter har varit förhållandevis stabila, med ett i princip oförändrat läge mellan 2013 och 2014. Totalt rör det sig om cirka 85 heltidsekvivalenters forskningsverksamhet inom denna personalkategori, motsvarande en tredjedel av den totala forskningsvolymen.

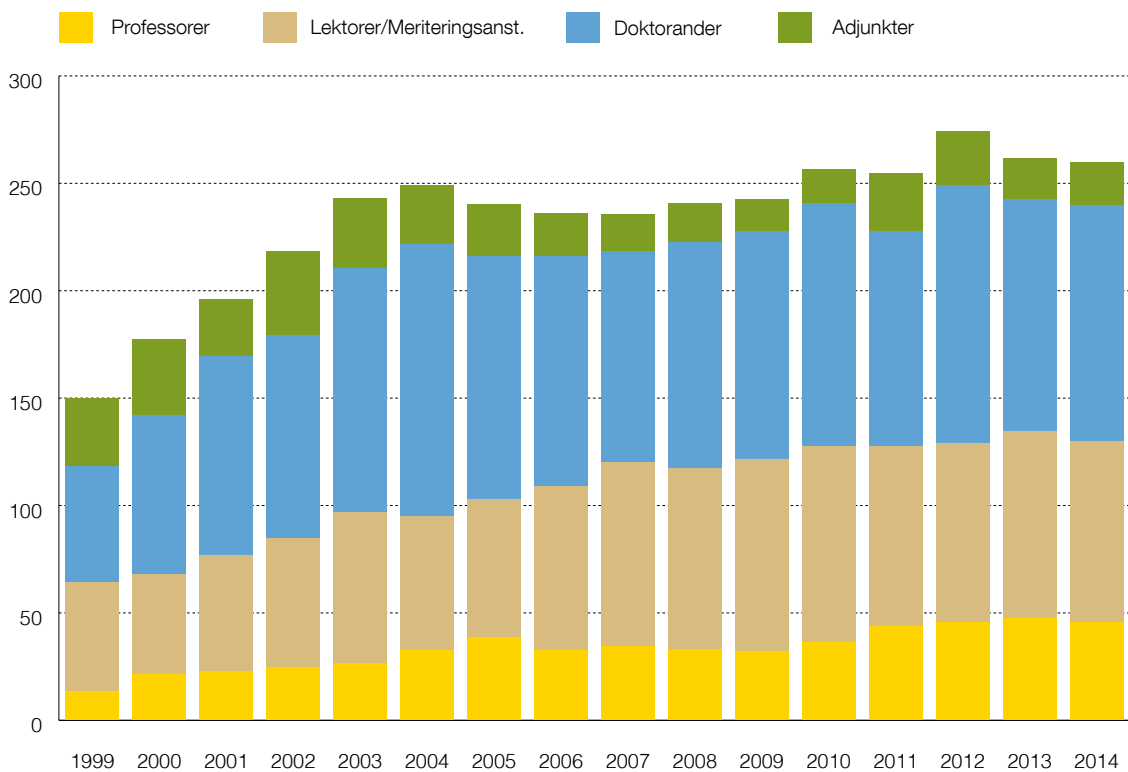
Doktorander

Doktorandernas andel utgör cirka 40 procent av den totala forskningsvolymen, vilket är en nivå som historiskt sett har varit tämligen stabil. Den lägsta andelen i tidsserien återfinns år 1999, där strax över en tredjedel av forskningsvolymerna kunde hänföras till doktoranderna, och den högsta andelen återfinns under 2004, där doktoranderna bidrog med en knapp majoritet av den totala forskningsvolymen. Totalt motsvarade doktorandernas forskningsverksamhet cirka 110 heltidsekvivalenter under 2014, vilket gör dem till den enskilt största personalkategorin i termer av forskningsvolymen.

Adjunkter

Den enda personalkategori som såväl andelsmässigt som i reella antal har minskat sina forskningsvolymerna under mätperioden är adjunkterna. År 1999 bidrog adjunkterna med cirka 32 heltidsekvivalenter till forskningsvolymerna, motsvarande en femtedel av totalnivån. År 2014 hade detta minskat till cirka

20 heltidsekvivalenter, och mindre än en tiondel av totalnivån. Minskningen inleddes under 2001, och fortsatte sedan i stadig takt fram till och med 2007, där personalkategoriens andel av den totala forskningsvolymen kom att stabiliseras på mer eller mindre samma nivå.

Forskningsvolymerna 1999-2014 fördelade på vissa personalkategorier, antal hte.

KVALITETSARBETE INOM FORSKNINGSVERKSAMHETERNA

Liksom för utbildningsverksamheterna har Karlstads universitet två utgångspunkter för kvalitetsarbetet inom forskningsverksamheterna. Dels finns en utgångspunkt i externa utvärderingar och de kvalitetsindikatorer som använts för forskning. Dels finns också en mer proaktiv intern utgångspunkt genom modellen för kvalitetssäkring och kvalitetsarbete avseende utbildning och forskning.

EXTERNA UTVÄRDERINGAR

Under 2014 har inga externa utvärderingar av forskningsverksamheten skett. Universitetskanslersämbetet kommer under 2015 att inleda ett arbete med kvalitetsutvärdering av forskarutbildningsämnen.

KVALITETSINDIKATORER

Sedan 2009 har utgångspunkten för regeringens resursfördelning varit att delar av basanslagen tilldelas efter kvalitet. Såväl nya medel som delar av de befintliga anslagen ska årligen fördelas, med hjälp av två kvalitetsindikatorer: publiceringar och citeringar respektive externa medel för forskning

Vetenskapsrådet har sex år i rad tagit fram underlag för beräkning av indikatorn vetenskaplig produktion och citering. Varje underlag täcker in publiceringsvolym och citeringsfrekvens under en rullande fyraårsperiod. Den senaste beräkningen har tagits fram inför fördelning av medel 2015 då utfall åren 2010-2013 användes.

I förhållande till den totala publikationsvolymen i landet står Karlstads 330 publikationer för 0,74 procent. Det är en marginell ökning sedan föregående underlag. Volymen är också en ökning med 21 publikationer eller 7 procent jämfört med föregående underlag. Det är forskningsfälten "Education", "Environmental Studies" och "Internal medicine" som står för större delen av ökningen.

I Vetenskapsrådets underlag framgår också lärosätets citeringsgrad i jämförelse med ett världs-genomsnitt (1,0). Denna genomgång visar att Karlstads universitet under den senaste mätperioden har förbättrat sin nivå från 0,80 till medianvärdet för riket 0,97. Efter att vid varje tidigare mätning ha uppvisat den lägsta citeringsnivån bland de nya universiteten har Karlstad nu den högsta och är ett av de lärosäten i landet som förbättrat sin position mest jämfört med föregående mätning.

Publiceringar och citeringar är också grunden för bibliometriskt index. För att öka kännedomen om detta område gör universitetet nu egna bibliometriska analyser, av vilka den senaste publicerades under 2014.

Den andra nationella kvalitetsindikatorn är externa medel. Denna baseras på viktningar av externa medel för en treårsperiod. Den senaste mätningen består av åren 2011-2013. Intäkterna viktas sedan i förhållande till den äldre modellen med uppdelning av lärosätets anslag i förhållande till vilka vetenskapsområden som lärosätet innehar eftersom möjligheterna att få externa bidrag skiljer sig mellan olika vetenskapsområden. Trots en relativt gynnsam tillväxt av externa medel under 2013 kan det konstateras att universitetet tappar i beräkningarna för indikatorn i förhållande till de flesta andra lärosäten i landet när värdena viktas. Den viktade andelen av externa medel har alltså minskat sedan föregående mätning.

För att öka andelen externfinansierad forskning har Karlstads universitet under 2014 intensifierat arbetet med att underlätta för forskare att söka medel. Exempelvis har interna stöd för ansökningsarbete lysts ut, utbildningar och konkret stöd erbjudits via Grants and Innovation Office och arbetet målstyrt genom budgetkrav.

INTERN KVALITETSMODELL

Karlstads universitet har under 2014 arbetat fram en gemensam modell för kvalitetsgranskning av lärosätets verksamhet. Den interna kvalitetsmodellen kompletterar de externa utvärderingarnas resultatfokus genom att framförallt ta sikte på inflöde och process.

Modellen vilar på fyra pelare: kvalitetssäkring, utvärdering och uppföljning, lärande samt kunskaps- och informationsutbyten. Bland aktiviteter som specifikt rör forskningen märks kvalitetssäkring av forskningsansökningar och projektadministration, harmonisering av interna kvalitetskrav på externfinansiering och publicering med nationella riktlinjer, utbildningsmoduler för att skriva forskningsansökningar, stärkt bibliometrisk kompetens samt att respektive fakultetsnämnd ges tydliga uppdrag att säkra och se över de forskarutbildningsämnen de ansvarar för.

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Forskningsaktiviteten vid Karlstads universitet tar sig bland annat uttryck i olika former av publiceringar med syftet att sprida resultaten. Ett viktigt mått på forskningens resultat är därför mängden vetenskapliga publiceringar och deras genomslag, vilket mäts med olika bibliometriska metoder.

PUBLIKATIONER

I nedanstående tabell redovisas omfattning och inriktning för publiceringen vid Karlstads universitet under perioden 2009 till 2013. Tabellen baseras på egenregistrerade poster från forskare vid universitetet i publikationsdatabasen DiVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet). Eftersom inrapportering i databasen kan ske med en viss eftersläpning redovisas här inte utfallet för år 2014.

KOSTNAD FÖR VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Måttet beräknas utifrån refereegranskade vetenskapliga publikationer, det vill säga artiklar i referentbedömda tidskrifter och vetenskapliga översiktsartiklar.

Under 2014 har Karlstads universitet genomfört en kvalitetsgranskning av uppgifterna i publiceringssystemet DiVA och justerat definitionen av vilka artiklar som ska ingå i beräkningen. Detta har medfört att även värdena för tidigare år har justerats.

Antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer har ökat med 12 procent jämfört med år 2012, vilket i samband med en utebliven motsvarande kostnadsökning förklarar att den genomsnittliga kostnaden per publikation har minskat.

Publikationer vid Karlstads universitet, 2009-2013.

	2009	2010	2011	2012	2013
Artiklar i review granskade tidskrifter	211	223	210	207	233
Vetenskapliga översiktsartiklar (refereegranskat)	0	0	1	2	1
Konferensartiklar (refereegranskat)	303	322	310	283	202
Bokkapitel (övr. vet & ref)	158	95	148	136	107
Vetenskapliga monografier (övr. vet & ref)	18	26	13	13	6
Editorials (samlingsverk) (övr. vet & ref)	13	8	12	13	5
Editorials (proceedings) (övr. vet & ref)	3	6	4	6	5
Övriga vetenskapliga artiklar	24	19	26	22	23
Översiktsartiklar (övr. vet)	0	0	1	3	0
Rapporter (övr. vet & ref)	74	77	66	55	38
Recensioner (övr. vet. och ref. granskat)	7	12	6	14	7
Konferensartiklar (övr. vet.)	18	20	44	54	48
Doktorsavhandlingar	29	18	30	25	31
Licentiatavhandlingar	15	8	22	15	7
SUMMA PUBLIKATIONER	873	834	893	848	713

Nyckeltal för publikationer 2009-2013.

	2009	2010	2011	2012	2013
Antal refereegranskade publikationer	211	223	211	209	234
Kostnad per publikation, tkr	1 397	1 422	1 519	1 569	1 442

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Verksamheterna forskning och utbildning på forskarnivå (exkl. uppdragsforskning) uppvisar år 2014 ett positivt ekonomiskt resultat på 6 miljoner kronor. Jämfört med år 2013 är detta en ökning med 2,2 miljoner kronor. De beslutade satsningarna på starka och excellenta miljöer har inte upparbetat kostnader i den omfattning som var budgeterat. Avsättningar till olika individuella forskarstöd har förskjutits i tid och kostnader för dessa förväntas under kommande år.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

De totala intäkterna för forskning och forskarutbildning, exklusive uppdragsforskning, uppgick år 2014 till 318,6 miljoner kronor. Jämfört med år 2013 är detta en minskning med 2,5 miljoner kronor. Anslagsintäkterna ökade med 5,7 miljoner kronor, samtidigt som de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag minskade med 7,7 miljoner kronor. En

bidragande orsak till detta är att flera stora forskningsprojekt har avslutats under året. Nya beviljade projekt har inte kunnat kompensera för bortfallet under 2014, då verksamheten till stor del kommer att bedrivas under kommande år.

Kostnaderna för forskning och forskarutbildning har under år 2014 minskat med sammanlagt 4,7 miljoner kronor (från 317,3 mnkr år 2013 till 312,6 mnkr år 2014). Detta gäller såväl personal- som lokalkostnader (-3,4

Resultaträkning för forskning och utbildning på forskarnivå, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter					
Anslag	186 223	189 039	193 505	194 657	200 355
Avgifter	2 574	1 548	2 252	3 154	2 136
Bidrag	107 128	111 511	112 805	122 420	115 693
Räntor	0	1 461	1 516	844	426
SUMMA INTÄKTER	295 925	303 559	310 078	321 075	318 610
Kostnader					
Personal	209 574	221 674	232 499	241 221	237 848
Lokaler	30 752	32 236	32 835	31 372	29 876
Övrig drift	40 209	38 451	34 861	37 063	38 532
Räntor	3	3	1	1	1
Avskrivningar	9 072	8 793	7 728	7 685	6 378
SUMMA KOSTNADER	289 609	301 157	307 925	317 342	312 635
Verksamhetsutfall	6 316	2 402	2 153	3 733	5 975
Transfereringar					
Erhållna medel	13 555	-10 305	12 149	10 247	8 697
Lämnade bidrag	-13 555	-10 305	-12 149	-10 247	-8 697
KAPITALFÖRÄNDRING	6 316	2 402	2 153	3 733	5 975

mnkr resp. -1,5 mnkr). Det finns flera orsaker till denna minskning. Lägre externa intäkter samt omställning av verksamheten har medfört inställda eller framskjutna rekryteringar samt att pensionsavgångar inte har återbesatts. Samtidigt har forskarmiljöer som erhållit medel inte alltid lyckats rekrytera i tänkt omfattning. Kostnader för avskrivningar har minskat med 1,3 miljoner kronor, vilket bland annat hör samman med att externfinansierad utrustning nu är helt avskriven. Driftkostnaderna har ökat med 1,4 miljoner kronor vilket till stor del är relaterat till driftkostnader i projektverksamhet.

SAMFINANSIERING AV FORSKNINGSVERKSAMHET

Under år 2014 använde universitetet 41,1 miljoner kronor av anslagsmedel till samfinansiering av bidragsfinansierad forskning. Detta är 5,3 miljoner kronor mindre än år 2013, vilket är ett trendbrott efter flera års ökning. Minskningen hänger samman med att behovet av samfinansiering har avtagit på grund av lägre indirekta kostnader. Både andelen samfinansiering och andelen av anslag som används i samarbete med externa finansiärer har minskat.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSFORSKNING

Uppdragsforskningen redovisar år 2014 ett underskott om 0,2 miljoner kronor. Intäkterna av uppdragsforskning uppgick år 2014 till 19,2 miljoner kronor, vilket är 0,6 miljoner kronor mindre än 2013. Personalkostnaderna har minskat med 0,8 miljoner kronor mot föregående år, medan övrig drift istället har ökat. Denna ökning hör samman med köp av extern kompetens. Sammantaget visar uppdragsforskningen ett ackumulerat överskott på cirka 0,3 miljoner kronor. Den största enskilda uppdragsgivaren var, liksom de två senaste åren, Statens skolverk med ett flertal projekt. Det största av dessa, "Utveckling av ämnesprov i historia", omsatte 2 miljoner kronor.

FORSKNINGENS FINANSIERING

Forskningsfinansieringen skiljer sig från grundutbildningens finansiering genom den betydligt större andelen externa medel. Andelen av universitetets forskning som finansieras via bidrag uppgår under 2014 till 34 procent. Detta är en minskning med

Samfinansiering forskning och utbildning på forskarnivå.

	2010	2011	2012	2013	2014
Samfinansiering, tkr	28 521	38 263	43 017	46 375	41 097
Bidragsintäkt, tkr	107 128	111 511	112 855	122 385	115 693
Andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	21%	26%	28%	27%	26%
Samfinansieringens andel av anslag	15%	20%	22%	24%	20%

Resultaträkning för uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	27 762	19 804	20 330	19 795	19 202
Bidrag	0	4	0	0	0
Räntor	14	14	9	0	0
SUMMA INTÄKTER	27 777	19 821	20 338	19 795	19 202
Kostnader					
Personal	19 284	14 636	14 339	14 924	14 144
Lokaler	2 905	1 727	1 715	1 549	1 531
Övrig drift	4 920	2 673	3 611	3 336	3 604
Räntor	5	0	0	0	1
Avskrivningar	430	341	296	210	171
SUMMA KOSTNADER	27 545	19 377	19 962	20 019	19 451
Verksamhetsutfall	232	444	377	-224	-249
KAPITALFÖRÄNDRING	232	444	377	-224	-249

knappt två procentenheter jämfört med år 2013. Statistik från Vetenskapsrådet visar att konkurrensen om externa medel har ökat, varför det blir svårare för den enskilda forskaren att beviljas bidrag. Andelen av forskningsverksamheten som finansieras via anslag har ökat med 2 procentenheter till 59 procent. Därmed ökar avståndet till universitetets strategiska mål om att minst 50 procent av forskningsfinansieringen ska utgöras av externa medel.

EXTERNA FORSKNINGSFINANSIÄRER

Under år 2014 har totalt cirka 142 miljoner kronor betalats in till Karlstads universitet av externa forsk-

ningsfinansiärer, vilket är en oförändrad nivå jämfört med år 2013. Inbetalningar sker i allt större utsträckning efter redovisning av upparbetade kostnader, vilket innebär att en fördröjning uppstår beroende på när redovisningen sker.

De största enskilda finansiärerna har liksom föregående år varit Vetenskapsrådet (VR), Landstinget i Värmland/Region Värmland (Liv/RV), Verket för Innovationssystem (Vinnova) samt KK-stiftelsen.

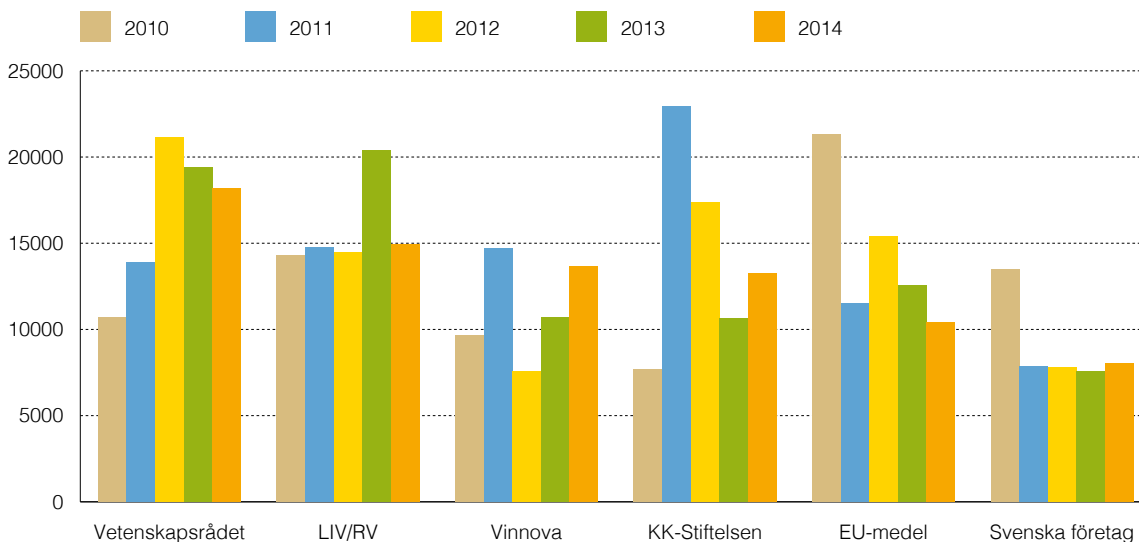
Vad gäller de regionala aktörerna har uppgifterna gällande Landstinget i Värmland och Region Värmland slagits samman, då delar forskningsfinansieringen har tagits över av Region Värmland från landstinget.

Finansieringskällor all forskning, inkl uppdrag, tkr.

	2013		2014	
	BELOPP	ANDEL	BELOPP	ANDEL
Intäkter av anslag	194 657	57%	200 355	59%
Övrig extern intäkt	22 948	7%	21 338	7%
Bidrag	122 420	36%	115 693	34%
Finansiella intäkter	844	0%	426	0%
SUMMA INTÄKTER	340 870	100%	337 812	100%

Större forskningsfinansiärer, tkr.

FINANSIÄR	2010	2011	2012	2013	2014
Vetenskapsrådet	10 690	13 872	21 165	19 379	18 165
Liv/RV	14 274	14 762	14 454	20 407	14 954
Vinnova	9 640	14 728	7 583	10 707	13 647
KK-stiftelsen	7 709	22 930	17 368	10 650	13 248
EU-medel	21 318	11 531	15 390	12 542	10 417
Svenska företag	13 504	7 866	7 825	7 573	8 049

Större forskningsfinansiärer, 2010-2014, tkr.

KOSTNAD FÖR FORSKARUTBILDNING

Kostnader för utbildning på forskarnivå bokförs tillsammans med kostnader för forskning, och det är inte enkelt att separera dem. För att urskilja forskarutbildningen från övrig forskningsverksamhet i den ekonomiska redovisningen används en särskild beräkningsmodell (se avsnittet Prestationsmått).

Omräknat till heltider uppgick de forskarstuderandes samlade aktivitet under 2014 till 148 heltidsekvivalenter. Av detta utgjordes 97 heltidsekvivalenter av forskarstuderande anställda vid Karlstads universitet.

Den genomsnittliga årskostnaden för en forskarstudent uppskattas för år 2014 till drygt 725 tusen kronor. Detta är en ökning på cirka 23 tusen kronor i jämförelse år 2013. Den största förklaringen till kostnadsökningen ligger i personalrelaterade kostnader samt driftskostnader. Avskrivningskostnaden har minskat eftersom

utrustning är färdigavskriven. För forskarstuderande med anställning vid universitetet var den genomsnittliga årskostnaden cirka 252 tusen kronor högre, bland annat till följd av tillkommande löne- och lokalkostnader.

Bland de forskarstuderande finns flera olika anställnings- och finansieringsformer. De forskarstuderande som finansierades med anslagsmedel under år 2014 hade en samlad aktivitet motsvarande nära 53 heltidsekvivalenter.

Utifrån genomsnittskostnad per forskarstuderande och anställningsform kan kostnaden år 2014 för den anslagsfinansierade forskarutbildningen uppskattas till 51,5 miljoner kronor. Det innebär att andelen av universitetets forskningsanslag som används till forskarutbildning uppgick till 26 procent år 2014, vilket är 2 procentenheter lägre än 2013.

Genomsnittlig kostnad per forskarstuderande, tkr/hte/år.

	2010	2011	2012	2013	2014
Kostnad per forskarstuderande	630	715	677	702	725
Kostnad per forskarstuderande med anställning vid KAU	881	916	949	972	977

Kostnad för anslagsfinansierad forskarutbildning.

	2010	2011	2012	2013	2014
Anslagsfinansierade doktorander, hte	48,7	52,7	53,5	56,6	52,7
Kostnad per forskarstuderande med anställning vid KAU	881	916	949	972	977
Uppskattad totalkostnad anslagsfin. forskarutbildning, tkr	42 890	48 293	50 726	54 998	51 517
Forskningsanslag, tkr	187 114	189 142	193 655	195 257	201 005
Andel av forskningsanslag	23%	26%	26%	28%	26%

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN

Innovationskontoret Fyrklöverna drivs gemensamt av Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet. Uppdraget är att öka nationell tillväxt, öka antalet innovationer som nyttiggörs från forskningsmiljöer samt att göra innovationskontoret nationellt ledande när det gäller stöd runt tjänsteinnovationer.

INNOVATIONSKONTORETS UPPDRAG

Innovationskontoret stöttar forskare och studenter med rådgivning, expertstöd kring tjänsteinnovation, immaterialrättsligt skydd och vid tecknande av avtal.

Såväl kvaliteten som effektiviteten inom innovationsstödsverksamheten gynnas av samarbetet mellan de fyra universiteten. Genom den samlade organisationen får lärosätena tillgång till fler spetskompetenser och en större organisation för att genomföra aktiviteter.

Vid Karlstads universitet ligger ansvaret för innovationskontoret inom Grants and Innovation Office (GIO). Därmed integreras innovationsstödet med det forskningsfinansierings- och strategirelaterade stöd som GIO erbjuder, och som i stort sett alla forskningsfinansiärer på både nationell och EU-nivå efterfrågar, det vill säga kopplingen mellan forskning respektive innovation och nyttiggörande.

FLÖDESTAL

Innovationskontoret Fyrklöverna har utarbetat ett antal indikatorer för att följa verksamhetens utveckling. Exempel är antal utvärderade idéer, antal startade företag, antal sökta patent och antal erhållna verifieringsmedel.

Fyrklöverna har under 2014 hanterat totalt 651 idéer. Av dessa kommer 135 idéer från studenter vid Karlstads universitet som till stor del hanteras via Drivhuset i Karlstad och 25 från lärosätets forskare. Antalet utvärderade idéer från forskare minskade under 2014, vilket till del troligen kan förklaras med

att tillgänglig tid för forskare att nyttiggöra sina forskningsidéer är begränsad. Ett skäl till detta torde vara att arbete med vetenskapliga publikationer och forskningsansökningar har prioriterats.

Under 2014 har totalt 12 ansökningar om idéutvecklings- och verifieringsmedel skickats in, och 5 av dessa beviljades stöd.

PROJEKT

Innovationskontoret Fyrklöverna har under 2014 startat och drivit projektet K3 samt blivit beviljat att driva projektet MINT. Båda projekten finansieras av Vinnova med totalt 12 miljoner kronor.

K3-projektet syftar dels till att skapa en gemensam ansats för de ingående lärosätena och ta fram en plan för samverkansuppgiften med helhetsperspektiv på kunskapstriangeln, dels till att utveckla planer och metoder för att göra lärosätena bättre på att systematiskt ge studenterna de entreprenöriella kompetenser de behöver. Under 2014 har projektet bland annat tagit fram en matris som tydliggör samverkansuppgiftens spännvidd och som kan användas för självvärdering av det egna lärosätets arbete.

MINT-projektet beviljades under senhösten 2014 och startades först i januari 2015. Innehållet bygger på utvecklingsbehov som identifierats inom K3-projektet och inriktas bland annat på att utveckla alumnverksamheten så att den tydligare bidrar till utbildningarnas arbetslivsanknytning.

Innovationsindikatorer för Karlstads universitet, 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal utvärderade idéer, från anställda	11	20	54	55	25
Antal utvärderade idéer, från studenter	146	193	240	203	135
Antal som sökt verifieringsmedel (externa medel)	10	10	20	21	12
Antal som erhållit verifieringsmedel (externa medel)	6	8	14	13	5
Antal sökta IPR/patent	3	25	6	15	3
Antal beviljade IPR/patent	3	3	2	6	6
Antal idéer överlämnade till inkubatorer	5	5	3	3	3
Antal nystartade bolag via anställda	2	10	9	8	6
Antal nystartade bolag via studenter	40	61	87	100	64

ÖVRIGA AKTIVITETER

Innovationskontoret har lanserat en gemensam licensbank. I den gemensamma externa webbportalen samlas och presenteras forskningsresultat i form av licensierbara koncept som entreprenörer, företag och offentliga organisationer kan ta del av via kommersiella licensavtal eller via fria licenser.

Fyrklövern gjorde också en gemensam insats under den årliga konferensen "Innovation by Collaboration". Totalt ansvarade innovationskontoret för tre seminarier på denna nationella konferens som årligen lockar ett par hundra personer från akademi, näringsliv och offentlig verksamhet.

Under 2014 genomförde styrgrupp, ledningsgrupp och innovationsrådgivare en gemensam studieresa till Nederländerna. Där besöktes olika lärosäten och organisationer för att ta del av deras erfarenheter avseende samverkan med näringsliv och offentlig verksamhet samt angående arbetet med nyttiggörande av forskningsresultat.

Under 2014 genomförde Fyrklövern för fjärde gången en doktorandkurs i nyttiggörande av forskning. Tjugo doktorander examinerades från olika ämnesområden på de fyra lärosätena. Totalt har ungefär 100 doktorander genomgått denna utbildning.

MOTSÄGELSEFULLT INOM POLISEN

Polisen säger sig bejaka mångfald, men blivande poliser visar på motsatsen. Till exempel markerar en del blivande poliser motstånd mot främlingsfientlighet samtidigt som andra menar att olikheter inom kåren bör begränsas med hänsyn till de som blir provocerade av olikheter i samhället.

Frågor om mångfald ställs på sin spets inom polisen vars uppdrag är att skydda demokratiska värden och lagar om människors rättigheter. Malin Wieslander är doktorand i pedagogiskt arbete och har undersökt hur blivande poliser resonerar när det kommer till mångfald.

Avhandlingen synliggör det paradoxala i att polisen har som uppgift att arbeta mot fördomar samtidigt som vissa arbetsuppgifter sägs utgå från polisens egna fördomar.

– Under utbildningen beskrivs fördomar mot till exempel romer som uttryck för potentiell diskriminering, medan poliser under aspiranttjänstgöringen beskriver fördomar som baserade på erfarenheter, säger Malin Wieslander.

Mot krav att bejaka olikheter ställs krav på polisen som neutral, men det är inte alla som sägs kunna utföra ett neutralt polisarbete. Den manliga och icke-religiösa normen är dominerande och sätter agendan för vad som skildras som neutralt och professionellt polisarbete. En svensk, manlig polis anses inte ingå i någon mångfaldssatsning medan etniska minoriteter och kvinnor pekas ut som antagna till utbildningen på grund av politiska ideal och inte på grund av egna meriter. Det ger, förutom utanförskap inom polisen, också konsekvenser för vilka som söker sig till yrket samt hur relationen mellan polis och olika sociala grupper utvecklas.

– Polisens utövning av makt får betydelse för hur enskilda människor och olika grupper kan leva i samhället. Vissa grupper gynnas medan andra missgynnas, säger Malin Wieslander.

Avhandlingen beskriver även hur känsliga ämnen diskuteras inom polisen och att rasist, sverigedemokrat, främlingsfientlig och kvinnofientlig är särskilt riskabelt att associeras till som polis.

SAMVERKAN INOM FORSKNINGSVERKSAMHETERNA

I universitetets strategiska plan betonas vikten av samverkan och samhällsengagemang. Det skapar förutsättningar för att utveckla såväl forskningen, grundutbildningen som forskarutbildningen. Under 2014 har Karlstads universitet inom forskningen dels arbetat för att skapa intern stimulans för ökat engagemang och samverkan, dels skapat mötesplatser mellan akademi och omgivande samhälle och dels varit en deltagande part i olika nya samverkansprojekt.

STIMULERA SAMVERKAN

Universitetet arbetar med flera metoder för att stimulera samverkan och samhällsengagemang i olika former. Nedan återges ett par exempel som varit aktuella under 2014.

Under 2013 beslutade rektor om indikatorer för hur samhällsengagemang kan mätas och användas vid befordrings- samt meriteringsärenden. Samverkan och innovation, men också populärvetenskap och andra aktiviteter för kunskapsspridning och demokratiutveckling, ges plats i indikatorerna. Att implementera dessa i praktiken har påbörjats av anställnings- och befordringsutskott under 2014.

Internt har två större utlysningar genomförts där forskarens eller projektets samverkansförmåga varit ett av kriterierna. Det har handlat om utlysning till platser som internationell postdoktor och ett så kallat lektors- och professorsstöd. I båda fallen har de ansökande fått beskriva nyttan av deras forskningsprojekt för samhället och hur resultat är planerade att tillgängliggöras utanför universitetet.

Karlstads universitet har sedan år 2010 ett femårigt avtal om finansiering av tio professorer som är särskilt angelägna för regionens och näringslivets utveckling och tillväxt. Utgångspunkten är att professorer och samverkanspartner ska berika varandras verksamheter och bidra till nya externfinansierade projekt vid lärosätet.

MÖTESPLATSER

Sedan 2012 har universitetet en vicerektor med särskilt ansvar för att utveckla näringslivssamverkan. Bland de aktiviteter som arrangeras av vicerektor finns en regional referensgrupp för näringslivssamarbete och seminarier där näringslivsföreträdare får ta del av aktuell forskning vid lärosätet.

Andra exempel på mötesplatser som varit aktuella under året är invigningen av Karlstad Innovation

Park där näringsliv, offentlighet och universitetets forskning samlas och därmed skapar en arena för innovationssystemets samtliga aktörer. Lärosätet har också beviljats fortsatt stöd från Anderstiftelsen för att arrangera journalistseminarier som är en arena för yrkesverksamma journalister att möta aktuell expertis och forskning inom sitt yrkesområde.

Inom lärarutbildningsområdet finns Regionalt utvecklingscentrum (RUC), som ett exempel på mötesplats som universitetets arbete möjliggör. RUC anordnar arrangemang där forskningsresultat förmedlas genom dialoger, seminarier, konferenser och kompetensutveckling för lärare. Syftet är att vara en mötesplats för medarbetare inom skol- och förskoleverksamhet, för lärarutbildare och för forskare. Ett exempel på verksamhetens genomslag är kompetensutvecklingsserien Småbarnspedagogik som startades 2008 och där hälften av regionens förskolelärare sedan deltagit.

NYA SAMVERKANSPROJEKT

Under år 2014 har Karlstads universitet slutit ett flertal avtal i samverkan med näringsliv och organisationer. Bland annat kan nämnas att ett nytt forskningsavtal har slutits med Landstinget i Värmland som gör det möjligt att knyta disputerade forskare inom landstinget till universitetet genom så kallad affiliering. Lärosätet har även slutit ett avtal med Länsförsäkringar om 8 miljoner kronor till ett forskningsprogram vid Centrum för klimat och säkerhet om extrema väderförhållanden samt erhållit flera bidrag från KK-stiftelsen till forskningsprojekt där lärosätet kommer att samverka med olika partnerföretag. Under 2014 beviljades bland annat medel från stiftelsen till fortsatt verksamhet i forskarskolan VIPP, med industridoktorander från pappers- och massa-industrin samt till forskning tillsammans med flera IT-bolag om nätverkstjänster.

Under 2014 har Karlstads universitet också inkluderats i den stora satsning som Vinnova genomför i Värmland med namnet Vinnväxt. Programmet drivs av The Paper Province och totalt handlar det om en satsning på 130 miljoner kronor över tio år, där målet

är att skapa en internationellt attraktiv innovationsmiljö för skogsbaserad bioekonomi. Karlstads universitet deltar i arbetet genom forskare samt genom att Grants and Innovation Office ingår i det innovationsråd som etablerats genom programmet.

KREATIVA MATTEUPPGIFTER GER EFFEKTIVARE UNDERVISNING

Matematik beskrivs ofta som krångligt och svårt att lära sig. Hur kan skolan göra för att förbättra undervisningen och få eleverna att förstå matte på riktigt? Yvonne Liljekvist har med sin forskning kommit lite närmare svaret.

Att lära sig matematik handlar inte bara om att nöta uppgifter. Det handlar lika mycket om att få möjlighet att tänka bortom siffrorna och symbolerna i syfte att erövra kunskap om matematikens byggstenar. Först när man förstår de bakomliggande matematiska principerna som ger resultaten har man användbar kunskap som håller i olika situationer, menar forskaren Yvonne Liljekvist.

– Matematikundervisningen i dag går väldigt mycket ut på att lära sig saker utantill utan att eleverna behöver fundera särskilt mycket över varför det blir som det blir. Och den typen av undervisning är inte särskilt effektiv om man verkligen vill lära sig.

– Om eleverna lär sig termer och procedurer för att lösa en uppgift utan att förstå matematiken bakom, så missar de att utveckla sin problemlösningsförmåga och begreppsförståelse.

De kan lösa rutinartade uppgifter, men inte mer. Det går ofta bra så länge man sitter i klassrummet, men sen när det är dags att använda kunskapen håller den inte. Hjärnstudierna visar att testsituationen är jobbigare för elever som bara tränat procedurer och de får därför sämre resultat än övriga, säger Yvonne Liljekvist.

För att komma åt problematiken och skapa goda förutsättningar för lärande i klassrummet behövs en mer didaktiskt utvecklad undervisning, menar Yvonne Liljekvist. En viktig del i undervisningen är hur matematikuppgifterna som elever förväntas lösa formuleras och kommuniceras.

– Dilemmat i matten är att eleven behöver kunna mycket utantill, men samtidigt även få tid att lära sig förstå hur saker hänger ihop. Så mängdträningen i sig är inte dålig, men den räcker inte fullt ut. Det måste vara rätt saker som tränas, men stoffet måste också introduceras med andra typer av uppgifter, säger Yvonne Liljekvist.

PERSONAL OCH EKONOMI

PERSONALSTRUKTUR

Antalet anställda vid Karlstads universitet uppgick i november 2014 till 1 194 personer. Omräknat till heltidsekvivalenter motsvarade detta en personalstyrka på 996 hte.

ANTAL ANSTÄLLDA

Personalstyrkan vid universitetet har minskat under år 2014. I november 2014 uppgick den till 996 heltidsekvivalenter, vilket är 9 heltidsekvivalenter färre än motsvarande månad år 2013. Personalminskningen har skett inom lärar- och forskarkategorierna, medan omfattningen av lärosätets personalstyrka vid stödfunktionerna är oförändrad.

KÖNSFÖRDELNING

Karlstads universitet är en arbetsplats med jämn könsfördelning bland personalen, och totalt sett är 55 procent kvinnor och 45 procent män. De olika personalkategorierna skiljer sig dock åt.

Exempelvis är kategorierna administrativ personal och bibliotekspersonal starkt kvinnodominerade, medan männen är klart fler bland professorer, annan undervisande och forskande personal samt teknisk personal. Inom de stora personalgrupperna lektorer, adjunkter och doktorander är könsfördelningen relativt jämn. Även inom universitetets chefs- och ledningsfunktioner råder en jämn fördelning mellan kvinnor och män.

MERITERINGSNIVÅ

Andelen disputerade bland universitetets lärare uppgick i november 2014 till 60 procent, vilket är en ökning på 4 procentenheter jämfört med året dess-

Personalstruktur 2014. Antal och könsfördelning per personalkategori, hte.

PERSONALKATEGORI	KVINNOR	MÄN	TOTALT	DIFF JFR 2013
Administrativ personal	192	37	230	-4
Annan undervisande/forskande personal	3	8	11	0
Bibliotekspersonal	18	2	20	0
Doktorandtjänster	40	58	98	-2
Meriteringsanställningar	3	5	8	3
Professorer	19	53	72	-3
Teknisk personal	29	58	87	4
Universitetsadjunkter	121	90	211	-16
Universitetslektorer	124	135	259	7
SUMMA	549	446	996	-9

Chefer och ledningsfunktioner, antal personer.

	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Samtliga chefer och ledningsfunktioner, alla nivåer	27	26	53
Chefer med fullt personalansvar	15	15	30
Universitetets högsta ledningsgrupp*	8	7	15

* I ledningsgruppen ingår även studentkårens ordförande. I tabellen ingår de funktioner som universitetet utser.

Meriteringsnivåer lärare.

	2013			2014		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel disputerade bland lärare	49%	62%	56%	54%	65%	60%
Andel docenter bland lektorer	18%	29%	24%	19%	28%	24%

förinnan. Vid lärarrekrutering anställs i första hand disputerade lärare, och de ämnen som har möjlighet erbjuder adjunkter att genomgå forskarutbildning. Bland lärosätets lektorer är andelen docenter oförändrad på 24 procent.

ANDEL KVINNOR AV NYANSTÄLLDA PROFESSORER

I Karlstads universitets regleringsbrev anges att minst 37 procent av de professorer som anställs under perioden 2012-2015 ska vara kvinnor. Under år 2014 anställdes fem professorer, och samtliga av dessa var män. Sedan år 2012 har totalt 20 professorer nyanställts. Av dessa har 5 varit kvinnor, vilket ger en andel på 25 procent. Uttryckt i heltidsekvivalenter ligger lärosätet närmare det uppställda rekryteringsmålet, då andelen kvinnor blir 29 procent.

ANSTÄLLNINGSFORM

Andelen tillsvidareanställningar har under 2014 ökat till 86 procent av alla månadsavlönade anställningar. Doktorander är inte medräknande i underlaget, eftersom befattningen är en tidsbegränsad anställning enligt högskoleförordningen.

SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron (2,0 %) vid Karlstads universitet är liksom tidigare relativt låg även om den ökat något under 2014. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor än bland män och högst är frånvaron i gruppen kvinnor mellan 30 och 49 år. Detta är en förskjutning nedåt i åldrarna då kvinnor över 50 år tidigare haft de högsta sjukskrivningstalen under flera år. Under 2014 har sjukfrånvaron bland kvinnor 50 år och äldre minskat jämfört med 2013.

Nyanställda professorer 2012-2014, antal och hte.

	2012			2013			2014			TOTALT 2012-2015			
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	ANDEL KVINNOR
Antal personer	4	6	10	1	4	5	0	5	5	5	15	20	25%
Heltidsekvivalenter	2,1	3,5	5,6	1,0	1,6	2,6	0,0	2,4	2,4	3,1	7,5	10,6	29%

Andel tillsvidareanställningar av månadsavlönade.

ANDEL TILLSVIDAREANSTÄLLNINGAR	2013			2014		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Undervisande och forskande personal	80%	84%	82%	83%	85%	84%
Stödpersonal	90%	94%	91%	90%	92%	90%
TOTALT (EXKL DOKTORANDER)	85%	86%	85%	86%	87%	86%

All sjukfrånvaro, procent av tillgänglig tid.

ÅLDERSINTERVALL	KVINNOR			MÄN			TOTALT		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
-29	0,96	1,38	1,00	0,09	0,75	0,61	0,43	0,99	0,76
30-49	1,97	1,71	3,03	0,51	0,88	1,00	1,34	1,34	2,13
50-	2,30	3,18	2,64	1,18	1,54	1,17	1,82	2,49	2,02
Alla	2,08	2,36	2,79	0,76	1,15	1,04	1,50	1,82	2,02

Sjukfrånvaro minst 60 dagar, procent av tillgänglig tid.

ÅLDERSINTERVALL	KVINNOR			MÄN			TOTALT		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
-29	0,00	0,40	0,00	0,00	0,42	0,48	0,00	0,41	0,30
30-49	0,95	0,69	1,87	0,05	0,42	0,46	0,55	0,57	1,25
50-	1,20	1,91	1,69	0,88	1,18	0,83	1,07	1,60	1,33
Alla	1,03	1,23	1,73	0,39	0,74	0,61	0,75	1,01	1,24

Detaljerad personalstruktur 2013-2014, hte* och andel över 55 år.

	2013				2014			
	KVINNOR	MÅN	TOTALT	ANDEL 55+	KVINNOR	MÅN	TOTALT	ANDEL 55+
HUMANIORA-SAMHÄLLSVETENSKAP								
Professorer	8	34	43	55%	9	32	41	56%
Universitetslektorer	82	90	172	35%	87	88	176	34%
Meriteringsanställningar	0	0	0	0%	2	1	3	0%
Universitetsadjunkter	80	73	153	35%	74	63	137	34%
Doktorandtjänster	38	25	64	0%	29	32	61	0%
Annan undervisande/ forskande personal	6	1	7	0%	1	3	4	0%
Summa humaniora- samhällsvetenskap	214	224	438	31%	202	219	421	31%
MEDICIN-VÅRD								
Professorer	3	0	3	100%	4	0	4	100%
Universitetslektorer	19	3	22	42%	20	4	24	37%
Meriteringsanställningar	0	0	0	0%	0	0	0	0%
Universitetsadjunkter	24	4	28	47%	27	4	31	50%
Doktorandtjänster	4	3	7	0%	3	3	6	0%
Annan undervisande/ forskande personal	1	0	1	0%	0	0	0	0%
Summa medicin-vård	50	11	61	42%	53	12	65	43%
NATURVETENSKAP								
Professorer	4	10	14	67%	4	9	13	72%
Universitetslektorer	9	23	32	27%	10	23	33	26%
Meriteringsanställningar	0	1	1	0%	1	0	1	0%
Universitetsadjunkter	14	8	21	35%	13	8	21	28%
Doktorandtjänster	4	9	14	0%	6	10	15	0%
Annan undervisande/ forskande personal	2	0	2	0%	1	3	3	0%
Summa naturvetenskap	33	50	83	31%	35	52	87	28%
TEKNIK								
Professorer	2	14	16	43%	2	13	15	42%
Universitetslektorer	8	19	27	8%	7	19	26	10%
Meriteringsanställningar	0	4	4	0%	0	4	4	0%
Universitetsadjunkter	8	16	24	46%	8	15	23	36%
Doktorandtjänster	2	14	16	0%	2	14	16	0%
Annan undervisande/ forskande personal	0	1	1	0%	2	2	4	0%
Summa teknik	20	67	87	23%	20	67	87	19%
STÖDFUNKTIONER								
Administrativ personal	192	41	234	30%	192	37	230	28%
Bibliotekspersonal	19	1	20	43%	18	2	20	49%
Teknisk personal	28	55	83	25%	29	58	87	25%
Summa stödfunktioner	239	97	336	30%	240	97	336	29%
TOTALT KARLSTADS UNIVERSITET								
	556	449	1 005	31%	549	446	996	30%

* Inom respektive vetenskapsområde, kategori och kön är hte-värdet avrundat till heltal.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Strategisk kompetensförsörjning är en fortlöpande process med syfte att säkerställa rätt kompetens för att nå verksamhetens mål och tillgodose dess behov på kort och lång sikt. Under år 2014 har Karlstads universitet vidtagit ett antal åtgärder för att både utveckla och avveckla verksamhetens olika delar, vilket har inneburit rekrytering, kompetensutveckling, omställning och avveckling av kompetens.

HÖG PEDAGOGISK NIVÅ I UTBILDNINGAR

Karlstads universitets målsättning är att studenterna framgångsrikt ska kunna fullfölja sina studier. Genom internutbildning som ges av lärosätets kompetensutvecklingsenhet utvecklas bland annat lärarnas kompetens att synliggöra relationer mellan examinationer och lärandemål vilket bidrar till högskolepedagogisk medvetenhet och skicklighet. Enheten har även arrangerat forskningscirkel för utveckling av digitala undervisnings- och examinationsformer.

PEDAGOGISK KARRIÄRSTEGE OCH UTNÄMNINGEN TEACHER EXCELLENCE

Universitetets lärare ska vara goda pedagoger och ha god tillgång till pedagogisk kompetensutveckling. Uppföljning och planering av pedagogisk meritering ingår för undervisande personal som del av medarbetarsamtal. Arbete pågår också för att utveckla modeller för pedagogisk karriärsteg, digital portfolio samt kriterier för bedömning av pedagogisk skicklighet.

Under 2014 har kriterier och process för utnämning av lärare, Teacher Excellence, tagits fram. Våren 2015 kommer lärare inbjudas att söka utnämningen och bedömningsprocessen genomförs hösten 2015.

NYA UTBILDNINGAR

I september 2014 blev det klart att Karlstads universitet får rätt att utfärda psykologexamen. Kartläggning av kompetensbehov visar att det kommer att behövas förstärkning av legitimerade psykologer till de senare terminerna. Universitetet samarbetar också med Landstinget i Värmland kring kompetensförsörjningen för finansiering av två professorer samt fyra doktorander inom ämnet psykologi, där rekrytering kommer att inledas under nästa år.

Med kapacitetsförstärkning i form av en ny professor i allmän rättslära och den befintliga forskar-kapaciteten uppfylldes kompetensfordringarna för att inrätta forskarutbildning i juridik. Rekrytering av doktorander ska göras under 2015.

Karlstads universitet har ansökt om examensrätt i musikalisk gestaltning på konstnärlig grund. Vid

Musikhögskolan Ingesund är det också angeläget att förstärka den vetenskapliga kompetensen vid sidan av den konstnärliga. Rekrytering har därför inletts av en disputerad lektor i musikpedagogik. Institutionen siktar även på att anställa en gästprofessor.

AVVECKLING AV VERKSAMHET OCH OMSTÄLLNING AV KOMPETENS

Ämnena oral hälsa och biomedicin kommer att avvecklas under den kommande treårsperioden. Med beaktande av verksamhetens behov av undervisningskompetens, liksom kompetens inom forskning och forskarhandledning under avvecklingsperioden, har institutionsledningen gjort en avvecklingsplan. Den övertalighet som hittills uppstått har hanterats genom omplaceringar till andra befattningar inom universitetet.

FÖRENKLAD TJÄNSTEPLANERING

Ett nytt verktyg för tjänsteplanering har tagits i drift under året och introduktionsutbildningar har genomförts. Verktöget, som är framtaget speciellt för universitet och högskolor, förenklar tjänsteplaneringsprocessen och kommer så småningom att möjliggöra uppföljning av hur kompetensutvecklingstiden för undervisande och forskande personal fördelas och nyttjas.

REKRYTERING OCH UTVECKLING AV KOMPETENS I EXCELLENTA MILJÖER

Datavetenskap och Centrum för tjänsteforskning (CTF) utsågs 2013 till excellenta forskargrupper. Inom datavetenskap har under 2014 en omfattande rekrytering av forskande personal inletts. CTF har genomfört en satsning för att stärka tillgången till forskningskompetens på lång sikt, med rekrytering av främst doktorander i företagsekonomi och psykologi. Gästprofessorer har särskilt bjudits in till CTF i syfte att ytterligare stärka det internationella samarbetet.

FORSKARHANDLEDARUTBILDNING OCH STÖD FÖR FORSKNINGSANSÖKNINGAR

Kompetensutvecklingsenheten ger en utbildning för forskarhandledare i syfte att kvalitetssäkra forskarutbildningar vid Karlstads universitet. I samarbete med Grants and Innovation Office (GIO) vid universitetet ges kurser som behandlar extern forskningsfinansiering och nyttiggörande av forskningsresultat.

GIO har också under 2014 lanserat ett kompetensutvecklingsprogram, CTRIVE (Competence development Tool for Researchers: Intellectual Value Enhancement), som syftar till att stötta forskare i deras utveckling. CTRIVE består av nio olika block och har genomförts dels vid öppna workshops, dels som specialanpassade utbildningar för specifika forskningsgrupper. Totalt har cirka 100 forskare inom universitetet deltagit i olika delar av CTRIVE.

FRAMTIDA FORSKNINGSLEDARE

Forskningsledarprogrammet, som tog sin början 2012 och sträcker sig över fyra år, är ett samarbete mellan Karlstads universitet och Mittuniversitetet, med Region Värmland som delfinansiär. Det innebär att flera av deltagarna kan forska på halvtid under projektiden medan andra följer programmets utbildningstillfällen som kompetensutveckling. Från Karlstads universitet har 13 forskare följt program-

met, som omfattar utveckling, ledarskap, omvärldsanalys, innovationsfrågor och information om EU:s forskningsprogram.

KARRIÄRBIDRAG TILL ÖKAD INTERNATIONELL RÖRLIGHET

Karlstads universitet utlyser vartannat år karriärbidrag till framstående forskare och forskargrupper. Under hösten 2013 utlystes fyra uppdrag som internationell postdoktor, med halva tiden förlagd vid en värdinstitution utomlands. Det är en strategisk satsning och ett viktigt led i internationaliseringsarbetet som syftar till att öka den professionella utvecklingen och bidra till ökad internationell rörlighet för unga forskare.

LEDARSKAP OCH ARBETSMILJÖ

Samtliga chefer inom universitetet har deltagit i ett ledarutvecklingsprogram som inleddes under 2013 och gick in i sin slutfas under 2014. Vartannat år genomförs en ledar- och medarbetarundersökning (LMU), den senaste under hösten 2014. Mellan undersökningarna genomförs åtgärder för utveckling av ledarskap och arbetsmiljö mot bakgrund av respektive verksamhets LMU-resultat. Vidtagna åtgärder såsom förbättrat systematiskt arbetsmiljöarbete, interna nyhetsbrev och seminarier har vid sidan av ledarutvecklingsprogrammet bidragit till att den upplevda arbetsmiljön har förbättrats.

EKONOMISK REDOVISNING

Karlstads universitet har haft en god ekonomisk utveckling under år 2014. Efter två år av underskott redovisar verksamheten ett överskott om 7 miljoner kronor. Till resultatet kommer ett överskott från resultatandelar från Karlstads universitets uppdrags AB som uppgår till 3,1 miljoner kronor.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Universitetet redovisar ett överskott på 7 miljoner kronor. Fakulteten för humaniora och samhällvetenskap redovisar ett överskott om 17 miljoner kronor. Orsakerna är främst att anslagsintäkterna har ökat med 20 miljoner kronor, medan rekryteringar inte har kunnat slutföras i planerad takt och att kostnadsökningar har hållits tillbaka. Det sistnämnda har till del sin förklaring i möjligheten att överföra medel som återstår av budgetramen till 2015.

Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap redovisar ett underskott på 10 miljoner kronor. Detta kan jämföras med underskottet från 2013, som var 7 miljoner kronor. Det försämrade resultatet beror på att budgeterade externa forskningsbidrag uteblivit, och att fakulteten inte har kunnat genomföra motsvarande kostnadsminskningar. Underskottet är störst vid Institutionen för hälsovetenskaper.

VERKSAMHETENS INTÄKTER

Karlstads universitets intäkter för verksamhetsåret 2014 uppgick till 1 006 miljoner kronor. Detta är en ökning med 16,4 miljoner kronor (+1,7 %) jämfört

med år 2013. Anslagsintäkterna har ökat med 21,8 miljoner kronor, medan de övriga intäktsposterna har minskat med sammanlagt 5,4 miljoner kronor.

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Verksamhetens totala kostnader år 2014 uppgick till 999 miljoner kronor, vilket är en ökning med 0,7 procent jämfört med 2013. Personalkostnaderna ökade med 8 miljoner kronor (+1,2 %). Den låga ökningen beror till viss del på fördröjningen av rekryteringar, vilket har inneburit ett minskat antal anställda.

Totalt har lokalkostnaderna minskat med 1,8 miljoner kronor till följd av omförhandlade hyresavtal. Samtidigt har hyreskostnaderna för Musikhögskolan Ingesund ökat.

Övriga driftskostnader har totalt sett ökat med 2,8 miljoner kronor. Kostnaden för köpta tjänster svarar för 2,1 miljoner kronor av ökningen, varav huvuddelen gäller externt finansierad forskning.

Universitetets avskrivningskostnader har minskat med 1,7 miljoner kronor. Avskrivningskostnaderna för datorer och tillbehör samt inredningsinventarier fortsätter att minska i takt med att dessa poster blir helt avskrivna.

Total resultaträkning, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter					
Anslag	798 392	794 984	753 856	758 814	780 602
Avgifter	71 401	71 466	76 412	80 803	77 900
Bidrag	131 519	140 181	140 049	147 244	146 048
Räntor	1 211	4 248	3 668	2 558	1 276
SUMMA INTÄKTER	1 002 523	1 010 879	973 985	989 419	1 005 826
Kostnader					
Personal	648 982	675 842	689 614	693 765	701 772
Lokaler	121 412	127 515	128 189	128 120	126 345
Övrig drift	153 947	152 390	142 409	140 535	143 328
Räntor	436	1 964	1 465	989	603
Avskrivningar	34 666	33 481	30 433	28 488	26 828
SUMMA KOSTNADER	959 443	991 192	992 110	991 897	998 876
Verksamhetsutfall	43 080	19 687	-18 125	-2 478	6 950
Resultat från andelar i dotterbolag	2 600	2 500	680	-1 440	3 185
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	45 680	22 187	-17 445	-3 918	10 135

INTÄKTER, KOSTNADER OCH VERKSAMHETSUTFALL PER OMRÅDE

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå utgör cirka två tredjedelar av universitetets totala verksamhet. Resultatet för utbildningsverksamheterna visar år 2014 sammantaget ett överskott på 4,4 miljoner kronor, varav 3,1 miljoner kronor är från resultatandelar i dotterbolag. Resultatet för forskningsverksamheterna visar på ett överskott på 5,7 miljoner kronor. Forskningens andel av myndighetskapitalet ökar därmed från 47 procent 2013 till 48 procent 2014.

REDOVISNING AV MYNDIGHETSKAPITAL

Universitetets myndighetskapital ökar från 117 miljoner kronor till 127 miljoner kronor och utgör 13 procent av omslutningen. Överskotten från tidigare år kommer att återinvesteras i verksamheten de

närmaste åren för att finansiera satsningar inom strategiskt viktiga områden, bland annat för tidigare beslutade interna utlysningar för forskare.

Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsforskning utgör knappt 1 procent av omsättningen. Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsutbildning utgör 2,2 procent (exklusive andelar för dotterbolag) i procent av omsättningen.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Statliga universitet och högskolor får bedriva vissa verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna. Avgiftstabellen redovisar intäkter för avgiftsbelagd verksamhet enligt åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet. I redovisningen ingår inte avgifter som tas ut enligt § 4 i avgiftsförordningen, som exempelvis intäkter av lokalförhyring, konferenser och seminarier eller försäljning av kompendier.

Intäkter, kostnader och verksamhetsutfall per verksamhet för 2014, tkr.

	Utbildning på grund- och avancerad nivå	Uppdragsutbildning	Summa utbildning på grund- och avancerad nivå	Forskning/ utbildning på forskarnivå	Uppdragsforskning	Summa forskning/ utbildning på forskarnivå	Summa totalt
Intäkter	628 560	39 454	668 014	318 610	19 202	337 812	1 005 826
Kostnader	627 203	39 587	666 790	312 635	19 451	332 086	998 876
Verksamhetsutfall	1 356	-133	1 224	5 975	-249	5 726	6 950
Resultat från andelar i dotterbolag		3 185	3 185			0	3 185
Årets kapitalförändring	1 356	3 053	4 409	5 975	-249	5 726	10 135

Kapitalförändring per område 2014, tkr.

VERKSAMHET	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	51 544	1 356	52 900
Uppdragsverksamhet	10 407	3 053	13 460
SUMMA	61 951	4 409	66 360
Forskning/utbildning på forskarnivå			
Utbildning på forskarnivå och forskning	54 827	5 975	60 802
Uppdragsforskning	561	-249	312
SUMMA	55 388	5 726	61 114

Redovisning av myndighetskapital, tkr.

	2010	2011	2012	2013	2014
A. Ackumulerat över- eller underskott (årets och balanserad kapitalförändring)	116 716	138 903	121 458	117 339	127 347
B. Årets totala kostnader	959 443	991 192	992 110	991 897	998 876
A i procent av B	12%	14%	12%	12%	13%

Avgiftsbelagd verksamhet år 2014 där intäkterna disponeras, tkr.

VERKSAMHET	ÖVER-/ UNDER- SKOTT T.O.M. ÅR 2012	ÖVER-/ UNDER- SKOTT ÅR 2013	INTÄK- TER 2014	KOSTNA- DER 2014	ÖVER-/ UN- DERSKOTT ÅR 2014	ACK ÖVER-/ UNDERSKOTT UTGÅENDE 2014
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	702	0	0	0	0	702
Yrkeshögskolan, KY m.m.						
Uppdragsutbildning	929	81	39 209	39 341	-132	878
Utbildning av studieavgifts- skyldiga studenter			279	279	0	0
Övrigt			8 674	8 674	0	0
SUMMERING	1 631	81	48 163	48 295	-132	1 580
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	783	-224	18 772	19 021	-249	310
Övrigt			363	363	0	0
SUMMERING	783	-224	19 135	19 384	-249	310
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-273	-250	738	1 089	-351	-874
Upplåtande av bostadslägenhet - utbytesprogram och gästforskare						
Upplåtande av bostadslägenhet - regeringsbeslut (U2010/4277/UH)						
Övrigt				0	0	0
SUMMERING	-273	-250	738	1 089	-351	-874

RESULTATRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	780 602	758 814
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	77 900	80 803
Intäkter av bidrag	3	146 048	147 244
Finansiella intäkter	4	1 276	2 558
Summa intäkter		1 005 826	989 419
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-701 772	-693 765
Kostnader för lokaler		-126 345	-128 120
Övriga driftkostnader	6	-143 328	-140 535
Finansiella kostnader	7	-603	-989
Avskrivningar		-26 828	-28 488
Summa kostnader		-998 876	-991 897
Verksamhetsutfall		6 950	-2 478
Resultat från andelar i hel- och delägda företag		3 185	-1 440
Transfereringar	8		
Medel från statens budget för finansiering av bidrag		2 448	2 136
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		6 708	7 165
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9	4 997	6 540
Lämnade bidrag	10	-14 153	-15 841
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	11	10 135	-3 918

BALANSRÄKNING TILLGÅNGAR

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	UB 14-12-31	UB 13-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	12		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		4 791	3 493
Summa immateriella anläggningstillgångar		4 791	3 493
Materiella anläggningstillgångar	13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		38 545	34 565
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		50 430	55 259
Pågående nyanläggning		723	123
Summa materiella anläggningstillgångar		89 698	89 947
Finansiella anläggningstillgångar	14		
Andelar i hel- och delägda företag		16 879	13 694
Andra långfristiga värdepappersinnehav		1 240	1 267
Summa finansiella anläggningstillgångar		18 119	14 961
Varulager m.m.	15		
Varulager och förråd		615	716
Summa varulager m.m.		615	716
Kortfristiga fordringar	16		
Kundfordringar		5 689	8 889
Fordringar hos andra myndigheter	17	15 269	16 122
Övriga kortfristiga fordringar	18	-49	-7
Summa kortfristiga fordringar		20 909	25 004
Periodavgränsningsposter	19		
Förutbetalda kostnader		36 709	36 279
Upplupna bidragsintäkter		13 945	16 202
Övriga upplupna intäkter		3 287	4 185
Summa periodavgränsningsposter		53 941	56 666
Avräkning med statsverket	20	0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i riksgäldskontoret		275 420	254 509
Kassa, plusgiro, bank mm		96	72
Summa kassa och bank		275 516	254 581
SUMMA TILLGÅNGAR		463 589	445 368

BALANSRÄKNING KAPITAL OCH SKULDER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	UB 14-12-31	UB 13-12-31
Myndighetskapital	21		
Statskapital	22	5 201	5 201
Resultatandelar i hel- och delägda företag		8 694	10 134
Balanserad kapitalförändring		108 645	111 123
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		10 135	-3 918
Summa myndighetskapital		132 675	122 540
Avsättningar	23		
Avsättningar för pensioner och liknande		7 123	9 338
Övriga avsättningar			
Summa avsättningar		7 123	9 338
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	24	89 149	84 771
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		22 827	23 654
Leverantörsskulder		20 063	20 002
Övriga kortfristiga skulder	25	14 900	15 058
Depositioner			
Summa skulder m.m.		146 939	143 485
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	33 052	31 677
Oförbrukade bidrag	27, 28	104 794	100 447
Övriga förutbetalda intäkter		39 006	37 881
Summa periodavgränsningsposter		176 852	170 005
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		463 589	445 368

ANSVARSFÖRBINDELSER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	UB 14-12-31	UB 13-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	29	290	650
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		290	650

ANSLAGSREDOVISNING

UTBILDNING & UNIVERSITETSFORSKNING ANSLAG (TUSEN KRONOR)	INGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP	ÅRETS TILLDELNING ENLIGT RB	INDRAGNING	TOTALT DISPONIBELT BELOPP	UTGIFTER	UTGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP
Utbildning på grundnivå & avancerad nivå 16:02:021						
Takbelopp (ram) 16:02:021:001		580 991		580 991	580 991	0
Forskning & forskarutbildning 16:02:022						
Basresurs (ram) 16:02:022:004		201 005		201 005	201 005	0
Särskilda medel till universitet och högskolor						
Kvalitetsbaserad resurs-fördelning (ram) 16:02:065:067		1 054		1 054	1 054	0
SUMMA ANSLAG	0	783 050	0	783 050	783 050	0

En närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG	2014	2013
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	579 193	564 157
Forskning och forskarutbildning	200 355	194 657
Särskilda medel till universitet och högskolor	1 054	
SUMMA INTÄKTER AV ANSLAG	780 602	758 814
Anslagsmedel för finansiering av bidrag	2 448	2 136
SUMMA UTGIFTER UNDER ANSLAG ENLIGT ANSLAGSREDOVISNING	783 050	760 950
Omfattningen har ökat under 2014 och en närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.		

NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2014	2013
Uppdragsutbildning	46 462	46 397
Uppdragsforskning	18 646	19 622
Intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen (1992:191)	9 588	10 461
Fakturerade kostnader	1 934	2 374
Högskoleprovet	738	937
Studieavgifter studenter från tredje land	279	536
Sponsring	253	350
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar		126
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	77 900	80 803

Specifikation uppdragsutbildning

Statliga myndigheter	29 846	24 681
Kommuner, landsting	3 746	4 570
Näringsliv	11 201	16 944
Svenska organisationer	555	135
Utländska företag och organisationer	1 114	67
SUMMA	46 462	46 397

Specifikation uppdragsforskning

Statliga myndigheter	12 933	10 900
Kommuner, landsting	1 437	2 532
Näringsliv	2 798	4 544
Svenska organisationer	1 303	1 344
Utländska företag och organisationer	175	302
SUMMA	18 646	19 622

Specifikation intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen

Kompendieförsäljning	727	1 303
Konferenser, seminarier	2 258	2 547
Uthyrning lokaler	2 372	2 489
Försäljning tjänster	4 230	4 118
Övrigt	1	4
SUMMA	9 588	10 461

Varav tjänsteexport *

Studieavgifter studenter från tredje land	279	536
Övrig tjänsteexport	2 016	1 177
SUMMA	2 295	1 713

* I summa intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår tjänsteexport med redovisade belopp.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG	2014	2013
Statliga myndigheter	83 972	87 620
Kommuner, landsting	12 078	15 785
KK-stiftelsen	13 045	15 139
Övriga svenska organisationer	17 946	12 439
Näringsliv	8 473	9 437
Utländska företag och organisationer	10 534	6 824
SUMMA	146 048	147 244
Omfattningen har minskat under 2014 och en närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå samt Ekonomisk redovisning.		

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER	2014	2013
Ränteintäkter räntekonto Riksgäldskontoret	1 192	2 491
Övriga ränteintäkter	84	67
SUMMA	1 276	2 558
Ränteintäkternas minskning beror på en lägre genomsnittlig räntesats hos Riksgäldskontoret.		

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2014	2013
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter m.m.	468 288	465 594
Omfattningen har ökat under 2014 och en närmare analys framgår i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	2014	2013
Övriga driftkostnader	143 328	140 535
I posten övriga driftkostnader ingår realisationsförlust vid avyttring av anläggningstillgångar med 58 tkr 2014, år 2013 blev det en realisationsvinst, se not 2.		
Omfattningen har ökat under 2014 och en närmare analys framgår i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER	2014	2013
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	404	899
Kursdifferens	185	58
Övriga finansiella kostnader	14	32
SUMMA	603	989
Räntekostnadernas minskning beror på en lägre genomsnittlig räntesats hos Riksgäldskontoret.		

NOT 8. TRANSFERERINGAR
Transfereringar är transaktioner av medel till extern part där universitetets egen verksamhet inte får någon direkt motprestation. Exempel på transfereringar inom universitetet är stipendier och resebidrag, samt i de fall universitetet agerar koordinator i ett projekt där vi betalar del av projektmedlen vidare till annan part i projekt.

NOT 9. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2014	2013
Kommuner	566	242
KK-stiftelsen	2 905	4 176
Övriga svenska organisationer	845	890
Privatpersoner	484	553
Övriga	197	679
SUMMA	4 997	6 540

NOT 10. LÄMNADE BIDRAG	2014	2013
Statliga myndigheter	-3 934	-3 975
Kommuner, landsting	-1 448	-1 243
Övriga svenska organisationer	-2 683	-2 496
Näringsliv	-3 823	-5 184
Privatpersoner	-1 798	-2 213
Utländska företag och organisationer	-467	-730
SUMMA	-14 153	-15 841

NOT 11. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2014	2013
Utbildning	4 409	-7 427
Varav:		
Grundutbildning	1 356	-6 068
Uppdragsverksamhet	3 053	-1 359
Forskning/forskarutbildning	5 726	3 509
Varav:		
Inomvetenskapligt motiverad forskning	5 975	3 733
Uppdragsforskning	-249	-224
SUMMA	10 135	-3 918

NOTER TILL BALANSRÄKNING

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 12. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		2014	2013
IB anskaffningsvärde		10 259	9 125
Årets anskaffningar		2 610	1 713
Utrangeringar/försäljningar		-1 116	-579
SUMMA		11 753	10 259
IB ackumulerade avskrivningar		6 766	5 858
Årets avskrivningar		1 309	1 412
Utrangeringar/försäljningar		-1 113	-504
SUMMA		6 962	6 766
Restvärde		4 791	3 493

NOT 13. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR						
	Förbättringsutgifter annans fastighet		Maskiner/ inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
IB anskaffningsvärde	82 161	83 969	284 524	290 598	123	1 758
Årets anskaffningar	11 569	2 032	13 083	16 078	687	4 163
Årets aktiveringar, omklassificeringar		395	87		-87	-5 798
Utrangeringar/försäljningar	-5 021	-4 235	-6 454	-22 152		
SUMMA	88 709	82 161	291 240	284 524	723	123
IB ackumulerade avskrivningar	47 596	44 605	229 265	231 482		
Årets avskrivningar	7 557	7 013	17 966	19 842		
Utrangeringar/försäljningar	-4 989	-4 022	-6 421	-22 059		
SUMMA	50 164	47 596	240 810	229 265	0	0
Restvärde	38 545	34 565	50 430	55 259	723	123

Som pågående nyanläggning redovisas utgifter för projektering av kommande och pågående byggnationer.

NOT 14. FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Under år 2003 har Karlstads universitet bildat Karlstads universitet holding AB. Bolaget är helägt av Karlstads universitet.		
	2014	2013
Anskaffningsvärde	5 000	5 000
Bokfört värde andelar i hel- och delägda företag	16 879	13 694
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Marknadsvärdet den 31 december 2014 är 2 012 tkr. Kapitalet används till stipendiemedel.		

NOT 15. VARULAGER		2014	2013
Varulager med mera		615	716
Varulagret består av tryckerimaterial och produkter för försäljning i universitetets välkomstcenter.			

NOT 16. KORTFRISTIGA FORDRINGAR	
Posten "Kortfristiga fordringar" avser främst fakturor utställda till kunder där betalning ännu ej erhållits.	

NOT 17. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2014	2013
Kundfordringar	4 028	4 361
Mervärdesskattfordran	11 241	11 761
SUMMA	15 269	16 122

NOT 18. ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR

De negativa värdena beror av en felklassificering inom posten Kortfristiga fordringar. Korrigering kommer att göras 2015.

NOT 19. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2014	2013
Förutbetalda kostnader	36 709	36 279
Hyrer	29 297	30 118
Övrigt	7 412	6 161
Upplupna bidragsintäkter	13 945	16 202
Övriga upplupna bidragsintäkter, statlig	4 015	7 994
Övriga upplupna bidragsintäkter, övriga	9 930	8 208
Övriga upplupna intäkter	3 287	4 185
SUMMA	53 941	56 666

NOT 20. SPECIFIKATION AVRÄKNING MED STATSVERKET	2014	2013
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslaget	783 050	760 950
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-783 050	-760 950
Återbetalning av anslagsmedel		
SKULD AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	0	0

NOT 21. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET

	Stats- kapital	Resultat- andelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapital- förändring anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring bidrags- finansierad verksamhet	Kapital- förändring enligt resultat- räkning	Summa
Utgående balans 2013	5 201	10 134	117 224	2 417	-8 518	-3 918	122 540
Ingående balans 2014	5 201	10 134	117 224	2 417	-8 518	-3 918	122 540
Föregående års kapitalförändring		-1 440	-2 269	-143	-66	3 918	0
Korrigerig *			-15 000		15 000		0
Årets kapitalförändring						10 135	10 135
Summa årets förändring	0	-1 440	-17 269	-143	14 934	14 053	10 135
UTGÅENDE BALANS 2014	5 201	8 694	99 955	2 274	6 416	10 135	132 675

* Posten härrör sig från 2006 och uppkom med anledning av en ny resursfördelningsmodell, som innebar ett förändrat sätt att fördela kostnaderna för stödverksamheten.

Omfattningen har ökat under 2014 och en närmare analys framgår i avsnittet Ekonomisk redovisning.

NOT 22. STATSKAPITAL	2014	2013
Karlstads universitet holding AB	5 000	5 000
Konstverk, två stensulpturer inköpta 2006	201	201
SUMMA	5 201	5 201
Universitetet erhöill i december 2002 fem miljoner kronor från regeringen för bildande av holdingbolag. Bolaget, Karlstads universitet holding AB, bildades i januari 2003. Inget avkastningskrav finns på statskapitalet.		

NOT 23. AVSÄTTNINGAR		
Avser pensions- och delpensionsersättningar. Den sammanlagda framtida pensionsutbetalningen för dessa anställda redovisas i bokslutet som en skuld.		
	2014	2013
Ingående avsättning	9 338	8 580
Årets pensionskostnad	2 206	3 983
Årets pensionsutbetalningar	-4 421	-3 225
UTGÅENDE AVSÄTTNING	7 123	9 338

NOT 24. LÅN RIKSGÄLDSKONTORET	2014	2013
IB skuld Riksgäldskontoret	84 771	90 623
Nya lån under året	28 335	19 817
Årets amorteringar	-23 957	-25 669
UTGÅENDE SKULD RIKSGÄLDSKONTORET	89 149	84 771
Beviljad låneram	120 000	120 000
Universitetet finansierar sina investeringar i anläggningstillgångar via lån hos Riksgäldskontoret.		

NOT 25. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2014	2013
Innehållen skatt personal	12 330	12 991
Övriga kortfristiga skulder	2 570	2 067
SUMMA	14 900	15 058

NOT 26. UPPLUPNA KOSTNADER	2014	2013
Upplupen semesterlöneskuld	14 185	13 789
Upplupna lönekostnader	7 207	9 414
Upplupna kostnader verksamhetsförlagd utbildning	5 068	4 575
Övriga upplupna kostnader	6 592	3 899
SUMMA	33 052	31 677

NOT 27. OFÖRBRUKADE BIDRAG	2014	2013
Statliga myndigheter	53 933	52 148
Övriga	50 861	48 299
SUMMA	104 794	100 447

NOT 28. FÖRBRUKNING OFÖRBRUKADE BIDRAG STATLIGA MYNDIGHETER					
	< 3 månad	3-12 månad	1-3 år	> 3 år	Summa
Förbrukning statliga oförbrukade bidrag	20 024	33 909			53 933
SUMMA	20 024	33 909	0	0	53 933

Noten har tagits fram i enlighet med HfR redovisningsråds rekommendation.

Metoden innebär en schablonberäkning av den genomsnittliga omsättningshastigheten/förbrukningstakten.

Förbrukningstakten för bidragsverksamhet med statlig finansiering bedöms sammantaget vara linjär.

NOT 29. ANSVARSFÖRBINDELSER	2014	2013
Blockhyresavtal Karlstads Bostads AB	290	565
Blockhyresavtal Willhem Karlstad AB		85
SUMMA	290	650

Karlstads Bostads AB förbinder sig att till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder, eller gästforskare vid Karlstads universitet, tillhandahålla och hyra ut 190 rum. De rum som inte hyrs ut till studenter eller gästforskare ska Karlstads universitet betala hyran för. Blockhyresavtalet med Willhem Karlstad AB avslutades den 30 juni 2014.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, anslagsförordningen (2011:223) samt förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Skulder tas upp till de belopp som är säkra enligt faktura, avtal eller motsvarande underlag.

Från och med december 2010 sker i huvudsak all nyanskaffning av persondatorer genom operationell leasing på tre år. Tidigare inköptes persondatorerna och aktiverades som anläggningstillgångar alternativt kostnadsfördes direkt, beroende av anskaffningsvärdet.

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 20 000 kronor eller mer och en livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för anskaffningsvärdet, var 10 000 kronor före år 2009.

Objekt som utgör en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 20 000 kronor redovisas också som en anläggningstillgång. Även här var beloppsgränsen för anskaffningsvärdet 10 000 kronor före år 2009. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan, varvid linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Detsamma gäller för licenser och programvaror samt egenutvecklade IT-system.

Avskrivningstiden för immateriella anläggnings-tillgångar är fem år. Universitetet använder sig av nedanstående avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

Finansiella anläggningstillgångar värderas enligt kapitalandelsmetoden. Avsättningar för personals framtida särskilda pensionsersättningar och delpension värderas enligt anvisningar från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

PROJEKTREDOVISNING

Externfinansierade pågående projekt redovisas så att intäkterna motsvarar de upparbetade kostnaderna under året. Erhållna medel som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som förskott från bidragsgivare alternativt oförbrukade bidrag i balansräkningen. För projekt som avslutats under året redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som årets över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag/ersättning ännu ej erhållits bokförs som upplupna intäkter under periodavgränsningar.

FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ LOKALER

Under år 2001 beslutades att förbättringsutgifter på lokaler som har ett bestående värde för verksamheten ska aktiveras som anläggningstillgångar. Den förväntade brukstiden ska vara minst tre år och de nedlagda kostnaderna ska uppgå till lägst 100 000 kronor. Reparationer ska alltid kostnadsföras (Rektorsbeslut 130/01, Dnr 519/2001).

AVVIKELSER FRÅN FÖRORDNING

För universitet och högskolor görs undantag från bestämmelserna om avräkning i anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätets räntekonto i Riksgäldskontoret sker i samband med de månatliga utbetalningarna till räntekontot.

Avskrivningstider för anläggningstillgångar.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	AVSKRIVNINGSTID (ÅR)
Persondatorer	3
Övriga datorer	5
Maskiner och utrustning	5
Möbler	10
Fastighetsinventarier	10
Antika möbler	25

PRESTATIONSMAÅTT

Nedan redovisas utveckling och modeller för beräkning av kostnader per prestation och övriga prestationsmått.

FÖRORDNING OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG

Enligt 3 kap. 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheterna kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen i förekommande fall har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. Resultatredovisningen ska främst avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader. Redovisningen ska lämnas enligt den indelning som myndigheten bestämmer om inte regeringen beslutat annat.

LÄROSÄTENAS INSTRUKTION

Övergripande mål för universitets och högskolors verksamhet finns i högskolelagen (1992:1434). Av högskolelagen framgår att *utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet respektive forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete* är de två huvuduppgifterna för universitet och högskolor. Därutöver ingår det i lärosätenas uppgifter att samverka med det omgivande samhället, att informera om sin verksamhet samt att verka för att forskningsresultat tillkomna vid lärosätet kommer till nytta. Verksamheten ska vidare drivas på ett sådant sätt

- att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning,
- att hög kvalitet nås i verksamheten,
- att de tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt,
- att hållbar utveckling främjas i verksamheten,
- att jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas och
- att verksamheten främjar förståelsen för andra länder och internationella förhållanden.

Dessutom ska lärosätet ge studenterna rätt att utöva inflytande över utbildningen, samt aktivt främja och bredda rekryteringen.

MÅTT SOM RELATERAR PRESTATIONER TILL KOSTNADER

Under 2008/2009 initierades ett samarbete mellan Sveriges lärosäten med syftet att utveckla mått som beskriver kostnad per prestation. Resultatet blev att Utbildningsdepartementet beslutade att från och med år 2010 komplettera sammanställningen "Väsentliga uppgifter" med:

- kostnad per helårsstudent (exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning),
- kostnad per helårsprestation (exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning),
- kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation,
- totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer.

Detta innebär att resultatet av arbetet med att hitta mått för kostnader per olika prestationer inför årsredovisningen för 2010 koncentrerades till huvuduppgifterna utbildning och forskning. Lämnade uppgifter hämtades enbart ur olika redovisningssystem, vilket innebär att uppgifterna är reviderbara. Med en prestation avses något som "lämnar universitetet". Detta innebär att man kan skilja ut prestationer från sådant som är en förutsättning för dessa prestationer (och således inte någon egen prestation) såsom exempelvis antalet professorer eller antalet studenter per lärare. Varje lärosäte är sedan unikt på många olika sätt varför de framtagna uppgifterna inte låter sig jämföras mellan lärosäten utan enbart bör användas som jämförelse över tid för ett och samma lärosäte.

Universitet och högskolor har under 2011-2012 arbetat vidare för att hitta vägar att redovisa prestationsmått för samverkan och utbildning på forskarnivå.

Mått relaterade till utbildning på forskarnivå

Kostnad per prestation inom utbildning på forskarnivå.

Mått relaterade till samverkan

Prestationsmått inom samverkan tar sin utgångspunkt att i huvuduppgifterna för universitet och högskolor är utbildning och forskning, och att samverkan därmed förutsätter de två huvuduppgifterna snarare än att vara en självständig uppgift. Med detta som bakgrund föreslogs ett antal för lärosätena gemensamma prestationsmått avseende samverkan som tar sin utgångspunkt i utbildning, forskning, utbildning på forskarnivå samt innovation. Av de framtagna förslagen till mått har Karlstads universitet valt att redovisa följande i årsredovisningen för 2014:

- Uppdragsutbildning - intäkter (redovisas under kapitel "Utbildning på grundnivå och avancerad nivå")
- Företagsdoktorander (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Uppdragsforskning – intäkter (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal utvärderade idéer från anställda (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal utvärderade idéer från studenter (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal som sökt respektive erhållit verifieringsmedel (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal sökta respektive beviljade IPR/patent (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal idéer överlämnade till inkubatorer (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal nystartade bolag via anställda (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal nystartade bolag av studenter (redovisas under kapitel "Forskning och forskarutbildning")

NÄRMARE BESKRIVNING AV KOSTNAD PER PRESTATION INOM UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Utgångspunkten är att besvara frågan: Vad kostar det i genomsnitt att utbilda en doktorand vid Karlstads universitet under ett år? Det är svårt att ur redovisningen urskilja forskning från utbildning på forskarnivå, då en avsevärd del av utbildningen består av att delta i forskningsprojekt och aktivt forska. För att uppskatta kostnaden har istället en särskild beräkningsmodell använts kompletterat med enkäter till fakulteterna.

Beräkningsmodellen är följande:

Del 1. Det första steget kan beskrivas i en ekvation, varande $C=a/b$, där C är den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden. $C=a/b$

a =kostnad för den totala studiefinansieringen inkl. lkp

För att få fram kostnaden för den totala studiefinansieringen har uppgifter hämtats från redovisningen och kompletterats med beräkningar av kostnaden för forskarstuderande anställda på universitetet under annan tjänst än doktorandtjänst.

b =antal heltidsekvivalenter inom utbildning på forskarnivå

Heltidsekvivalenter inom utbildning på forskarnivå har sökts fram ur Ladok.

Del 2. Till den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden för lärosätet (C) läggs kostnader under aktuellt år för:

1. lokaler
2. utrustning
3. handledning
4. kurser/utbildning,
5. disputation och övriga kostnader
6. indirekta kostnader.

2011 skickades en enkät till fakulteterna för punkterna gällande punkterna 1,3,4,5. Från 2012 har enkäten endast gällt handledning (3) medan övriga kostnader beräknats enligt schablon.

Drifts- och lokalkostnad samt avskrivningar för doktoranden har proportionerats utifrån antal anställda helårsarbetskrafter inom forskning och utbildning på forskarnivå. Vidare ingår kostnader för utbildning, disputation med mera. Fördelningen av lokalkostnader har dock endast skett till de som innehar anställning vid Karlstads universitet. Antalet årsarbetskrafter inom forskning och utbildning på forskarnivå har beräknats utifrån hur personalen varit konterad under året.

När det gäller beräkningen av de indirekta kostnaderna har SUHF-modellen tillämpats. Därigenom fångas även kostnader för stödpersonal som inte är direktkonterad.

REDOVISNING AV TAKBELOPP

Utfall avseende perioden 2014-01-01 – 2014-12-31

Enligt bilaga 2 Avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer m.m. Summan *Utfall total ersättning* ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Redovisning av antal helårsstudenter (hst) och helårsprestationer (hpr).

UTB.OMR.	Utfall hst	Utfall hpr	hst-ersättning (tkr)	hpr-ersättning (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	704	481	20 357	9 438	29 795
Teologi			0	0	0
Juridik			0	0	0
Samhällsvetenskap	2 241	1 833	64 775	35 975	100 750
Naturvetenskap	1 058	780	54 304	33 756	88 060
Teknik	1 385	1 130	71 122	48 929	120 051
Farmaci			0	0	0
Vård	786	734	42 926	34 689	77 615
Odontologi			0	0	0
Medicin	439	397	26 761	29 444	56 205
Undervisning	753	699	24 523	26 837	51 360
Verksamhetsförlagd utbildning	204	192	8 722	9 655	18 377
Övrigt	249	183	10 280	6 128	16 408
Design			0	0	0
Konst			0	0	0
Musik	140	140	17 574	11 112	28 685
Opera			0	0	0
Teater			0	0	0
Media			0	0	0
Dans			0	0	0
Idrott	61	52	6 451	2 572	9 023
SUMMA	8 019	6 621	347 794	248 536	596 329

Takbelopp (tkr)	580 991
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (tkr)	15 338
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)	0

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden. Totalt antal utbildade helårsstudenter 239 inom musik. Högst får 140 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

BERÄKNING AV ANSLAGSSPARANDE OCH ÖVERPRODUKTION (TKR)

A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)

Årets takbelopp	580 991
+ Ev. ingående anslagssparande	0
SUMMA (A)	580 991

B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ersättning för hpr från december föregående budgetår	943
Utfall total ersättning enligt tabell 1	596 329
+ Ev. ingående överproduktion	56 569
SUMMA (B)	653 841

SUMMA (A-B)¹	-72 850
--------------------------------	----------------

¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan. Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.

TABELL. ANSLAGSSPARANDE

Totalt utgående anslagssparande (A-B)	0
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	0
UTGÅENDE ANSLAGSSPARANDE	0

TABELL. ÖVERPRODUKTION

Total utgående överproduktion	72 850
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	-14 751
UTGÅENDE ÖVERPRODUKTION	58 099

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Karlstads universitet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av myndighetsförordningen. I myndighetsförordningen anges bland annat att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten ska hushålla väl med statens medel.

INTERN STYRNING

Karlstads universitet har en övergripande arbetsordning samt därtill separata arbetsordningar för styrelsen, fakultetsnämnder, centrala stödfunktioner, centrum- och forumbildningar samt mindre nämnder och kommittéer. Arbetsordningarna beskriver uppdrag, sammansättning, ordning för beredning och handläggning inför beslut, studentinflytande, jäv och övriga förvaltningsrättsliga frågor.

Lärosätet har även en delegationsordning som utgår ifrån rektor och universitetsdirektör och som fördelar uppgifter till fakultetsnämnder, dekaner och förvaltningens chefer. Särskilda styrdokument finns för olika områden, bland annat antagningsordning, anställningsordning, examensordning, regler för grundutbildning, inköpspolicy, policy för studentinflytande, representationspolicy samt policy för bisysslor. Universitetets interna rutiner och kontroller är organiserade för att minimera riskerna för eventuella oegentligheter.

RISKANALYS FÖR ÅR 2014

Karlstads universitet har genomfört riskanalys avseende år 2014 enligt förordningen för intern styrning och kontroll. Det innebär att fakulteter, lärarutbildningsnämnd, avdelningar vid Centrala stödfunktioner, universitetsbiblioteket samt Karlstad studentkår har lämnat underlag med en riskanalys för respektive område. Utifrån riskdokumentationerna har rektorsgruppen fört in ett universitetsövergripande perspektiv. Från och med riskanalysen som genomfördes hösten 2014 för år 2015 har ett nytt internt hjälpmedel tagits i bruk. Detta verktyg ger en naturlig koppling mellan verksamhets- och riskanalyserna. Det är exempelvis samma struktur och dokumentationssätt i båda analyserna.

De risker som har identifierats av rektorsgruppen bygger på de risker som beskrevs i fjolårets analys. Denna har kompletterats med perspektiv från det scenarioarbete som genomförts. Som utgångspunkt

för dessa risker ligger skeenden i omvärlden som kan påverka universitetets möjligheter att fungera som myndighet. Därutöver har även en risk angående det interna beslutsfattandet och förankringen identifierats.

RISKER OCH ÅTGÄRDER INOM

UTBILDNINGSVERKSAMHETERNA

De senaste årens anslagstilldelningar har präglats av tillfälliga satsningar på högskoleplatser och omfördelning till specifika områden. Regleringsbrevet för 2015 innebär en satsning på främst utökad lärarutbildning, vilket medfört att Karlstads universitet för 2015 får ett utökat takbelopp.

Efterfrågan bland studenter har av regeringen lyfts fram som avgörande för att ta del av eventuella satsningar inom högskolesektorn. Idag upplever Karlstads universitet ett högt söktryck. Minskade ungdomskullar under ett par år behöver inte ha en omedelbar effekt på söktrycket eftersom övergången till högre utbildning inte nödvändigtvis sker direkt efter avslutade gymnasiestudier.

År 2012 var Karlstads universitet ett av de lärosäten som hade högst andel utbildningar med bristande kvalitet i Högskoleverkets utvärderingar. Den bilden förändrades under år 2013, inte minst efter att utvärderingen av ingenjörsvetenskaper presenterades. Utbildningsdepartementet har ställt allt högre krav på kvalitet och effektivitet i utbildningen och kopplar också resurstilldelningen till dessa frågor. Negativa utfall i utvärderingar innebär en risk för förloade examensrätter och i förlängningen minskade anslag.

Arbetet med att åtgärda påtalade brister har tagit mycket tid och kraft i anspråk, men har haft stor betydelse för lärosätets kvalitetsarbete. Den översyn som genomfördes har resulterat i ett antal åtgärder för att få ett strategiskt och hållbart utbildningsutbud. Utbildningsöversynen är också central i arbetet med att bibehålla det stora intresset för studier vid

lärosätet. Genom översynen ges underlag för att vässa befintligt utbud och skapa utrymme för nya satsningar. Även marknadsföringskampanjer för att öka medvetenheten om Karlstads universitets utbildningar är viktiga för ett fortsatt intresse, liksom samarbetet med Karlstads kommun som berör Karlstad som studentstad.

RISKER OCH ÅTGÄRDER INOM FORSKNINGSVERKSAMHETERNA

De två senaste forskningspropositionerna har inneburit påtagliga resursförstärkningar direkt till landets lärosäten, men också ökade anslag till de statliga forskningsfinansiärer som utlyser medel i konkurrens. En allt viktigare parameter när basanslagen fördelas är andelen externa forskningsmedel. Arbetet att öka andelen externa medel blir därmed en särskild utmaning.

Karlstads universitets strategiska plan styr och målsätter utvecklingen av externa forskningsmedel, och de interna processerna runt ansökningar har förtydligats. Stöd- och expertfunktioner har utvecklats och åtgärder som att internt dela ut medel för arbetstid i samband med ansökningsskrivandet har genomförts. Lärosätet har även arbetat med att utveckla kompetens inom bibliometrisk analys och med att sedan genomföra sådana analyser, vilket ger viktig kunskap om hur strategier för publikation kan ge fler citeringar och påverka forskningsanslaget. Universitetets arbete med att utse starka och excellenta grupper syftar till att skapa konkurrensstarka forskargrupper. Tanken är att dessa grupper kommer att dra in avsevärda externa medel och

prestera forskning på riktigt hög nivå. Förhoppningen är också att detta i sig ska få effekt på de statliga basanslagen.

SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETENS RISKANALYSER

De mest framträdande riskerna är förknippade till kompetens och kompetensförsörjning, låg genomströmning på vissa utbildningar samt olika arbetsmiljöfrågor. Inom det första området inryms exempelvis svårigheter att rekrytera personal, beroenden av nyckelkompetens och risker när sådan är samlad till en person.

Som i tidigare analyser märks risker angående omställning till minskande anslag för grundutbildning och fortsatt låg tilldelning av forskningsmedel. Andra risker är befarade svårigheter att öka andelen externa medel för forskning och hur interna prioriteringar av forskningsmedel påverkar forskningsbredden.

Under området arbetsmiljö samlas risker som tung arbetsbelastning och aspekter som delaktighet runt beslut, hög arbetsbelastning och tidsbrist samt splittrad arbetssituation för utbildande personal. Det administrativa stödet för prefekterna upplevs även som en risk.

RISKER SOM IDENTIFIERATS AV INTERN OCH EXTERN REVISION

Internrevisionen har lämnat tre rapporter till styrelsen: Risk för oegentligheter, Personal- och kompetensförsörjning samt Kvalitet på ansökningar av externa forskningsmedel. Granskade områden bedöms leva upp till ställda krav på intern styrning och kontroll. Åtgärder med anledning av rekommendationer återrapporteras till universitetsstyrelsen.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

TOTALT	2014	2013	2012	2011	2010
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	8 019	8 106	8 241	8 799	8 716
Kostnad per helårsstudent	75	74	74	70	69
Totalt antal helårsprestationer ¹	6 621	6 803	6 871	7 351	7 065
Kostnad per helårsprestation	91	88	89	84	85
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	2	6	12	6	-
Totalt antal nyantagna doktorander	44	42	79	48	28
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	274	271	274	251	242
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ²	87	93	91	86	83
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.)	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen (bruttoår) ³	3,0	3,5	4,0	3,0	4,5
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen (bruttoår) ³	6,0	5,5	7,0	6,5	6,0
Totalt antal doktorsexamina	41	24	25	26	25
Totalt antal licentiatexamina	10	7	9	22	9
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁴	-	234	209	211	223
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation ⁴	-	1 442	1 569	1 519	1 422
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	985	1 003	1 026	1 040	988
Medelantal anställda	1 193	1 216	1 235	1 237	1 208
Totalt antal lärare (årsarb.) ⁵	558	582	575	577	540
Antal disputerade lärare (årsarb.)	339	341	327	318	299
Antal professorer (årsarb.)	71	74	75	73	61
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 006	989	974	1 011	1 003
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	668	649	644	687	679
– andel anslag (%)	87	87	87	88	90
– andel externa intäkter (%)	13	13	13	12	10
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	338	341	330	323	324
– andel anslag (%)	59	57	59	58	58
– andel externa intäkter (%)	41	43	41	42	42
Kostnader totalt (mnkr)	999	992	992	991	959
– andel personal	70	70	70	68	68
– andel lokaler	13	13	13	13	13
Lokalkostnader per kvm (kr) ⁶	1 484	1 525	1 508	1 457	1 430
Balansomslutning (mnkr)	464	445	463	485	462
– varav oförbrukade bidrag	105	100	103	100	90
– varav årets kapitalförändring	10	-4	-17	22	46
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring) ⁴	133	123	126	143	122

¹ Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

³ Bruttostudietid uttryckt i år (enligt uppföljningsrutin LW10 i Ladok).

⁴ Värdena för 2014 lämnas i årsredovisning 2015.

⁵ Definition av lärare enligt högskoleförordning.

⁶ Enligt resultaträkningen.

KVINNOR	2014	2013	2012	2011	2010
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	5 081	5 166	5 225	5 512	5 530
Totalt antal helårsprestationer ¹	4 347	4 485	4 481	4 775	4 663
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	0	2	4	3	-
Totalt antal nyantagna doktorander	21	26	42	23	13
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	146	152	152	141	140
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ²	39	46	44	47	50
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.)	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen (bruttoår) ³	3,0	3,5	4,0	3,0	3,8
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen (bruttoår) ³	6,3	6,5	7,0	7,5	6,0
Totalt antal doktorsexamina	24	17	12	13	15
Totalt antal licentiatexamina	4	5	3	12	2
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	545	555	570	589	559
Medelantal anställda	663	671	685	694	675
Totalt antal lärare (årsarb.) ⁵	272	279	270	277	254
Antal disputerade lärare (årsarb.)	144	143	131	130	123
Antal professorer (årsarb.)	19	18	18	18	15

MÄN	2014	2013	2012	2011	2010
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	2 938	2 940	3 016	3 287	3 186
Totalt antal helårsprestationer ¹	2 274	2 319	2 389	2 576	2 402
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	2	4	8	4	-
Totalt antal nyantagna doktorander	23	16	37	25	15
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	128	119	122	110	102
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ²	48	47	47	39	33
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.)	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen (bruttoår) ³	3,0	7,0	3,8	3,5	4,5
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen (bruttoår) ³	5,5	5,0	5,5	5,8	5,5
Totalt antal doktorsexamina	17	7	13	13	10
Totalt antal licentiatexamina	6	2	6	10	7
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	440	448	456	451	429
Medelantal anställda	530	545	550	543	533
Totalt antal lärare (årsarb.) ⁵	286	303	305	300	286
Antal disputerade lärare (årsarb.)	195	198	196	188	176
Antal professorer (årsarb.)	52	56	57	55	46

¹ Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

³ Bruttostudietid uttryckt i år (enligt uppföljningsrutin LW10 i Ladok).

⁵ Definition av lärare enligt högskoleförordning.

UNIVERSITETSSTYRELSEN 2014, UPPDRAG OCH ERSÄTTNINGAR

Gunnar Larsson (ordf.)	66 000 kr Ledamot, Arbetsgivarverket Ordförande i Konsumentverkets insynsråd
Åsa Bergenheim	1 453 530 kr Ledamot i Länsstyrelsen Värmlands insynsråd
Anders Björn	28 000 kr Ordförande AB Ernst Hj. Rydahl Bromsbandfabrik Ordförande Österby Bruk AB Ledamot Länsstyrelsen Värmlands insynsråd Ledamot Metso Paper Technology (Xi'an) Co. Ltd. Ledamot Metso Paper Italy S.p.A
Erik Engebretsen	28 000 kr Ordförande Brøvig Stainless AS Ordförande CO-INVEST AS Ordförande Brøvigtank AS Ledamot Twentyfirst Venture AS Ledamot C J Hambro & CIE AS Ordförande Teknoinvest VII AS Ordförande DPCOM AS Ordförande Teknoinvest Energy Invest I AS Ordförande Teknoinvest GLO AS Ledamot Brøvig Breeze KS
Margaretha Fahlgren	28 000 kr Inga
Nils Landgren	28 000 kr Ledamot i Redhorn Music AB
Åsa Lindberg-Sand	28 000 kr Inga
Cristina Petrescu	28 000 kr Inga
Monika Stridsman	28 000 kr Ledamot i Skogsstyrelsens styrelse

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Universitetsstyrelsen har vid sammanträdet den 17 februari 2015 fastställt årsredovisning för år 2014.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Gunnar Larsson

Åsa Bergenheim

Anders Björn

Erik Engebretsen

Margaretha Fahlgren

Nils Landgren

Åsa Lindberg-Sand

Cristina Petrescu

Monika Stridsman

Curt Hagquist

Henrietta Huzell

Claes Ugglå

Lisa Knutsen

Elisabeth Qvarnström

Karin Lundkvist

